

TÜRK-İS

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI

KONFEDERASYONU YAYIN ORGANI

Haziran : 1988

Sayı : 224

AYLIK
EĞİTİM
VE
MESLEK
DERGİSİ

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE
İŞÇİ
SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
AYLIK
YAYIN
ORGANIDIR

HAZİRAN 1988 Sayı: 224

SAHİBİ :

TÜRKİYE İŞÇİ
SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
ADINA
GENEL BAŞKAN
ŞEVKET YILMAZ

YAZIİŞLERİ MÜDÜRÜ :

HÜSEYİN EKMEKÇİOĞLU

MÜESSESE MÜDÜRÜ :

ORHAN BALABAN

YAZI KURULU :

BURHAN DODANLI
ERKİN OKAY

DERGİ ADRESİ :

TÜRK-İŞ GENEL MERKEZİ
KIZILAY-ANKARA
Tel: 33 38 24

ABONE :

Yurtiçi, 6 aylık 900.-TL.
Yıllık 1.800.-TL.
Yurtdışı 6 aylık 2.000.-TL.
Yıllık 4.000.-TL.

TEKNİK DÜZENLEME :

TURGAY ÇERŞİL

FOTOĞRAFLAR:

NIHAT ÜSTÜN

DİZGİ BASKI :

DEMİRCİOĞLU MATBAACILIK
TÜRK-İŞ PASAJI NO: 2
KIZILAY-ANKARA
TEL : 134 14 71

BASKI TARİHİ : 29.06.1988

DEMİRYOL-İŞ OLAĞANÜSTÜ GENEL KURULU YAPILDI

Türkiye Demiryolu İşçileri Sendikası (DEMİRYOL-İŞ) Olağanüstü Genel Kurulu 25-26 Haziran tarihlerinde Ankara'da yapıldı.

Genel Kurul sonunda yapılan seçimlerde, **Mehmet Acıdereli** Genel Başkanlığa tekrar seçildi. Genel Sekreterliğe Konya Şube Başkanı **Nuri Pekkarpuz** getirilirken, Genel Mali Sekreter **Kâzım Gözüm**, Mevzuat Sekreteri **Mahmut Soysal**, Teşkilatlanma ve Eğitim Sekreteri **Cavit Iskalaf** görevlerinde kaldı.

Genel Sekreter **Muhittin Yılmaz** ise Genel Başkan adayı olarak katıldığı seçimi kaybetti.

İçindekiler

1	ILO KONFERANSI
3	ŞEVKET YILMAZ'IN ILO KONUŞMASI
6	2821-2822 SAYILI YASALARDAKİ DEĞİŞİKLİKLER
16	ETUC'UN 6. OLAĞAN KONGRESİ
18	ASGARİ ÜCRET ÇALIŞMALARI
23	SENDİKALARDAN HABERLER
26	TÜRK-İŞ'İN TEŞKİLAT GENELGESİ

DERGİMİZ
BASIN AHLAK
YASASINA UYAR

ILO KONFERANSI...

ILO DÖNÜŞÜNDE, GENEL BAŞKAN AÇIKLADI

"ANAYASA'NIN BAZI MADDELERİ İLE 2821 VE 2822 SAYILI YASALAR TEMELDEN DEĞİŞMEDİKÇE, ÇALIŞMA HAYATIMIZ DÜZENE GİRMEZ"

"HÜKÜMET, BU YASALARI ILO VE AT STANDARTLARINA BİR AN ÖNCE UYGUN HALE GETİRMELİDİR."

ILO Genel Konferansı çalışmalarına katıldıktan sonra yurda dönen TÜRK-İŞ Genel Başkanı **Şevket YILMAZ** "Yasa değişikliklerinin çalışma hayatının sorunlarına önemli hiçbir şey getirmediği belli olduğuna göre, Hükümete düşen sendikal özgürlüklerle serbest toplu pazarlık ve grev haklarına saygılı bir yapıyı derhal kurmaktır." dedi.

ILO'daki çalışmaları konusunda da kısa bilgi veren TÜRK-İŞ Genel Başkanı **Şevket YILMAZ** 17 Haziran'da yaptığı açıklamada, bundan sonraki gelişmelerin de ILO tarafından izleneceğini hatırlatarak, çalışma hayatı ile ilgili tüm mevzuatın ILO ve AT standartlarına uydurulmasının kaçınılmaz olduğuna dikkati çekti.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı **Şevket YILMAZ** açıklamasında şunları söyledi:

"Çalışma hayatını düzenleyen yasalardaki büyük tahribat, ILO tarafından bir kez daha tesbit edilmiş ve ortaya konmuştur.

2821 ve 2822 sayılı Yasalar küçük müdahalelerle düzeltilebilecek durumda değildir. Türkiye'ye gelen ILO heyetleri, sendika özgürlükleri komitesi ve uzmanlar bu noktada bizimle aynı görüşü paylaşmışlardır. Bunlar, bahis konusu yasaları derinlemesine incelediklerinde, hayretten hayrete düşmektedirler. Aslında bu çarpık durumun, ILO'nun gözünden kaçacağını düşünmek boş bir hayaldir.

Türkiye, sendika özgürlükle-

rini olduğunca kısıtlamış serbest toplu pazarlık ve grev hakkını batı demokrasilerinde, Avrupa Topluluğu ülkelerinde olduğundan çok farklı bakan, hür sendikacılığa saygı göstermeyen bu kısıtlamaları muhafaza etmeye çalışan bir ülke durumuna düşmüştür.

Bu itibarla Türkiye'nin durumu, daha önce de söylediğimiz gibi, ILO'da bir kez daha incelemeye alındı ve işveren grubunun, (Yasa değişiklikleri konusunda yargıda bulunmadan önce, bu değişiklikler uzmanlar komitesinde incelenmelidir) şeklindeki usulü bir itirazı dikkate alınmamış olsaydı, Türkiye'nin durumu pek tabii ki özel paragrafta da yer almış olacaktı.

TÜRK-İŞ GÖREVDE

Hükümet yetkililerinin; şunu şöyle yaparız, şuna izin veririz, şuna vermeyiz, gibi meselenin özünde yanlış olan ve ILO bünyesine ve çalışma yöntemine tamamen yabancı ve aykırı sözler ortaya atıldığında, TÜRK-İŞ ILO plattformunda gerekli görevini yapacağını daha önceden belirtmişti.

Biz bu hesaba orada bakarız demiştim. TÜRK-İŞ tarafından bu görev yerine getirilmiştir.

Şimdi Cenevre dönüşü ayağının tozu ile söylüyorum:

Çalışma hayatımızı düzensiz hale sokan bu yasalar, ILO ilkelere ve Avrupa Topluluğu standartlarına tamamen uyumlu bir düzeye kavuşturulmadıkça, mücadelemiz en kapsamlı bir biçim-

de devam edecektir.

Bugünlerde herkes, telaşla bir şeyler söyleme çabasında. Kimi üzüntüsünü belirtiyor, kimi de önemli değil, diyor. ILO bir yarışma yeri değildir. ILO bir diyalog yeridir. İşçisi, işvereni ve hükümeti ile eşit koşullarda oturup norm geliştiriyor, sözleşmeler yapıyor, sonra da bunlara uyulmasını istiyor ve tabii gelişmeleri en tiz bir şekilde takip ediyor.

ILO, konulan ilkelerinin korunmasını istiyor ve bunu çeşitli yaptırımlarla da olsa sağlıyor.

ILO Komitesinin sonuç kararında zikredilen ölçüler bellidir. Komitede yapılan müzakereler, Türkiye'ye gelen ILO heyetlerinin tavsiyeleri, sendika özgürlükleri komitesinin 20'yi aşkın raporunda ulaştığı sonuçlar ve en önemlisi, Türk Hükümetinin taahhütleri ışığında yeni incelemeler yapılacaktır.

Son yasa değişikliklerinin ülkemizdeki çalışma hayatına ve sorunlarımıza önemli hiçbir şey getirmediği belli olduğuna göre, Hükümete düşen sendikal özgürlüklerle serbest toplu pazarlık ve grev haklarına saygılı bir yapıyı derhal kurmaktır.

Parlamentodaki siyasi parti grupları ile bu konuda işbirliği yapılarak Anayasa ile ilgili düzeltmeler de dahil olmak üzere, 2821-2822 sayılı Yasalar tümüyle ihtiyaca cevap verecek ölçüde gözden geçirilinceye kadar, bu çalışma devam etmelidir."

ILO 74. DÖNEM GENEL KURULU SÜRÜYOR...

TÜRKİYE, durumu görüşülecek ülkeler listesine girdi

SENDİKAL YASALARDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER ILO'da YETERSİZ BULUNDU

Uluslararası Çalışma Örgütü ILO'nun Cenevre'de yapılan 74. Dönem Genel Kurul çalışmalarında, Türk Hükümetinin çalışma yasalarında yaptığı değişiklikler ILO uzmanları tarafından yetersiz bulunarak eleştirildi ve Türkiye, sendikal haklar konusundaki uluslararası normlara uymadığı ve ILO sözleşmelerini çiğneyerek taahhütlerini yerine getirmediği için, yeniden durumu görüşülecek ülkeler arasına alındı.

Haziran'da başlayan Genel Kurul'da Türk Hükümetinin Sendikalar ile Toplu Sözleşme Grev ve Lokavt yasalarında yaptığı değişiklikler işçi grubunun ağır eleştirilerine uğradı.

Uluslararası Hür Dünya İşçi Sendikaları Konfederasyonu ICFTU, Avrupa İşçi Sendikaları Konfederasyonu ETUC ile Amerika İşçi Sendikaları Asya Amerika Enstitüsü AFLI yöneticileri özetle Türkiye'deki yasa değişikliklerinin yetersiz olduğunu vurgulayarak, Türkiye'deki sendikal sorunları çözmekten çok uzak olduğunu söylediler.

74. Dönem ILO Genel Kurul Çalışmalarına Türkiye'den işçi grubunu temsilen TÜRK-İŞ Genel Başkanı **Şevket YILMAZ**, Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa BAŞOĞLU** ile, bağlı Sendikalar dan şu sendikacılar katıldı:

Likat-İş Genel Başkanı **Ahmet Kurt**, Tes-İş Genel Başkanı

Faruk Barut, Tekgıda-İş Genel Başkanı **Orhan Balta**, Türk-Metal Genel Başkanı **Mustafa Özbek**, Basisen Genel Başkanı **Metin Tiryakioğlu** ve Teksif Genel Mali Sekreteri **İbrahim Yalçınoğlu** ve Genel Kurul'a ayrıca

Genel Başkanlık Danışmanı **Önder Aker** TÜRK-İŞ Dış İlişkiler Müdürü **Şanar Tayşi** ve Yardımcısı **Derviş Albayrak** katıldı.

Dergimiz baskıya girdiğinde devam eden ILO çalışmalarını ve sonuçlarını gelecek sayımızda ayrıntıları ile yayınlıyacağız.

1980'DEN BU YANA ILO VE TÜRKİYE

Türkiye önce uluslararası sendikal kuruluşların ortak şikâyeti üzerine 1982 yılında sendikal hakları çiğnediği için ILO gündemine girdi. Türk hükümeti o yıl "**doğrudan temas kurma**" denen, ILO uzmanlık heyetlerinin Türkiye'ye gelmesini ve fiilen "**hesap vermeyi**" kabul ettiği için durumu o yıl görüşülmedi.

1983 yılında sendikal hakları çok ağır çiğnemiş, "**iflah olmaz**" anlamına gelen ülkeler arasına, yani "**kara listeye**" girdi.

1984-85'te yine doğrudan görüşme yolu seçildi. Raporlar

yine olumsuz çıktı ve Türkiye ILO gündemine girdi.

1986 genel kuruluna girilirken Türk hükümeti ILO'ya "**taahhüt mektubu**" verdi. Sendikal hakları çiğnediğini imzalamış olduğu ve uymakla yükümlü bulunduğu sözleşmeler ile yasal düzeni ve uygulaması arasında çelişki olduğunu kabul edip bunları düzeltteceğine söz verdi. Buna dayalı olarak o yıl aplikasyon komitesi'nde tartışılmadı ve listeye girmedi.

1987'de ikinci bir taahhüt mektubuyla yeniden ve daha net bir üslupla sendikal hakları çiğnediğini kabul edip, gerekli düzeltmeleri yapacağına söz verdi.

Türk hükümetinin geçen ay içinde sendikal yasalarda yaptığı değişiklikler, bu yılki ILO Genel Kurulunda Aplikasyon Komitesi tarafından yeterli bulunmayarak listeye girdi. Türkiye'nin durumu, Aplikasyon Komitesinin incelemelelerinden sonra belirlenecek

ILO KONFERANSI...

**ILO'DA KONUŞAN
Ş. YILMAZ:**

● "TÜRKİYE, 8 YILDIR SENDİKAL ÖZGÜRLÜKLERİN KISITLANDIĞI ÜLKELER ARASINDADIR..."

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket Yılmaz, Haziran ayında Cenevre'de yapılan ILO'nun 75. Dönem Konferansında işçi delegasyonu adına bir konuşma yaptı ve Türkiye'deki sendikal özgürlükler konusunda bilgi verdi.

Şevket YILMAZ, 8 Haziran günü ILO Genel Kurulu'na hitaben yaptığı bu konuşmasında, gerçekleştirilen yasal değişikliklerin bekleneni vermediğine temasla, "Türkiye, 1980'den bu yana, sendika özgürlüğünün ciddi şekilde kısıtlandığı ülkeler arasında yer almıştır." dedi.

Yürürlükteki yasalarla, Türkiye'deki sendikal hakların çiğnenmiş olduğuna da dikkati çeken TÜRK-İŞ Genel Başkanı Yılmaz, şöyle konuştu:

"HEPİMİZCE BİLİNDİĞİ ÜZERE, 1988 YILI İNSAN HAKLARI EVRENSEL BEYANNAMESİNİN VE ILO'NUN SENDİKA ÖZGÜRLÜKLERİNİ DÜZENLEYEN EN ÖNEMLİ SÖZLEŞMESİNİN KABUL EDİLİŞİNİN KIRKINCI YILDÖNÜMÜDÜR. TÜRK İŞÇİ DELEGASYONU, "İNSAN HAKLARI / ORTAK SORUMLULUĞUMUZ" BAŞLIĞI ALTINDA BELİRLENEN KONFERANS TEMASINI, 1988 YILI İÇİN SON DERECE İSABETLE SEÇİLMİŞ BİR KONU OLARAK GÖRMEKTEDİR. ILO'NUN HEMEN TÜM ÇALIŞMALARININ İNSAN HAKLARI EVRENSEL BEYANNAMESİNDE İFADE EDİLEN TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİNE YÖNELİK OLDUĞU BİLİNMEKTEDİR. ÖYLE İNANIYORUM Kİ, BU KONFERANS, BAŞTA İŞÇİLER OLMAK ÜZERE, HERKESİ

BİRİNCİ DERECEDE İLGİLENDİREN BU KONUDA YAŞANAN ÇIKMAZLARIN VE SORUNLARIN İNCELENMESİNE İMKÂN VERCEKTİR.

HEMEN ŞUNU BELİRTMELİYİM Kİ, ÇOĞU ÜLKEDE İNSAN HAKLARINA GÖSTERİLEN SAYGI TATMINKÂR OLMAKTAN ÇOK UZAKTIR; ÇOĞU HALDE, SENDİKA ÖZGÜRLÜĞÜ KISITLANMAKTADIR. ÇEŞİTLİ VESİLELERLE BELİRTİLDİĞİ GİBİ, ÇOĞU ÜLKEDE SENDİKA ÖZGÜRLÜĞÜ VE SERBEST TOPLU PAZARLIK HAKKI, EKONOMİK SIKINTILAR VE ACİL ÇÖZÜM BEKLEYEN EKONOMİK İHTİYAÇLAR ÖNE SÜRÜLEREK, CİDDİ BİR BİÇİMDE KISITLANMIŞTIR. DİĞER BAZI ÜLKELERDE, KAMU ÖZGÜRLÜKLERİNE VE SENDİKAL HAK VE ÖZGÜRLÜKLERE YÖNELİK KISITLAMALAR, SİYASAL İSTİKRARSIZLIKLARLA MÜCADELE, SOSYAL HUZURSUZLUKLAR, ŞİDDET HAREKETLERİ VE EKONOMİK SEBEPLERE DAYANDIRILMAK İSTENİLMİŞTİR.

TÜRKİYE'DE DURUM

TÜRKİYE, MAALESEF, 1980 YILINDAN BU YANA, BU VE BENZER GEREKÇELERLE SENDİKA ÖZGÜRLÜĞÜNÜN CİDDİ ŞEKİLDE KISITLANDIĞI ÜLKELER ARASINDA YER ALMIŞTIR.

BU GELİŞME ESEFLE KARŞILANMAK GEREKİR. ZİRA SENDİKA ÖZGÜRLÜĞÜ SADECE SOSYAL ADALET YÖNÜNDE SAĞLIKLI BİR GELİŞME İÇİN ZORUNLU BİR ÖN KOŞUL DEĞİL, AYNI ZAMANDA ILO GİBİ, İŞÇİ / İŞVEREN / HÜKÜMET ÜÇLÜSÜNE VE BUNLARIN AKILCI DİYALOĞUNA DAYALI BİR ÖRGÜTÜN SAĞLIKLI BİR BİÇİMDE ÇALIŞABİLMESİ İÇİN ELZEMDİR.

SENDİKA ÖZGÜRLÜĞÜ İLKESİ, ILO ANAYASASININ TEMEL AMAÇLARINDAN BİRİSİDİR. BU SEBEPLERDİR Kİ, TÜM ÜYE DEVLETLER, DİĞER KOŞULLAR BİR YANA, SALT ÜYELİK İLİŞKİSİ SEBEBİYLE BU İL-

KEYE UYGUN HAREKET ETMEKLE YÜKÜMLÜDÜRLER. ÖRGÜTLERİN BAŞARISI, ANAYASALARI İLE BELİRLİ HEDEFLERİ, AMAÇLARI GERÇEKLEŞTİREBİLMESİNE BAĞLIDIR. ÖYLE İNANIYORUM Kİ, İLO'NUN GELECEĞİ, BU ALANDA SAĞLAYACAĞI BAŞARI DERECEİ İLE YAKINDAN İRTİBATLI OLACAKTIR.

DEĞİŞEN BİRŞEY YOK

GEÇEN YIL TÜRKİYE'DEKİ SENDİKAL DURUM İLE İLGİLİ OLARAK BURADA YAPTIĞIM KONUŞMADA, 2821 SAYILI SENDİKALAR YASASI İLE 2822 SAYILI TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ VE GREV YASASININ SENDİKALARA GİYDİRİLMİŞ HUKUKSAL BİR "DELİ GÖMLEĞİ" OLDUĞUNU; SENDİKALARIN HİÇBİR DEVLET MÜDAHALESİ OLMAKSIZIN YAPMAK DURUMUNDA OLDUĞU ÇALIŞMALARININ KONTROL ALTINDA TUTULMAK İSTENDİĞİNİ, MÜDAHALE EDİLDİĞİNİ BİLDİRMİŞTİM. BU YIL ÜZÜLEREK BELİRTMEK İSTİYORUM Kİ, KISA BİR SÜRE ÖNCE GERÇEKLEŞTİRİLEN BAZI DEĞİŞİKLİKLERE RAĞMEN, HEMEN HİÇBİR ŞEY DEĞİŞMEMİŞTİR.

TÜRKİYE, 87 SAYILI SÖZLEŞMEYİ TASDİK ETMEMİŞ BİR ÜYE DEVLETTİR. ANCAK, DAHA ÖNCE DE BELİRTTİĞİM GİBİ, TASDİK ETMEMİŞ DE OLSA, İLO ANAYASASI ÇERÇEVESİNDE

SENDİKA ÖZGÜRLÜĞÜNE SAYGILI OLMAKLA YÜKÜMLÜDÜR. GÖRÜNEN ODUR Kİ, 2821 VE 2822 SAYILI YASALARIN VE 1982 ANAYASASININ İŞÇİ HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİNİ CİDDİ SURETLE KISITLAYAN ÇEŞİTLİ HÜKÜMLERİ, TÜRKİYE'NİN ULUSLARARASI YÜKÜMLÜLÜKLERİNİ YERİNE GETİRMESİNİ ENGELLEMEDİR.

HAKLAR ÇİĞNENMİŞTİR

1982 ANAYASASI'NIN VE 2821 VE 2822 SAYILI YASALARIN ÇEŞİTLİ HÜKÜMLERİ;

• **TÜM ÇALIŞANLARIN, HİÇBİR AYIRIM YAPILMAKSIZIN, SENDİKA KURABİLME ÖZGÜRLÜĞÜNÜ,**

• **SENDİKALARIN ANATÜZÜKLERİNİ VE İÇ İŞLEYİŞ KURALLARINI SERBESTÇE DÜZENLEME VE İŞÇİLERİN YÖNETİCİLERİNİ TAM BİR ÖZGÜRLÜK İÇİNDE SEÇEBİLME HAKKINI,**

• **SENDİKALARIN YÖNETİMLERİNİ, FAALİYETLERİNİ, ÇALIŞMA PROGRAMLARINI ÖZGÜRCE BELİRLEME HAKKINI,**

• **SENDİKALARIN ULUSLARARASI SENDİKAL ÖRGÜTLERE ÖZGÜRCE ÜYE OLMA HAKKINI DİĞER BİR DEYİŞLE İLO'NUN SAVUNDUĞU, VARLIK NEDENİ OLAN TEMEL İLKELERİ AÇIKÇA ÇİĞNEMEKTEDİR.**

DEĞİNDİĞİM BU YASALARIN VE 1982 ANAYASASININ ÇE-

ŞİTLİ HÜKÜMLERİ, AYNI ZAMANDA, TÜRKİYE TARAFINDAN TASDİK EDİLMİŞ BULUNAN 98 VE 111 SAYILI İLO SÖZLEŞMELERİNE DE AYKIRIDIR.

GREV HAKKI ÜZERİNDE SON DERECE CİDDİ KISITLAMALAR VARDIR, ÖRNEĞİN;

• **SÜREKLİLİĞİNDE ZORUNLU LUK OLAN HİZMETLER KAVRAMINA GİRMEYEN ÇOĞU SEKTÖRDE GREV YASAĞI GETİRİLMİŞTİR.**

• **GREV YASAĞI OLAN İŞKOLLARINDA YAPILDIĞI GİBİ, HÜKÜMETİN KONTROLU ALTINDAKİ BİR HEY'ET TARAFINDAN MECBURİ TAHKİME TABİ TUTULMAK ÜZERE, HÜKÜMETE GREVLERİ ERTELEME YETKİSİ TANINMIŞTIR.**

• **GREVİN BELİRLİ BİR SÜRE İÇİNDE UYGULANMASI ZORUNLULUĞU GETİRİLMİŞTİR.**

• **ÖRNEĞİ GÖRÜLMEMİŞ BİR DÜZENLEME İLE, GREVİN "İYİ NİYET KURALLARINA AYKIRI SURETLE VE TOPLUMA VE MİLLİ SERVETE ZARAR VERMEYECEK BİR BİÇİMDE YAPILABİLECEĞİ" ESASI ÖNGÖRÜLMÜŞTÜR.**

BU KISITLAMALAR 1982'DEN BU YANA, İLO DENETİM ORGANLARINCA ELEŞTİRİLMEKTEDİR. ESEFLE KAYDETMEK İSTİYORUM Kİ, TÜRK HÜKÜMETİ, ISRARLA UZMANLAR KOMİTESİ'NİN GÖZLEMLEİNİ VE ULUSLARARASI YÜKÜMLÜLÜKLERİ İLE İLGİLİ OLARAK SENDİKA ÖZGÜRLÜĞÜ KOMİTESİ TARAFINDAN YAPILAN TAVSİYELERİ DİKKATE ALMAKTA DİR.

YENİ TAAHHÜTLER

GEÇEN YIL BELİRTTİĞİM GİBİ, TÜRK HÜKÜMETİ ÇEŞİTLİ VESİLELERLE, ÖZELLİKLE 1986 VE 1987 YILLARINDA, 98 VE 111 SAYILI SÖZLEŞMELERİ ONAYLAMIS OLMAKLA ÜSTLENDİĞİ YÜKÜMLÜLÜKLERİN VE İLO ANAYASASINDA YER ALAN

SENDİKA ÖZGÜRLÜĞÜ İLKESİNİN VE SORUNLARLA İLGİLİ İLO NÖRMLERİNİN GEREKTİREBİLECEĞİ HER ÇEŞİT ADIMI ATMAYI VE HER ÇEŞİT ÖNLEMİ ALMAYI TAAHHÜT ETMİŞTİR.

İNSAN HAKLARI EVRENSEL BEYANNAMESİ'NİN VE SENDİKA ÖZGÜRLÜĞÜ VE ÖRGÜTLENME HAKKININ KORUNMASINA DAİR 87 SAYILI SÖZLEŞMENİN KABULÜNÜN KIRKINCI YILDÖNÜMÜ VESİLESİYLE, TÜRK HÜKÜMETİNİN VERDİ-

Ğİ TAAHHÜDE UYMASINI VE BU YOLDAN İLO SİSTEMİNİN İŞLERLİĞİNE OLUMLU BİR KATKIDA BULUNMASINI TEMENNİ EDİYORUM.

GELECEK YIL BU ALANDA GELİŞMEDEN SÖZ EDEBİLMEYİ UMUDEDİYORUM."

ULUSLARARASI ÇALIŞMA TEŞKİLATI (İLO) 75. DÖNEM KONFERANSI'NDA TÜRK-İŞ DELEGASYONUNUN KATILDIĞI KOMİSYONLAR

***APLİKASYON**

— (Sözleşme ve tavsiye kararlarının uygulanmasına ilişkin raporlar

ASIL

**Şevket
YILMAZ**

YEDEK

**Mustafa
BAŞOĞLU
Önder
AKER**

— İstihdamı geliştirme ve sosyal güvenlik (2. görüşme)

**Mustafa
ÖZBEK**

**Hasan Serhat
DOĞU (Terc.)**

— Yerli işçiler, kabile nüfuslarının korunması hk. 107 No.lu Sözleşmenin kısmen tadili 1. Görüşme)

**Metin
TİRYAKİOĞLU**

**Emre
KOCADOĞLU
(Terc.)**

— Kırsal istihdamın geliştirilmesi genel görüşme

**Orhan
BALTA
Ahmet
KURT
Faruk
BARUT**

**Şanar
TAYŞI
İbrahim
YALÇINOĞLU
Derviş
ALBAYRAK**

— Kararlar Komisyonu

* Kararlar Komisyonuna başlangıçta 13 karar tasarısı sunulmuş olup birisi geri çekilmiştir. Daha sonra 12 tasarı birleştirilerek toplam 8 tasarıya indirilmiştir. Komiteye sunulan 8 tasarı sırasıyla şöyle:

1. Kişilerin istihdam güvencesi, küçük ve orta büyüklükteki işyerlerinin istihdama katkıları
2. Çevre korunması ve istihdam.
3. Filistin ve diğer işgal altındaki arap topraklarında işçilerin ve işverenlerin haklarının korunması.
4. İnsan ve sendikal hak ve özgürlüklerin korunması.
5. Çocuk işçilerin çalıştırılmaması,
6. Kalkınma, istihdam ve çevre korunması.
7. Gelişmiş ülkelerle gelişmekte olan ve üçüncü dünya ülkeleri arasında işbirliği ve dayanışmanın sağlanması.
8. İşçi sağlığı ve iş güvenliğinin sağlanması.

* Öncelik sırasına göre yapılan oylamada ilk BEŞ'e giren karar tasarıları ise şunlar:

1. Filistin
2. İnsan hakları ve sendikal haklar
3. Çevre korunması ve istihdam
4. Kişilerin istihdam güvencesi
5. Çocuk işçiler

2821 ve 2822 Sayılı Yasalardaki değişiklikler sorunları çözmedi

2821 Sayılı Sendikalar Yasası ile 2822 Sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Yasası'nda yapılan değişiklikler, işçi ve hür sendikacılık sorunlarını çözmekten uzak olduğu için, TÜRK-İŞ tarafından tepkiyle karşılandı.

Muhalefete mensup milletvekillerinin muhalif kaldığı ve bu partililer tarafından verilen önergelerin dikkate alınmadığı yasal değişiklikler, 25 Mayıs'ta TBMM'de kabul edildi.

Cumhurbaşkanı Evren tarafından onaylandıktan sonra, Res-

mi Gazete'nin 19830 sayılı nüshasında yayınlanan yasa değişiklikleri, 2 Haziran'da yürürlüğe girdi.

Yasanın TBMM'de kabulünden sonra bir bildiri yayınlayan TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, karşı karşıya bulunulan zor koşullara rağmen, **"Değişikliklerin hiçbir çözüm getirmemiş olduğunu"** vurguladı. TÜRK-İŞ değişikliklerin ILO standartlarına da uyum sağlayamadığını belirtti.

TÜRK-İŞ'in istediği değişiklikleri de kapsayan Yönetim Kurulu Bildirisini aşağıda yayınlıyoruz.

2821'DEKİ DEĞİŞİKLİKLER

2821 Sayılı Sendikalar Yasası'nda yapılan değişiklikler şunlardır:

MADDE- 1: 2821 Sayılı Sendikalar Kanunu'nun 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kurucularda aranacak nitelikler

Madde- 5: Sendika kurucusu olabilmek için; Türk vatandaşı, medenî hakları kullanmaya ehil ve sendikaların kurulacağı işkolunda fiilen çalışır olmak; kamu hizmetlerinden mahrum edilmemiş bulunmak; Türkçe okur-

TÜRK-İŞ'in TEPKİSİ

"DEĞİŞİKLİKLER, SORUNLARA ÇÖZÜM GETİRMEDİ"

2821 ve 2822 Sayılı Yasalarda yapılan değişiklikler üzerine, bir açıklama yapan TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, bu değişikliklerin, işçi sorunlarına hiçbir çözüm getirmemediğini bildirdi.

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu'nun bu konudaki açıklamasında şöyle denildi:

"Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanunlarında yapılan değişiklikler, sendikal hak ve özgürlüklerle, serbest toplu pazarlık ve grev hakkı üzerindeki kısıtlama ve engellerin kalkmasını sağlayacak nitelik ve yeterlikte değildir.

Çalışanların ön koşulsuz sendika kurması ve sendikalara ayırmazlık şeklinde serbestçe üye olabilmeleri hakkı yanında, anatüzük ve yönetmeliklerin serbestçe düzenlenmesi, yöneticilerin tam bir özgürlük içinde seçilebilmesi, iç yönetmeliklerin serbestçe düzenlenebilmesi, çalışma ve iş programlarının serbestçe belirlenmesi gibi temel sendika özgürlüğü kurumları üzerinde 2821 sayılı Yasada yer alan sınırlama, müdahale ve yasaklamalar giderilmemiş, bu konulardaki isteklerimize uygun düzenlemeler yapılmamıştır.

2822 sayılı Yasayla ilgili olarak Konfederasyonumuzca öngörülen yetki, uyuşmazlık, uzlaştırma, Yüksek Hakem, grev prosedürü ve

yazar olmak; zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, dolandırıcılık, hırsızlık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlak kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçlarından biriyle veya herhangi bir suçtan dolayı ağır hapis veya teksirli suçlar hariç toplam bir yıl veya daha fazla hapis cezasına hüküm giymemiş bulunmak; Türk Ceza Kanununun ikinci kitabının birinci babında yazılı suçlardan veya bu suçların işlenmesini alenî olarak tahrik etme suçlarından veya Türk Ceza Kanununun 312 nci maddesinin ikinci fıkrasında yazılı halkı; sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge farklılığı gözeterek kin veya düşmanlığa açıkça tahrik etme suçlarından veya Türk Ceza Kanununun 536 ncı maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı eylemlerle aynı Kanunun 537 nci maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında yazılı eylemleri siyasi ve ideolojik amaçlarla işlemekten mahkûm olmamak; ayrıca Toplu İş Sözleşmesi

Grev ve Lokavt Kanununun 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77 ve 79 uncu maddelerine göre toplam altı ay veya daha fazla veya 68 inci maddesine göre hüküm giymemiş olmak şarttır.

İşveren sendikasının kurucusunun tüzelkişi olması halinde tüzelkişiyi temsil eden gerçek kişide de işkolunda fiilen çalışma şartı hariç yukarıdaki bütün şartlar aranır.

MADDE- 2: 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sendika kurucuları, sendika merkezinin bulunacağı ilin valiliğine makbuz karşılığında, dilekçelerine ekli olarak sendika tüzüğünü, kurucuların nüfus cüzdanlarının suretlerini, ikametgâh belgelerini, meslek ve sanat özgeçmişlerini, sendikanın kurulacağı işkolunda fiilen çalışır olduklarını kanıtlayan belgeler ile sabıka kayıtlarını, ilk genel kurul kadar kuruluşu sevk ve idare edecekler ile bunların eşleri ve velayetleri altında çocuklarına

ait noterden tasdikli mal bildirimlerini vermek zorundadırlar.

MADDE- 3: 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 9 uncu maddesinin altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu maddeye bir fıkra eklenmiştir.

Sendika, sendika şubesi veya konfederasyonların yöneticileri, kamu kurum veya kuruluşlarıyla bunların katıldıkları teşebbüs veya ortaklıkların yönetim veya denetim kurullarında görev aldıkları takdirde sendika veya konfederasyonlardaki görevleri sona erer. Ancak, diğer kanunlarda hüküm bulunması halinde bu fıkra hükmü uygulanmaz.

İşveren sendikalarında üyelerin genel kurulda ve diğer zorunlu organlarda kaç kişi ile temsil edilebilecekleri tüzüklerinde belirtilir.

MADDE- 4: 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 11 inci maddesinin birinci fıkrasının 8 inci alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

işletmeleri, grev yasakları, grev erteleme yetkisi ve çeşitli cezalar konularında yer alan ve serbest toplu pazarlık ve grev hakkının kullanımını sınırlayıp engelleyen, etkisizleştiren konularda yine gerekli olan değişikliklere, önerilerimiz yönünde yer verilmemiştir. Bu itibarla sorunlar, yine orta yerde durmaktadır.

Değişiklikler, 2821 ve 2822 yasalar üzerinde Konfederasyonumuzun sürekli ve ısrarlı olarak talep ettiği Uluslararası Çalışma Teşkilatı (ILO)'nun sözleşme ve tavsiye kararlarına uyum sağlanması gereğini karşılamaktan uzaktır. Hükümet, ILO'ya bu yönde verdiği taahhütlere uymamaktadır.

YAPILANLAR VE YAPILMAYANLAR

Bu çerçevede 11 Ocak 1988'de Hükümet

te beşinci kez sunulan değişiklik isteklerimizden gerçekleştirilmeyenler ise şöyledir:

2821 sayılı Sendikalar Kanunu ile ilgili olarak;

1. Kamu işveren sendikalarının kurulmasına imkan sağlayan 3 ncü maddedeki düzenlemenin kaldırılması,

2. Sendika kurucusu olmaya engel teşkil eden Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanununun bazı maddelerinden ötürü hüküm giymiş olma şartının 5 nci maddeden çıkartılması,

3. Sendika yöneticileri için getirilen, üst üste en çok dört dönem seçilebilme sınırlamasına ait 9 ncu maddenin beşinci fıkrasının, yaksız demokrasi ilkesinin gerçekleştirilmesi amacıyla yürürlükten kaldırılması,

8. Şube açma veya bu konuda yönetim kuruluna yetki verme, şubeleri birleştirme veya kapatma,

MADDE- 5: 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 14 üncü maddesinin onbirinci fıkrasıyla ondördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Seçimin devamı sırasında yapılan işlemler ile tutanakların düzenlenmesinden itibaren iki gün içinde seçim sonuçlarına yapılacak itirazlar hakim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır. İtiraz süresinin geçmesi ve itirazların karara bağlanmasından hemen sonra hakim, yukarıdaki hükümlere göre kesin sonuçları ilan eder ve ilgili sendika, sendika şubesi veya konfederasyona bildirir. Ancak, ilgililerin bu Kanunun 52 nci maddesine göre başvuru hakkı saklıdır.

İşçi sendikası veya konfederasyonların genel kurul dışındaki zorunlu organlarına seçilebilmek için 5 inci maddede aranan

şartlara ilaveten en az on yıl bilfiil çalışmış olmak, şube zorunlu organlarına seçilebilmek için ise 5 inci maddede aranan şartları haiz olmak gerekir. Çalışma sürelerinin tespitinde Sosyal Güvenlik Kurumlarındaki kayıtlara göre prim ödenen günlerin toplamı esas alınır. On yıl bilfiil çalışmış olmanın hesabında yurt dışında işçi olarak çalışılan sürenin en çok beş yılı nazara alınır.

MADDE- 6: 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 22 nci maddesinin birinci ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sendikaya üye olmak serbesttir. Hiç kimse sendikaya üye olmaya veya olmamaya zorlanamaz. İşçi veya işverenler aynı zamanda ve aynı işkolunda birden çok sendikaya üye olamazlar. Birden çok sendikaya üye olunması halinde, sonraki üyelikler geçersizdir.

Üyeliği kesinleşen işçinin üye kayıt fişinin birer nüshasının sendikaca onbeş gün içinde Ça-

lışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına ve işçinin çalıştığı işyerinin bağlı bulunduğu Bölge Müdürlüğüne gönderilmesi zorunludur. Üye kayıt fişinin bir nüshası da işçinin kendisine verilir.

MADDE- 7: 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 25 inci maddesinin ikinci ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Her üye önceden bildirimde bulunmak suretiyle üyelikten çekilebilir. Çekilme bildirimi noter huzurunda münferiden kimliğin tespiti ve istifa edecek kişinin imzasının tasdiki ile olur. Çekilme bildirimimin birer örneği noterlikçe en geç üç işgünü içinde ilgili işverene, sendikaya, işyerinin bağlı bulunduğu Bölge Müdürlüğüne ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına gönderilir. Çekilme notere başvurma tarihinden itibaren üç ay sonra geçerlidir. Çekilenin bu üç aylık süre içerisinde başka bir sendikaya üye olması halinde yeni sendika üyeliği bu sürenin bitimi tarihinde kazanılmış sayılır.

4. Öğrenciler ve din görevlileri ile birlikte, hizmet akti ile çalışmakta olan öğretmenlerin sendika üyesi olmalarını engelleyen 21 nci maddenin değiştirilmesi,

5. Sendika tüzüklerine, üyelik aidatı dışında, üyelere başka bir aidat alınacağına ilişkin hükümler konulmasını yasaklayan 23 ncü maddedeki hükmün kaldırılması,

6. İşyeri sendika temsilcisi sayısını düzenleyen 34 ncü maddede değişiklik yapılarak, sendika temsilci sayısının bir kat artırılması,

7. Konfederasyonlar ve sendikaların, kendi konu ve amaçları dışında toplantı ve gösteri yürüyüşü yapmalarını yasaklayan 39 ncu maddedeki düzenlemenin kaldırılması,

8. Sendikanın gelirlerini kendi tüzüklerinde belirlemesini engelleyen 4' nci maddede-

ki sınırlandırıcı hükümlerin kaldırılması,

9. Sendika ve Konfederasyonların, üyelerinin sendikal ve işçilik eğitimine sınırlama getiren 44 ncü maddedeki düzenlemelerin değiştirilmesi,

10. İdari organlara sendika ve konfederasyon yöneticisini görevden alma imkanı sağlayan 56 ncü maddedeki düzenlemenin, demokratik kurallara ve yargı bağımsızlığına aykırı olması nedeniyle metinden çıkarılması, na dair talep ve isteklerimiz gerçekleştirilmiştir.

Öte yandan, Konfederasyonumuzca talep olunmadığı halde;

— Fesih ve infisahlar ve Mahkeme kararı ile kapatma hallerinde para ve malların, İş ve İşçi Bulma kurumu'na maledilmesi,

Bağlı bulundukları, kanunla kurulu kurum veya sandıklardan yaşlılık, emeklilik veya malullük aylığı veya toptan ödeme alarak işten ayrılan işçilerle işkolunu değiştiren işçilerin sendika üyeliği ile varsa sendika, sendika şubesi veya konfederasyon organlarındaki üyelikleri ve görevleri sona erer. Ancak, çalışmaya devam edenler hakkında bu hüküm uygulanmaz.

MADDE- 8: 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 31 inci maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İşçiler, sendikaya üye olmaları veya olmamaları, iş saatleri dışında veya işverenin rızası ile iş saatleri içinde, işçi sendika veya konfederasyonlarının faaliyetlerine katılmalarından dolayı işten çıkarılamaz veya herhangi bir nedenle farklı muameleye tabi tutulamazlar.

MADDE- 9: 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 35 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İşyeri sendika temsilcisinin

görevleri

MADDE- 35: İşyeri sendika temsilcileri ve baş temsilcisi, işyerine münhasır kalmak kaydı ile işçilerin dileklerini dinlemek ve şikayetlerini çözümlemek, işçi ve işveren arasındaki işbirliği ve çalışma ahengi ile çalışma barışını devam ettirmek, işçilerin hak ve menfaatlerini gözetmek, iş kanunları ve toplu iş sözleşmelerinde öngörülen çalışma şartlarının uygulanmasına yardımcı olmakla görevlidir. Temsilcilerin görevi, sendikanın yetkisi süresince devam eder. İşyeri sendika temsilcileri bu görevlerini, işyerindeki işlerini aksatmamak ve iş disiplinine aykırı olmamak şartı ile yerine getirirler.

MADDE- 10: 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 37 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sendika ve konfederasyonlar siyasi amaç güdemezler, siyasi faaliyette bulunamazlar, siyasi partilerle ilişki kuramaz ve işbirliği yapamazlar ve bunlarla

hiçbir konuda hiçbir şekilde müşterek hareket edemezler, siyasi partilerden destek göremezler ve onlara destek olamazlar, bunlardan yardım ve bağış alamazlar, bunlara yardım ve bağışta bulunamazlar. Sendika ve konfederasyonlar derneklerle, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve vakıflarla siyasi amaçla ortak hareket edemezler, bir siyasi partinin adını, amblem veya işaretlerini kullanamazlar. Sendika ve konfederasyonların üyelerinin münhasıran ekonomik ve sosyal hak ve menfaatinin korunması ve geliştirilmesi amacıyla yapacakları faaliyetler ve açıklamalar siyasi faaliyet sayılmaz.

MADDE- 11: 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 44 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sendika ve konfederasyonların giderleri

MADDE- 44: Sendika ve konfederasyonlar, gelirlerini amaçları ve bu Kanunda gösteri-

— Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na, sendika ve konfederasyonların yönetim kurullarına işten el çektirilmek üzere Mahkemeye başvurma hakkı tanınması,

— Sendika yöneticileri için yeni para cezaları ihdas olunması, yönünde yeni yeni sınırlandırılmalar, antidemokratik düzenlemeler getirilmiştir.

2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanunu ile ilgili olarak;

1. Teşmil müessesesinin uygulanmasında, teşmil olunacak sözleşmenin parasal düzenlemelerinin değiştirilmeden uygulanması ve teşmil sonucu sözleşme haklarından yararlanı duruma gelen işçilerin toplu sözleşmenin tarafı olan sendikaya dayanışma aida-

tı ödemesini gerçekleştiren 11 nci madde değişikliği,

2. Toplu sözleşme yapacak sendikanın belirlenmesi hakkının, Bakanlıktan alınarak tarafsız bir organa bırakılması ve böylece yetki tesbitlerinde, politik tercih ve baskıların ortadan kaldırılması, gerçek anlamda yetkili sendikanın objektif esaslarla belirlenmesi, yetki uyuşmazlıklarına ve gerek sendikalar arasında gerek işveren işçi sendikası arasında çoğu kez yapay olarak Bakanlıkça yaratılan sürdürmelere son verilmesi amacı ile "Yetki Tesbit kurumu" adı altında bir kurum oluşturulmasına ilişkin yasanın 13,14,15,16,17,18,19,20 nci maddelerinde yapılmasını istediğimiz değişiklikler,

3. Lokavt kararının grev kararı alınmış olan işyeri ve işyerleri dışında alınamayacağı

len faaliyetleri dışında kullanamazlar veya bağışlayamazlar. Ancak, İş ve İşçi Bulma Kurumu devredilmek üzere meslekî eğitim tesisleri de yaptırabilir veya bu amaçla bağışta bulunabilirler.

İşçi Sendika ve Konfederasyonları gelirlerinin en az yüzde beşini üyelerinin meslekî eğitimi ile bilgi ve tecrübelerini arttırmak için kullanmak zorundadır.

Vergi Usul Kanununa göre demirbaş sınıfına giren her türlü eşya veya malzeme demirbaş defterine kaydedilir ve bunlar hiç bir şekilde gider olarak işlem göremez. Demirbaşların satış ve terkinde uygulanacak usul ve eseslar sendika ve konfederasyon tüzüklerinde belirtilir.

Sendika ve konfederasyonlar, üyeleriyle çalıştırdıkları işçiler dahil hiç kimseye borç veremezler. Ancak, nakit gelirlerinin yüzde beşini aşmamak kaydıyla sosyal amaçlı harcamaya, genel kurul kararıyla yönetim kurulunun yetkilendirebilirler.

MADDE- 12: 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 46 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Fesih, infisah ve kapatma halinde malların devri

MADDE- 46: Feshedilen veya infisah eden sendikaların mal varlığı tüzükle veya feshe karar veren genel kurul kararı ile bu Kanuna göre kurulmuş aynı nitelikteki bir kuruluşa bırakılmış olmadıkça varsa üyesi bulunduğu konfederasyona devredilir.

a) Devir, konfederasyonca kabul edilmediği takdirde,

b) Feshedilen veya infisah eden sendika konfederasyon üyesi değilse,

c) Feshedilen veya infisah eden konfederasyon ise ve birinci fıkrada zikredilen tüzük hükümü veya genel kurul kararı yoksa,

d) Sendika ve konfederasyonlar mahkeme kararıyla kapatılmış ise,

Tasfiye neticesinde kalacak

paralar, İş ve İşçi Bulma kurumu belirlenecek milli bankalardan birine yatırılır ve mallar bu Kuruma maledilir. Bu para ve mallar, işçileri mesleğe yöneltmek, işçilerin meslekî eğitimi ve rehabilitasyonu hizmetleri dışında kullanılamaz.

Para, mal ve bunların gelirlerinin kullanımı, en çok üyeye sahip işçi ve işveren konfederasyonu temsilcilerinin de katılacağı bir kurul tarafından karara bağlanır.

Para ve mallar, bu maddede belirtilen kuruluşlar dışında gerçek veya tüzel bir kişiye, kuruluşa, kuruma devredilemez. Feshedilen, infisah eden ve kapatılan sendika ve konfederasyon üyeleri arasında paylaştırılmaz.

MADDE- 13: 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 47 nci maddesinin ikinci, üçüncü ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İşçi ve işveren sendika ve konfederasyonları olağan genel kurul dönemi içerisinde en az bir defa Maliye ve Gümrük Bakanlığı

yolunda 27 nci maddenin değiştirilmesi ve böylece, uyuşmazlığın kapsamındaki işyerlerinden grev kararı alınmamış yerler için lokavt kararı alınmasının engellenmesi,

4. Can ve mal kurtarma işleri, cenaze ve tekfin işleri ile Noterlik hizmeti dışında tüm grev yasaklarının kaldırılması yolundaki 29 ncu maddedeki değişiklikler,

5. Grev ertelemelerinde, "Genel sağlığı" ve "millî güvenliği" sarsıcı sebeplerin neler olduğunun erteleme kararında belirtilmesi ve bu suretle erteleme gerekçesinin delillendirilmesini sağlayacak 33 ncü maddedeki değişiklik,

6. Grev erteleme süresi sonunda grev hakkının düşmesini engellemek üzere 34 ncü madde üzerindeki değişiklik,

7. Grev oylamasında, grev kararının ilan edildiği tarihte değil, yetki belgesinin alındığı tarihte işyerinde çalışan işçilerin oy kullanmalarına imkân sağlayacak biçimde 35 nci madde değişikliği,

8. Grev kararının 60 gün içinde uygulanması zorunluluğunu getiren 37 nci maddedeki sınırlamayı ortadan kaldırıcı madde değişikliği,

9. Grev uygulaması sırasında, işyerindeki stokların işveren tarafından satışa matuf olmak üzere işyerinden çıkarılmasını engellemek üzere 38 nci maddede yapılması öngörülen değişiklik,

10. Grev ve lokavt süresine ait olmak üzere, ücret ve sosyal haklar ödenmesinin toplu iş sözleşmeleri veya ferdi hizmet akitleri ile

ğı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca mahallinde olmak üzere birlikte veya ayrı ayrı denetlenir. Gerek görüldüğünde birden fazla denetleme yapılabilir.

Denetlemede, yönetim ve işleyişin, gelir ve giderlerin, gelir ve giderler ile ilgili olarak yetkili organlarca alınan kararların kanun, tüzük ve genel kurul kararlarına uygun olup olmadığı ve harcamaların bu kararlara uygunluğu incelenir.

Denetlemede, yönetim ve işleyişin, gelir ve giderlerin, gelir ve giderler ile ilgili olarak yetkili organlarca alınan kararların kanun, tüzük ve genel kurul kararlarına uygun olup olmadığı ve harcamaların bu kararlara uygunluğu incelenir.

Denetleme sırasında denetim elemanlarınca istenecek her türlü defter, belge ve yazıların yöneticiler tarafından gösterilmesi veya verilmesi zorunludur. Ayrıca diğer gerçek ve tüzel kişiler de bu Kanun kapsamındaki kuruluşlarla yaptıkları işlemlerle ilgili olarak denetim elemanla-

rınca istenecek bilgi ve belgeler göstermek veya vermek zorundadırlar.

MADDE- 14: 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 53 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yönetim kuruluna işten el çekirme

MADDE- 53: 12 nci maddede hükmüne aykırı hareket eden konfederasyon, sendika ve sendika şubesi yönetim kuruluna; kuruluşun üyelerinden birinin veya durumu tespit eden Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının başvurusu üzerine iş davalarına bakmakla görevli mahkeme kararı ile işten el çektilir. Bu takdirde görevli mahkeme genel kurulu kanun ve tüzük hükümleri gereğince en kısa zamanda toplamak ve yeni yönetim kurulu seçilinceye kadar cari işleri yürütmekle görevli olmak üzere Medeni Kanun hükümleri gereğince bir veya üç kayyım tayin eder.

MADDE- 15: 2821 sayılı

Sendikalar Kanununun 59 uncu maddesinin üçüncü bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

3. 31 inci maddenin birinci fıkrasına aykırı hareket eden işverene, 44 üncü maddenin bir ve dördüncü fıkraları hükümlerine, 51 inci maddenin birinci fıkrası hükümlerine aykırı hareket eden sendika veya konfederasyonun sorumlu görevlilerine onbin liradan ellibin liraya kadar ağır para cezası hükmedilir.

MADDE- 16: 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 61 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İşyerinde uygulanan toplu iş sözleşmesinin tarafı olan işçi sendikasının, toplu iş sözleşmesi yapılmamışsa veya sona ermişse yetki Belgesi alan işçi sendikasının yazılı talebi ve aidatı kesilecek sendika üyesi işçilerin listesini vermesi üzerine, işveren sendika tüzüğü uyarınca üyelerin sendikaya ödemeyi kabul ettikleri üyelik aidatını ve Toplu İş sözleşmesi, Grev ve Lokavt Ka-

kararlaştırılmasını yasaklayan düzenlemenin 42 nci maddeden çıkartılması,

11. İşverenlerin, grev ve lokavt süresince işyerine başka işçi almalarını yasaklayan 43 ncü madde düzenlemesinin daha etkin hale getirilip yaptırım gücü ile güçlendirilmesi için 43 ncü maddede yapılması öngörülen değişiklik,

12. Kanun dışı grevlerde, greve katılan işçilerin sorumluluktan uzak tutulması ve kanun dışı grevin tüm sorumluluklarının sendikalara yüklenilmesini sağlamak üzere 45 nci madde değişikliği,

13. Grev uygulaması sırasında, işyeri ve çevresinde grevciler ve grev gözcüleri için kulube, baraka ve çadır gibi barınma vasıtaları kurulmasını yasaklayan fıkranın madde met-

ninden çıkartılması ve grev gözcüsü sayısının artırılması için 48 nci madde değişikliği,

14. Yüksek Hakem Kurulu'nun gerçek anlamda tarafsız ve Hakem kimliğine kavuşturulabilmesi için oluşum şeklini yeniden belirleyen 53 ncü madde değişikliği,

15. Resmi arabuluculuk müessesesinin amacına ulaşmamış ve bekleneni sağlayamamış olması nedeniyle yasanın 21,22,23 ve 24. maddelerinin yeniden ele alınıp değiştirilmesi yönündeki taleplerimiz ve isteklerimiz karşılanmamıştır.

TÜRK-İŞ, Hükümetin bu tutumunu, işçi-işveren ilişkilerinin geleceği ve bu ilişkilerin barışçı bir ortamda sürdürülebilmesi açısından son derece kaygı verici olarak görmektedir.

nunu gereğince sendikaya ödenmesi gerekli dayanışma aidatını, işçilere yapacağı ücret ödemesinden kesmeye ve kestiği aidatın nevini belirterek tutarını ilgili sendikaya vermeye ve kesinti listesini sendikaya göndermeye mecburdur. Bu aidat dışında sendikaya ödenmek üzere bir kesintinin yapılması toplu iş sözleşmesi ile kararlaştırılmaz.

MADDE- 17: 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 21 inci maddesinin 3 ve 4 üncü bentleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE- 18: 2821 sayılı Sendikalar Kanununun geçici 4 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sendika, sendika şubesi veya konfederasyonların genel kurulları dışındaki organlarına seçilmiş bulunanlardan, statülerine bakılmaksızın 9 uncu maddenin beşinci fıkrası hükmüne göre dört veya daha fazla olağan genel kurul dönemini dolduranlar dört dönem daha, 7.5. 1983 tarihinde dört dönemi dol-

duramayanlar ise, sekiz döneme kadar seçilebilirler.

MADDE- 19: 2821 sayılı Sendikalar Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE-7: Sendikalar, 2821 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesine göre yaptıkları üyelik bildirimlerini, aynı Kanunun 22 nci maddesinde belirtilen usullere uygun olarak yenilemek ve bu mükellefiyetlerini Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içerisinde yerine getirmek zorundadırlar. Bu zorunluğa uyulmaması halinde, bildirilen üyelikler bu süre sonunda geçersiz sayılır. Üyeliklerin bu maddeye göre yenilenmesi için yapılan noter masrafları 2821 sayılı Sendikalar Kanunun 64 üncü maddesinde belirtilen miktarın yarısı kadardır. Noter masrafları sadece bu işlemlere mahsus olmak üzere sendikalar tarafından da karşılanabilir.

Bu maddeye göre bildirilecek üye sayıları bir yıllık bildirim süresini takip eden ilk istatistikte nazara alınır.

2822'DEKİ DEĞİŞİKLİKLER

2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunundaki değişiklikler ise şöyle:

MADDE- 1: 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun 11 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Yetki için başvurulduktan sonra yetki sorunu çözülünceye kadar veya bu belgeyi aldıktan sonra yetki devam ettiği sürece yetki kapsamına giren işyerleri için teşmil kararı alınamaz.

MADDE- 2: 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bir toplu iş sözleşmesi yapmak isteyen işçi sendikası, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına yazıyla başvurarak kurulu bulunduğu işkolunda üye sayısı itibariyle yüzde on (tarım ve ormancılık, avcılık ve balıkçılık işkolu hariç) oranını sağladığının belirlenmesini ve sözleşmenin

SORUNLAR DAHA DA BÜYÜYECEK

Hak arama yollarının baskıcı yöntemlerle ve ILO ilkelerine temelden aykırı düzenlemelerle devamlı tıkalı tutulmaya çalışılmasının, ileride çok ciddi sorunlara yol açacağı ve karşılıksız bırakılmayacağı bilinmelidir.

1982 Anayasası ve temel iş yasalarındaki tüm kısıtlamalar kaldırılmalı, özellikle Anayasa konusunda muhalefet partilerince başlatılan ortak girişim, Hükümet tarafından en kısa süre içinde olumlu şekilde değerlendirilmelidir.

TÜRK-İŞ aynı istekleri ortaya koyan ve Yasarların TBMM'nde görüşülmesi sırasında öze

dönük düzeltmeler yapılması için yoğun çaba sarfeden muhalefet partilerine teşekkür ederken, çalışma hayatında özlenen barış ve güvenin, işçilerin temel hakları ve özgürlükleri önündeki Anayasal ve Yasal engellerin kaldırılmasına bağlı olduğunu tekrarlamakta, Konfederasyonumuzun bu yoldaki mücadelesinin aralıksız devam edeceğini duyurmayı görev saymaktadır.

**TÜRK-İŞ
Yönetim Kurulu**

kavtın uygulanmaya başlaması ile birlikte işçiler işyerinden ayrılmak zorundadırlar. Greve katılmayan veya katılmaktan vazgeçenlerin işyerinde çalışmaları, hiç bir şekilde engellenemez. Greve katılan veya lokavta maruz kalan işçilerin, işyerine giriş çıkışı engellemeleri veya işyeri önünde topluluk teşkil etmeleri yasaktır.

Çalışan işçilerin ürettiği ürünlerin satılmasına ve işyeri için lüzumlu maddelerin, araç ve gereçlerin işyerine sokulmasına engel olunamaz. Bu işyerin görölmesinde de 43 üncü madde hükümlerine uyulması şarttır.

MADDE- 7: 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun 48 inci maddesinin birinci ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kanuni bir görev kararına uyulmasını sağlamak için cebir ve şiddet kullanmaksızın ve tehditte bulunmaksızın kendi üyele-
rinin grev kararına uyup uymadıklarını denetlemek amacıyla, işyerinde grev ilan etmiş olan işçi sendikası, işyerinin giriş ve çıkış yerlerine, kendi üyeleri arasından en çok dörder grev gözcüsü koymaya yetkilidir. Çalışma serbestliği her halde saklıdır.

İşyeri ve çevresinde grevciler veya grev gözcüleri için işçiler veya işçi sendikası tarafından kulübe, baraka ve çadır gibi barınma vasıtaları kurulamaz. Ancak, grev gözcülerinin zorunlu ihtiyaçlarının nasıl karşılanacağı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

MADDE- 8: 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun 53 üncü mad-

desinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yüksek Hakem Kurulu, Yargıtayın iş davalarına bakan dairesi başkanının başkanlığında,

1. Bakanlar Kurulunca, bakanlıklar bünyesi dışında, işçi veya işveren kuruluşları ile hiçbir şekilde bağlantısı olmayan ve siyasi parti organlarında görevli bulunmayan, ekonomi, işletme, sosyal politika veya iş hukuku konularında bilgi ve tecrübe sahibi olanlar arasından seçilecek bir üye,

2. Üniversitelerin iş hukuku veya ekonomi öğretim üyeleri arasından Yükseköğretim Kurulunca seçilecek bir üye,

3. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürü,

4. İşçi konfederasyonlarından, kendisine mensup işçi sayısı en yüksek olan konfederasyonca seçilecek iki üye,

5. İşverenler adına en çok işveren mensubu olan konfederasyonca, biri kamu işverenlerinden olmak üzere seçilecek iki üyeden oluşur.

MADDE- 9: 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun 59 uncu maddesinin dört ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu maddeye bir fıkra eklenmiştir.

Resmî arabulucuların ücretleri bu teşkilatca millî bir banka hesabında toplanan paralardan ödenir. Arabulucuyu tayin eden mahkeme bu esaslar çerçevesinde ve uyuşmazlığın kapsamını ve niteliğini dikkate alarak ücreti tespit eder.

Resmî arabuluculuk yapılan

her uyuşmazlıkta tarafların bu hesaba yatırmaları gereken ücretlere ait esaslar ile ücretlerden masraf olarak kesilecek miktar ve ücretlerin banka faizlerinin kullanılmasının usul ve esasları da bu tüzükte belirtilir.

Tarafların hesaba yatırmaları gereken ücretler için Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca düzenlenen belgeler İcra ve İflas Kanununun 68 inci maddesinde sayılan belgeler hükmünde olup, bu ücretlerin takip ve tehsilinde kamu alacaklarının takip ve tahsiline ilişkin esaslar uygulanır.

MADDE- 10: 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun 78 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

40 ıncı maddenin ikinci fıkrasında belirtilen yazılı izni almadan yeni işçi alan işveren izinsiz aldığı her işçi başına ellibin liradan yüzbin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

43 üncü madde hükmüne aykırı hareket eden işveren veya işvereni sözkonusu hükme aykırı hareket etmeye zorlayan veya teşvik eden veya bu yolda propagandada bulunanlar, sözkonusu hükme aykırı olarak aldıkları veya alınmasına sebep oldukları veya grev yapan işçilerin yerine çalıştırdıkları her işçi başına yüzellibin liradan az olmamak üzere ağır para cezasına mahkûm edilirler.

MADDE- 11: 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun 31 inci maddesinin ikinci fıkrası ile 32 nci maddesinin birinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

KOOPERATİFÇİLİK SEMİNERLERİ YAPILDI

ESKİŞEHİR

VE

MERSİN'DEKİ

SEMİNERLERDE

TÜKETİM

KOOPERATİFÇİLİĞİ

TARTIŞILDI

Mersin'de yapılan seminde TÜRK-İŞ Kooperatif Uzmanı Sinan Vargı, kooperatif anasözleşmesi ve kuruluşu hakkında bilgi veriyor.

Eskişehir ve Mersin'de TÜRK-İŞ'e bağlı sendikalar öncülüğünde kurulması planlanan tüketim kooperatifleri yöneticileri için temel bilgiler mevzuat işletme ve muhasebe konularını kapsayan iki eğitim çalışması geçtiğimiz ay içinde gerçekleştirildi.

(Baştarafı Sayfa 32'de)

TÜRK-İŞ'İN TEŞKİLATA GENELGESİ

sürdürecektir. İşçi hareketimizi zorunlu olarak bu çizginin dışına çıkarmanın meşru nedenlerini, çeşitli niyet sahiplerinin ve çevrelerin, çilekeş işçi arkadaşlarımız için yapılan bir mücadelenin ve sağlanması gereken bir birliğin temeli olmaktan çıkartan istismarcı davranışları karşısında TÜRK-İŞ'i ve ona gönül vermiş, umut bağlamış milyonlarca çalışanın maceralardan korumayı kaçınılmaz görevimiz sayıyoruz.

Konfederasyonumuzun mücadelesi onun içindir ki, bu görevimizin çerçevesinde yılmaksızın sürdürülecektir."

Eskişehir'deki semineri izleyenlerden bir grup..

AVRUPA İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU

ETUC'UN 6. OLAĞAN KONGRESİ YAPILDI...

- ★ 9-13 Mayıs 1988 tarihlerinde İsveç'in başkenti Stockholm'da yapılan kongrede TÜRK-İŞ ilk defa temsil edildi.
- ★ 16-17 Nisan 1988 tarihlerinde yapılan ETUC Yönetim Kurulu'nda görüşülen ve oybirliği ile kabul edilen TÜRK-İŞ üyelik başvurusu, Genel Kurul'da onaylandı.

- ★ Genel Kurul'a katılan TÜRK-İŞ Delegasyonuna Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Orhan Balaban başkanlık etti.

Avrupa İşçi Sendikaları Konfederasyonu ETUC'un 6. Olağan Kongresi 9-13 Mayıs tarihleri arasında İsveç'in Stockholm kentinde yapıldı.

TÜRK-İŞ'in 7 Nisan 1988'de üye olduğu Konfederasyon'un Kongresi'ne ilk kez katılan TÜRK-İŞ Delegasyonuna Genel Teşkilatlandırma Sekreteri **Orhan Balaban** Başkanlık yaptı.

Tam istihdamı ana konu alan ETÜC Kongresi'ne sunulan 5 ayrı rapor genel kurulda kabul edildi. 1992'ye kadar ETÜC'un izleyeceği politikaları oluşturan

kararlar, Batı Avrupa Ülkelerinde izlenecek sendikal politikanın temel taşlarını oluşturuyor.

Genel Kurula sunulan ve

1992 yılına kadar izlenecek ETUC politikasının temelini oluşturacak kararları şu ana başlıklar altında toplayabiliriz:

1. Tam istihdamın sağlanabilmesi için uygulanacak olan ekonomi politikası,
2. Daha iyi yaşam koşulu sağlayacak, eğitimi teşvik edecek işyerleri açılması için yatırımlar yapılması...
3. Sosyal hak ve güvenlik..
4. İşçilerin haklarını daha da

**İŞÇİ
SAĞLIĞI
VE İŞ
GÜVENLİĞİ**
— 10 —

HAZIRLAYAN
Turgay Çerşil

İÇİNDEKİLER

- ★ *Deri işkolunda meslek hastalıkları,*
- ★ *2. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Haftası,*
- ★ *İlkyardım,*
- ★ *İSGÜM,*
- ★ *Bizi Hep Saklarlar (Röportaj),*
- ★ *Sağlık ve güvenlikle ilgili standartlar,*
- ★ *TÜRK-İŞ'te mini laboratuvar kuruluyor.*

DERİ İŞKOLUNDA MESLEK HASTALIKLARI VE İŞ KAZALARI

Dericilikte, çeşitli kimyasal maddelerin bolca kullanıldığı bir işkolu olması nedeniyle çeşitli cilt hastalıkları ve zehirlenmelere sıkça rastlanır.

Sosyal sigortaların istatistiklerinde ise, deri işkolunda hiç meslek hastalığına rastlanmaz Ancak bu duruma inanmak mümkün değildir. Deri işkolu gibi çeşitli kimyasal, mekanik ve biyolojik riskleri olan bir işkolunda, özellikle memleketimizdeki gibi çok bozuk çevre ve çalışma koşullarının bulunduğu bir işkolunda, hiç meslek hastalığı olmaması inandırıcı değildir. Bu durum, aksine, bu işkolunda işçi sağlığına hiç önem verilmediğini, yani çalışanların öngörülen periyodik muayenelerden geçirilmediğini, bu nedenle meslek hastalıklarının tanınıp istatistiklere girmediğini göstermektedir. Diğer bir deyişle, deri işkolunda beklenen ve tahmin edilen sayıda meslek hastalığının istatistiklerde bulunmaması diğer işkollarında olduğu gibi, bu işkolunda da işçi sağlığı hizmetlerinin olmadığının bir ölçütüdür.

HASTALIKLAR:

Ülkemizde, meslek hastalıklarının hangileri olduğu, Sosyal sigortalar Sağlık işlemleri tüzüğüne ekli olan meslek

İŞİN TANIMI

Deri işkolu, hayvan derileri ile yapılan işleri kapsar. Kullanılan deriler, büyük ve küçük baş kaptıklarıyla, bazı av hayvanlarından alınan deriler, çeşitli kimyasal ve fiziksel işlemlerden geçirilir. Yüzülen hayvan derileri tuzlanarak güneşte kurutulur. Fabrikalarda deriler yıkanarak yumuşatıldıktan sonra dezenfekte edilir.

Dezenfeksiyon işleminde genellikle kalsiyum klorür ve klorlu su kullanılır. Böylece kokuşması önlenen derinin istenilen şekilde yumuşaması için, suya sudkostik ve sodyum sülfür gibi bazı maddeler de katılır.

Deriler daha sonra kirli bir banyoya sokularak, üzerindeki kıl kökleri, yağlar ve proteinli maddelerden temizlenir.

Amonyak ve asit tuzlarından oluşan bir banyoya atılan deriler tabaklanmaya hazır duruma gelir. Tabaklama için ise ya bitkisel ya da kromlu maddeler kullanılır. Dönen bir tambur içine konulan deriler bu maddelerle temas eder buradan çıkarılarak boyaya hazırlanmış olur.

hastalıkları listesinde gösterilmiştir. Buna göre, deri iş-

kolundaki meslek hastalıkları şunlardır:

1. Kimyasal maddelerle olanlar:

1. Arsenik ve bileşikler
2. Krom ve bileşikler
3. Asitler. (Organik ve inorganik olanlar)
4. Aromatik hidrokarbon türevleri
5. Alkaliler

2. Kanserleşmeyen cilt hastalıkları: Bunlar tahriş edici kimyasal maddelerin ellere ve ayaklara temas etmesinden ileri gelir.

3. Hayvanlardan insana bulaşan hastalıklar: Bunların başlıcaları Şarbon, tetanoz, kuduz, salmonella enfeksiyonlarıdır.

4. Titreşime bağlı eklem zararları ve damar bozuklukları: Bunlar, derilerin düzeltilmesinde kullanılan titreşimli makinelerden ileri gelir.

5. Aşırı yük taşımaya bağlı hastalıklar: Kaslar, kemiklerde meydana gelen hastalıklar.

İŞ KAZALARI

İstatistik veriler: Sosyal Sigortalar Kurumu'nun yayımladığı 1986 istatistik yılına göre 1986 yılı içinde deri iş kolunda 549 iş kazası meydana gelmiştir. Bunlardan 13 tanesi daimi işgöreme mezlik ve 1 tanesi de ölümle sonuçlanmıştır. Bu işkolunda sigortalı olarak çalışan işçi sayısı 10 bin 183 olarak

gözükmektedir.

Buna göre, bu işkolunda her 100 işçiden 5 veya 6'sı yılda bir kez iş kazası geçirmektedir.

Deri işkolundaki kazaların çoğunluğunu, çalışılan çevrenin ıslak olmasından düşmeler ve buna bağlı kazalar oluşturur.

Çevredeki ileri derecedeki rutubet ve hatta ıslaklık, elektrik tesisatından kaynaklanan kazalara neden olur.

Makinelerin dönen kısımlarının koruyucularının olup olmaması mekanik kazalarda önemli bir etkidir.

Derilerin çeşitli kimyasal işlemlere tabi tutulduğu havuzların korkuluklarının olmaması, bu havuzlara düşme ve bunun sonucu olarak boğulma ve zehirlenme olaylarını oluşturur.

Derilerin kesilmesi sırasında kesik şeklindeki yaralanmalar oluşur.

KORUNMA

Deri işkolunda sağlığın korunması için İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğüne belirtilenler yerine getirilmelidir. Bunları ana başlıklar halinde şöyle sıralayabiliriz:

1. Umumi Hıfzıssıha K.Madde 184, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu Madde 114, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü Madde 91 hükümlerine göre işyerlerinde 50'den fazla işçi çalışıyorsa bir hekim çalıştırarak işçilerin sağlıklarını korumak.

2. Koruyucu elbise ve

malzeme sağlamak (Önlük, eldiven ve gereğinde gözlük gibi)

3. İşyerinin sağlık koşullarını düzeltmek ve kontrol etmek,

4. İşçilerin yıkanma, yemek yeme koşullarını düzeltmek,

5. İşçilerin işe giriş muayenelerini yapmak.

6. İşçilerin periyodik olarak yapılması zorunlu muayenelerini ciddiyetle yapmak.

ENDÜSTRİYEL İŞTE YORULMA FAKTÖRLERİ

2. İŞÇİ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ HAFTASI

Mustafa BAŞOĞLU:

“BAKANLIK, ULUSAL İŞÇİ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ KOORDİNASYON KURULU OLUŞTURULMASINA ÖNCELİK VERMELİDİR...”

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Mustafa Başoğlu...

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Haftasında, konunun Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından bu yıldan itibaren ülke düzeyinde yapılacak etkinliklerle ele alınmasının, TÜRK-İŞ tarafından benimsenen ve desteklenen bir uygulama olduğunu belirten TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa Başoğlu** özetle sunuları söyledi:

“Sağlıklı yaşamak, insanın en temel ve vazgeçilmez hakkı, sağlığını korumak da devletin en temel ve terkede-meyeceği görevlerinden biridir. Öncelikle devlet üzerine

düşen görevi yerine getirmelidir. TÜRK-İŞ Olarak çalışan insanı doğrudan hedef alan bu önemli çalışmaya, büyük değer vermekteyiz. Zira, insan olmadan ne üretim, ne de tüketim olamaz. İnsanı ve sağlığını, ekonomik hiçbir değerle ölçmek mümkün değildir. Ülkemizdeki uygulamaların bu esasa dayandığını söylemek mümkün değildir. Aksine önce üretim sonra insan anlayışı öncelik kazanmıştır.

Ayrıca konu, bir temel insan hakkı olarak benimsenmediği için de, istenilen olumlu so-

nuca ulaşılamamıştır.

Ayrıca, işçi, işveren, hükümet ve üniversite işbirliğinin yeterince sağlanamaması olumlu sonuç alınamamasının bir başka sebebidir.

Grevlere korkulu gözlerle bakanlar ve grevlerin ülke ekonomisini çökerttiği iddiasında bulunanlar, grevlerde kaybolan işgünü sayısının 1986 yılında 236 bin 940, aynı yıl işkazaları ile kaybedilen gün sayısının ise 31 milyon 992 bin 838 olduğu gerçeğini görmemezlikten gelmemelidir.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği kabul ediyoruz ki çok yönlü bir konudur. Beslenmeden barınmaya, çalışma koşullarından yeterli sağlık hizmetine kadar uzanır. Bu yüzden de, işçi sorunları içinde çözümü en güç olanıdır. O bakımdan konunun ilk aşamasında öncelikle sorunun güç ama mutlaka çözülmesi gerektiğine başta Devlet olmak üzere ilgili bütün kesimlerin inanması gerekmektedir.

Bugün, işçi sağlığı ve iş güvenliği hizmetlerini ve mevzuatını batı standartlarına uygun hale getirmeye ve uygulamaya mecburuz. Bunu bir taraftan işçilerimiz için isterken, diğer taraftan Hükümetin Avrupa Topluluğuna katılabilme çabalarının başarıya ulaşması için de gerekli olduğunu bu vesilelerle hatırlatıyoruz.

İlk aşamada konuyu ülke çapında ve bütün boyutları ile ele alacak ulusal bir koordinasyon kurulunun kurulmasına Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının öncelik ver-

mesini beklemekteyiz. Böylece Anayasa'nın 56. maddesinde ifadesini bulan "Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir" hükmünün gerçekleşmesinde önemli bir adım atılmış olur. Giderek her yıl yapılması ger-

çekleşen bu toplantılarda, kalıcı ve soruna çözüm getirici olumlu sonuçlar çıkmazsa, giderek ağılama duvarına dönüşebilir.

Bize göre, işçi, işveren ve hükümetin en kolay işbirliği yapabileceği konular, işçi sağ-

lığı ve iş güvenliği alanıdır. Kesimlerin ortaklaşa yapacağı çalışmalara, üniversite ve diğer kesimlerin olumlu katkıları, gelişmelerin hızını arttıracak, kısa zamanda olumlu sonuç alınmasına hizmet edecektir."

BİR HAFTANIN ARDINDAN

Ikinci İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Haftası ile ilgili çalışmalarından neler beklenmekteydi?

Her zaman söylediğimizi tekrarlamak olacak ama, gerekli olduğu için tekrarlıyoruz. İşçi sağlığı çalışmalarının en verimli olanı, koordineli olanı ve işyerlerine yönelik olanıdır diyoruz.

İşçi Sağlığı Haftası'ndan beklenenler yıllardır süregelen sorunlara bir anda çözüm değildir. Sorun; yılda bir hafta da olsa Türkiye'de işçi sağlığından söz edilmesi; çeşitli kesimlerde bu konuda çalışmalar yapılması; işçi, işveren ve vatandaşlara konunun öneminin anlatılması ve uyarılmasıyla ilgilerin daha etkili ve hassas olmalarının istenmesidir. Nitekim hafta boyunca bu ilke uygulandı. Bütün illerde bu konuda çalışmalar yapıldı. Ancak haftanın genel yapısı büyük şehirlerimizde salon tipi toplantılar ve çalışmalardı. Toplantıya sürekli katılanlar haftanın düzenlenmesinde görevli olan Bakanlık mensupları ile işyerlerinden katılan dinleyiciler yani büyük çoğunluğu işçilerdi. Hatta işçilerin salona girişleri de bir devam takip cetveli ile belgeleniyordu. Buraya kadar olan çok güzel. Ancak; işyerlerinde alınmayan önlemlerin sorumluları hiç bir zaman işçiler olmamışlardır. Zaten yasal olarak olamazlar da. O halde ölemleri almakla yükümlü olanların, yani işverenlerimizin orada az olması bu konudaki çalışmaların kendilerini çok fazla ilgilendirmedigini gösterir. İşkazaları ve meslek hastalıkları konusunda düzenlenen bu tür toplantılarda, kesimler birbirleri ile iyi anlaşır ve önlemlerin alınması konusunda işbirliğine hazır olduklarını sürekli belirtirler. Bunu duyanların sevinmemesi mümkün değildir. Böyle bir işbirliği için uzaklara gitmeğe gerek yok, hemen sa-

lonlara bakmak yeterli olacaktır. Oralarda oturanların işçiler olduğunu gördükçe, birlikte hareket etme gibi sözlerin usulden olduğu fikri yaygınlaşmaktadır. İşçi sağlığı ve iş güvenliği sorunlarının tartışılacağı salonların mutlaka sünnet salonları gibi çok süslenmesine gerek olduğunu da sanmıyorum. Önemli olan, gerçek anlamda elele verip bir an önce kanayan yara durumunda olan işçi sağlığı ve iş güvenliği konusundaki sorunlarımıza çözüm yollarını aramak ve bu alanda hiç zaman kaybetmemektir.

Genel hatları ile şimdilik iyi olarak görülen toplantılara bundan sonra yapılacak haftalarda rastlamak ve çalışmaların sonuçlarını görmek istiyoruz.

Hâlâ işyerlerinde işe giriş muayeneleri yapılmaz, dinlenme ve beslenme, yerleri bulunmaz, kazalar alın yazısı gibi kabul edilir, işine geliyorsa böyle çalışırsın değilse dışarıda daha sağlıklı insanlar var zihniyeti sürer, yapılanlar konusunda yetkilidirler idareci politika güderlerse, yapılan harcamalara ve çalışmalara çok yazık olacak demektir.

Arzumuz, bundan sonrayapılacak çalışmalarda soruna ekonomik yaklaşımdan da önce insancıl yaklaşılması, sağlıklı insanlarla sağlıklı üretimin olacağı fikrinin pekişmesidir.

Gerçek anlamda işbirliğinin sağlanması önlemlerin alınması konusunda ortak hareket edilmesi, kazasız ve daha sağlıklı bir toplum dileğimizdir.

İŞGÜM'ÜN ÇALIŞMALARI

Hafta münasebetiyle yapılan çalışmalar arasında Ankara'daki program için, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na bağlı İSGÜM (İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Merkezi)'nin çalışmalarını anlatan konuşmalar salonun çoğunluğunu oluşturan işçiler tarafından büyük bir ilgi ile izlendi.

Sabahattin DERTLİ
TÜRK-İŞ İşçi Sağlığı Eğt.Uzm.

İLK YARDIM -2-

ÖNEMLİ KANAMALARDA İLK YARDIM

Kanamalı kazalarda ilk yapılması gereken, kanın durdurulmasıdır. Ölümle biten kazaların büyük bir bölümünü, kan kaybı nedeniyle oluşan ölümler oluşturur.

Önemli kanamalarda yapılması gerekenler şunlardır:

1- Kazaya uğrayan kişi uygun bir yere yatırılarak, kanayan vücut bölümü yukarı kaldırılır.

2- Kan kaybeden kişi üşüyeceğinden ve bu da vücuttaki kan hareketini arttıracığından, hasta fazla soyulmamalı gerekiyorsa üzeri de örtülmelidir. Hasta fazla hareket ettirilmemelidir.

3- Pamuk, sargı bezi gibi ilkyardım malzemelerinin bulunmadığı durumlarda, gömlek veya fanila parçalarıyla kanayan yer üzerine baskı uygulanmalı, yara üzerinde oluşan kan pıhtılarına dokunulmamalıdır.

4- Kanayan yerin üzerinden ve atar damarların deriye en yakın olduğu uygun vücut noktalarından boğucu sargı uygulanmalıdır. İlkyardımcı yapacak kişi, basınç ve boğma işlemlerini yapacağı noktaları çok iyi bilmelidir.

5- Herhangi bir bayılma durumunda, kusmuktan ya da solunum yollarına dolan

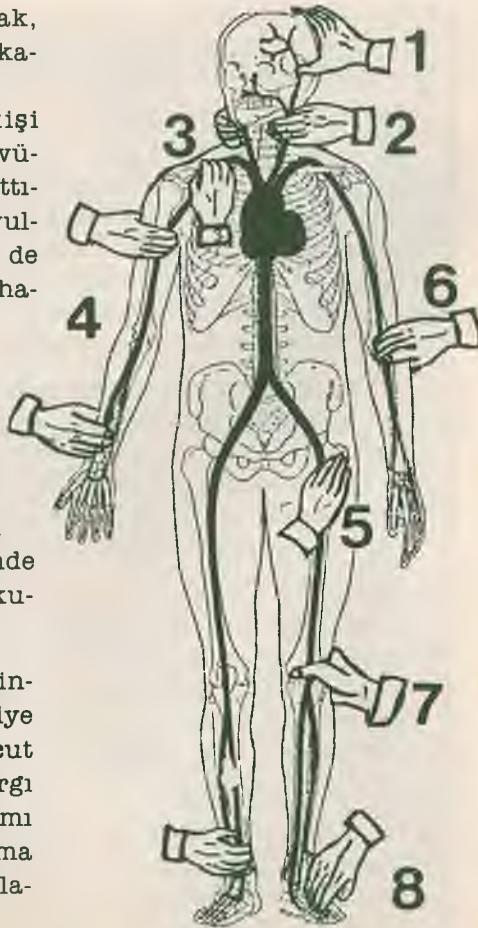
kandan boğulmaması için hastanın başı yana çevrilmeli, ağızda kilitlenme varsa ağız açılmalı, dil içeriye doğru çekilip gırtlak kapamışsa dışarı çıkarılarak hastanın rahat nefes alması sağlanmalıdır.

6- Yaranın mikrop kap-

maması için özen gösterilmelidir. Yara üzerinde serbest duran yabancı maddeler bol oksijenli su veya bulunmadığı takdirde temiz su dökülerek atılmalıdır. Kanama yerine saplanmış herhangi bir yabancı cisim varsa çıkarılmamalıdır. Bu kanamayı arttırabilir.

7- Gerekli ilkyardım yapıldıktan sonra hasta zaman geçirilmeden hastaneye taşınmalı ya da doktor çağırılmalıdır.

8. Kanamanın başladığı, ilk müdahalenin yapıldığı ve kanamanın durduğu zamanı belirten bir kağıt yazılarak hastanın görülen bir yerine asılmalı, gerekiyorsa bu kağıda hastanın sağlık durumuyla ilgili diğer bilgiler de eklenmelidir.

1. Şakak basınç noktası
2. Boyun basınç bölgesi
3. Köprücük kemiği basıncı
4. Kol basınç noktaları
5. Uyluk basınç bölgesi
6. Dirsek içi basınç noktası
7. Diz arkası basınç noktası
8. Ayak ve ayak bilekleri

Kanama durdurmada basınç uygulanacak noktalar.

BASINÇ NOKTALARI

Büyük atardamar kanamalarında, fışkırarak akan kanı durdurmak ancak belirli noktalara baskı yapmakla sağlanır.

Atardamarlardaki kanın akışını yavaşlatmak ve gerekiyor-
sa durdurmak için:

Kanama geçiren bölgeyi besleyen ve yara ile kalp arasın-
da belli noktalarda yüzeysel olarak geçtiği bilinen atardamar-
lar, üzerlerine basınç yapılabilecek biçimde yol alırlar. Bunla-
ra basınç noktaları denir.

Büyük atardamar kanamalarında, ilkyardımcı, fışkırmak-
ta olan kanı, damar üzerine parmak ya da yumruk bastırmakla
durdurmak zorundadır.

Basınç, kanayan yerin kalbe yakın olan tarafına yapılır.
Basınç yapıldıktan sonra alt taraftan nabız ölçümü yapılmaz.

BOYUN BASINÇ BÖLGESİ

Boyundan, gırtlığın iki
yanından atardamar olan
şahdamarı geçer. Basınç yapı-
lırken baş parmaklar şahda-
marlarına basarken, diğer
parmaklar da enseden dıştan
içe omurgaya doğru basınç
yapar.

Baş bölgesinde toplarda-
marın kesildiği durumlarda
ise, bir elle şahdamarına ba-
sınç uygulanılırken diğer elle
de yaranın üzerine baskı ya-
pılarak toplardamar kanama-
sı durdurulmaya çalışılır.

KÖPRÜCÜK KEMİĞİ BASINCI

Buradan geçen damarlar
da şahdamarının birer kolu
olup, köprücük kemiğinin iç
yanından koltuk altlarına
doğru uzanırlar. Bu noktaya
basınç için yaralının üst tara-
fı soyulur. Yaralı taraf omu-
zu diğer omuzdan daha düşük
bir duruma getirilir. İki elin
başparmağı üst üste gelecek
biçimde ve elin iç yanı da
omuzun arkasından destek

olmak üzere köprücük kemi-
ğinin yukarı-arka bölümüne
rastlayan çukur üzerinden

aşağıya doğru kuvvetlice bas-
tırılır.

KOL BASINCI NOKTASI

Buradaki atardamarlar
kol kaslarının iç yüzleri bo-
yunca uzanırlar. Çeket kolla-
rının iç dikişleri, aşağı yuka-
rı bu damarların üstüne rast-
lar. Bu noktaya basınç yap-
mak için, başparmak pazu-
nun arkasından, diğer dört
parmak da kişinin kolunun iç
yanından tutacak biçimde
ayarlanır ve damar kemik
üzerine doğru sıkıştırılır.

UYLUK BASINCI

Yaralı; sırtüstü ve düz ya-

TEHLİKELİ YARA ENFEKSİYONLARI

Enfeksiyon, yaranın hastalık doğuran bakterilerle kirlenmesiyle olu-
şan bir durumdur. Mikroplar, yaralayan aletle, saç elbise parçası, taş
toprak gibi yabancı cisimlerle, yaranın yıkanması, terin içeriye akması,
steril olmayan el ve malzemelerle yaraya dokunulmasıyla ve steril sargı-
nın ter veya yağmurla ıslanması sonucu sargıdan geçerek vücuda girer-
ler.

Bakterilerle kirlenen yaralarda lokal enfeksiyonların dışında, tüm vü-
coda yayılarak tehlikeli durumlar yaratan enfeksiyonlar şunlardır:

TETANOZ (Kazıklı Humma): Tetanoz mikrobu özellikle at güb-
resi, toz, toprak gibi kirli ve paslı ortamlarda bulunur. Yara kapandığı
halde, tetanoz enfeksiyonu günler haftalar sonra ortaya çıkabilir. Öldürü-
cü bir hastalık olan tetanozun belirtileri vücut kaslarında oluşan kasılma
ve kramplardır. Tüm yaralanmalarda yaralıya tetanoz serumu yapılması
gerektiği gibi, bu durum ayrıca sağlık kuruluşlarınca uyulması gereken
yasal bir zorunluktur.

KUDUZ: Kuduz mikrobu taşıyan hayvanların ısırmasıyla bulaşan öl-
dürücü hastalığın kuluçka süresi 27-40 gündür. Isırılma ya da tırnaklan-
ma sonucu oluşan yaralanmalarda hastanın mutlaka kuduz aşısı olması
gerekir. Bu aşı, ilgili sağlık kuruluşları tarafından ücretsiz olarak yapıl-
mak zorundadır. Kuduz mikrobu ayrıca, kesimhane ve ham deri işleme
yerlerinde küçük sıyrık ve çizikler yoluyla da bulaşabilir.

GAZLI KANGREN: Kangren mikrobu, havasız yerlerde yaşayıp
üreyen bir basildir. Parçalanmış derin yaralarda rahatlıkla çoğalır. Deri
altlarında ve kas lifleri arasında gaz kabarcıkları oluşturur. Yaralanan or-
gan şişer ve şiddetli ağrıyapar. Yara çevresinde renkli lekeler oluşur, akın-
tısı fena kokulu ve köpüklüdür.

Toz ve topraklı yaralanmalarla açık kırıklarda mutlaka serum yapıl-
malıdır.

tırılır. İlk yardımcı yüzü yaralının kasıklarına dönük olarak kanayan bacak yanında yer alır. Buradan geçen damar kasığın ortasındadır; bu nedenle baskı kasık kemiğine doğru yapılır. Baskıdan iyi sonuç almak için her iki elin baş parmakları, ön taraf ortasında olacak biçimde, uyluk ve iç ve dışardan kavranmalı, atardamar her iki başparmakla kasık kemiğine doğru sıkıştırılmalıdır. Ya da el yumruk yapılarak kasığın ortasına gelecek biçimde kuvvetlice bastırılmalıdır.

ŞAKAK BASINÇ NOKTASI

Bu noktadan şahdamarının bir kolu olan şakak damarını geçer. Şakak damarını ku-

lakla kaş arasında, elinizle duyabilirsiniz. Gözün üst yanındaki kanamalarda buraya basınç yapılır. Başparmakla bu noktaya basınç yapılarak şakak kemiğine doğru damar sıkıştırılır.

ALT ÇENE BASINÇ NOKTASI

Kafa ve yüzün gözden daha aşağı bölümlerinde oluşan kanamalarda bu noktaya basınç yapılır. Kulağın alt-ön yanında, çene kemiğinin köşe yaptığı yerde bu damarı parmak uçlarınızla duyabilirsiniz. İyi sonuç almak için, çene alt yanından tutulur. Dört parmak sağlam çene üzerine konulur; başparmakla da alt çene köşesinin 2 santimetre kadar önünden baskı yapılır.

TURNİKE UYGULAMA (Boğucu Sargı)

Kanamayı durdurmak için yapılan parmak basıncı oldukça kuvvet ister, kısa süre için geçerlidir. Dolayısıyla parmak basıncı ivedilikle yerini boğucu sargıya bırakmalıdır.

Boğucu sargı konulduktan sonra yara parsuman edilmeli ve basınç yapacak biçimde sargı ile sarılmalıdır. Boğucu sargı ancak tek kemikli atardamar bulunan yerler üzerine uygulanabilir. Bu da vücuttaki iki yerde bulunur:

1. Üst kol (koltukaltı ile dirsek arası) ile,

2. Uyluk kemiği (kasık ile dizkapağı arası).

Ayrıca kol ve bacak kop-

ması gibi çok tehlikeli durumlarda kanama olsun olmasın boğucu sargı yapılması gerekir. 3-4 santimetre genişliğinde, kol ya da bacağı 2-3 kez dolayacak uzunlukta, düz sargı biçimindeki her türlü malzeme ile boğucu sargı yapılabilir (Mendil, eşarp, kravat, kumaş parçası ve benzeri). En uygun boğucu sargı noktası, üst kolun ortası ile kasığın bir karış aşağıdaki bölümdür. Boğucu sargı uygulamak için aşağıdaki işlemleri yapınız:

1. Atardamar üzerine sertçe bir tempon koyunuz ve sargıyı bunun üzerine uygulayınız.

2. Sargıyı kanayan yerin dört parmak üstünden, iki kez dolandırınız ve yarım bir düğüm yapınız.

3. Bu yarım düğüm üzerine bir sopa koyarak, sopanın üzerinden bir tam düğüm ile sıkıca bağlayınız.

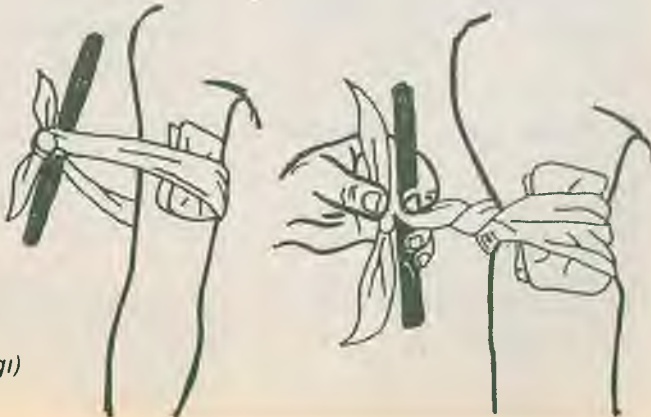
4. Sopayı açıkta kalan uçlarından tutarak, kanama duruncaya kadar kendi çevresinde döndürünüz.

5. Kanama durduktan sonra sopanın açıkta kalan ucunu kol ya da bacağına paralel duruma getiriniz, bir sargı ile bağlayıp tutturunuz.

Boğucu sargı yapılırken ayrıca, aşağıda belirtilen noktalar gözönünde tutulmalıdır:

a. Boğucu sargı yapılırken, sargının altında kalan derinin kıvrılmamasına özen göstermek gerekir.

b. Boğucu sargılar 2-3 saatten daha uzun süre yerinde bırakılmamalıdır. Eğer bu sü-

Turnike
(Boğucu Sargı)
Uygulaması

Kanamamanın bağlanarak durdurulması

reden çok yerinde kalırsa, dokuların beslenmesini engelleyip kangrene neden olurlar. Bu nedenle konulan boğucu sargı:

1. İlk saat içinde 20 dakikada bir;

2. İkinci saat içinde 30 dakikada bir gevşetmeli ve bu gevşetme sırasında yara yeri üzerine konulmuş olan pansuman üzerine de elle hafif baskıda bulunulmalıdır.

c. Kanamanın durdurulması için yapılan girişimin başlama saati bir etikete yazılarak yaralının ilk bakışta görülecek bir yerine takılmalıdır.

d. Bütün bu işleri yaptıktan sonra en hızlı araç ile hastayı bir hastaneye taşımak gerekir.

DİRSEK İÇİ VE DİZ ARKASI KANAMALARI

Dirsek içi ve diz arkası kanamalarında aşağıdaki önlemler alınır:

1. Kanayan yer üzerine temiz bir tampon sargı koyunuz.

2. Kol ya da bacağı konan

tamponun üzerine doğru, olabildiği kadar kıvrınız ve sıkıca bağlayınız.

AVUÇ İÇİ KANAMASI:

Avuç içi kanaması, burada damarların fazlaca bulu-

nuşu nedeniyle sakıncalı olabilir.

1. Avuç içine bir sargı ya da tampon koyarak, kişinin parmaklarını büküp bu tamponu sıkıca tutmasını söyleyiniz.

2. Üçgen bir sargı ile kolu boyundan askıya alarak, yüksekte durmasını sağlayınız.

SÜRECEK

GELECEK SAYIDA KIRIK VE ÇIKIKLAR

Başvuru yapılacak İSGÜM Müdürlük ve bağlı Bölge Laboratuvarlarının adresleri

**İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği
Enstitüsü Müdürlüğü**

Posta Kutusu 393
Yenişehir-ANKARA

**İstanbul Bölge Laboratuvar
Şefliği**

Kartal Meslek Hastalıkları
Hast. Birinci Bodrum Katı
Kartal-İSTANBUL

**İzmir Bölge Laboratuvar
Şefliği**

1475 Sokak No: 3 Kat: 3
Bölge Çalışma Müdürlüğü
Binasında Alsancak-İZMİR

**Adana Bölge Laboratuvar
Şefliği**

İnönü Caddesi Elektrik
İşletmesi Karşısı Bölge
Çalışma Müd. Binası
Kat 5 ADANA

**Zonguldak Bölge Laboratu-
var Şefliği**

Mithatpaşa Mahallesi
Hayribey Sokak No: 5
ZONGULDAK

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Enstitüsü İSGÜM

İşyerlerinde tarama ve araştırmalar yapıyor...

İşçi Sağlığı İş Güvenliği Enstitüsü (İSGÜM) yaptığı inceleme-araştırma ve tarama çalışmaları ile hizmeti işçinin ayağına kadar götürüyor. İSGÜM, sendikalarla işbirliğine giderek çalışanların sağlık sorunlarını, çalışanları etkileyen

olumsuz çalışma koşullarını saptamak amacıyla işyerlerinde tarama çalışmalarına başladı.

Sendika, işveren ve işçiden gelen isteklere en kısa sürede ulaşıldığını açıklayan, İSGÜM yetkilileri, taleplerin İSGÜM Müdürlüğü veya bağlı bölge laboratuvarlarına yapılması halinde ilgili işyerine İSGÜM uzmanlarının gönderileceğini belirtiyorlar.

Son yıllarda akü ve matbaa işkollarında 5 binin üzerinde işçide kurşun taraması ve Zonguldak Maden Havzasında 5 bin maden işçisinde pnömokonyoz taraması yapan İSGÜM, 1988 yılında 10 bin maden işçisinin taranacağını planladı. Ayrıca, ülkemizdeki tekstil sanayii işkolundaki bütün fabrikalarda çalışan işçilerin bisinosis denilen akciğer toz hastalığına karşı tarama çalışmaları periyodik olarak sürdürülüyor.

Asbestli işyerleri, benzen taramaları, yapıştırıcıların içinde bulunan ve çalışanların sağlığını etkileyen heksan taramalarına ek olarak, çimento sanayiinde görülen sorunlar ve dökümhanelerde silikozis çalışmalarına da başlandı.

İSGÜM, İnşaat işkolunda kaza nedenlerinin araştırılmasını amaçlayan çalışmalarının birinci aşamasını bitirerek ikinci aşamasına başladı. Tarım işkolu çay ve tütün endüstrisinde yapılan taramaları da sonuçlandıran İSGÜM, bu çalışmalarını kitap halinde yayınladı.

Ayrıca Enstitünün Matbaasında basılan ve uyarıcı nitelikte olan çeşitli afiş, broşür ve kitaplar işyerlerine dağıtıldı.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği alanında hizmet veren kuruluş:

İSGÜM

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Merkezi İSGÜM, Türk Hükümeti, Özel Fon İdaresi ve Uluslararası Çalışma Örgütü ILO arasında 2 Eylül 1968 tarihinde imzalanan proje gereği Ankara'da kuruldu.

1982 yılında Bakanlar Kurulu kararı ile "İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Enstitüsü" adını alan kuruluş, şu konularda çalışmalar yapıyor:

1. Türkiye'de İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği koşullarının ileri ve olumlu bir düzeye getirilmesi ve bu düzeyin sürdürülmesi için resmi organlar, işçi ve işveren kuruluşları ile işbirliği yapmak,

2. Bu kuruluşlara teknik inceleme, araştırma ve değerlendirme yöntemleri ile yardımda bulunmak,

3. Meslek hastalıklarının ve iş kazalarının önlenmesine yarayacak önlemlerin etkili ve yaygın bir biçimde uygulanması için yol göstermek ve eğitim yapmak,

4. İşyeri ortamında bulunan ve insan sağlığına zararlı gaz, toz, duman, buhar gibi kimyasal etkenler, gürültü, ısı, nem, termal, konfor şartları gibi fiziksel etkenleri yerinde ölçmek ve bu ölçüm değerlerinin kabul edilebilir (MAC) değerinin altında veya üstünde olup olmadığını saptamak. Ölçüm değerleri MAC değerinin üzerinde ise, işyerinde ve işçilerde gerekli önlemlerin alınması için hazırlanan tavsiye raporları ilgili kuruluşlara bildirilir.

İSGÜM ayrıca alınması gereken önlemlerin işveren tarafından gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğini kontrol ederek o işyerini takibe alır.

İSGÜM Müdürlük ve
bağlı laboratuvarları

BİZİ HEP SAKLARLAR...

Sinan VARGI

“Abey siz televizyondan mı geliyor-sunuz?..” Korkulu gözleri ile ilk sorduğu soru buydu. Ankara’da Siteler’de çalışan binlerce küçük işçiden biriydi.. Öğle tatilinde yarım ekmek ve bir ufak domatesten oluşan yemeğini yiyordu. Ayağındaki lastik ayakkabının kenarı tabana kadar yayılmış, saçlarının içinde talaş tozları, elinde cila artıkları... Ekmekten koca bir dilim ısırды, gazete kağıdına koyduğu tuza domatesi banarak çok ufak ısırmaya özen göstererek bir lokma da domatesten aldı...

Ne televizyondan, ne de gazetelerden gelmediğini anlatmak epey zaman aldı, hâlâ onun güvenini kazanamamıştım. Bana ne adını, ne çalıştığı atelyeyi anlatma, yalnızca buraya nasıl geldin, nasıl çalışıyorsun onları anlat dediğimde ekmeği gazetenin üstüne bıraktı ve anlatmaya koyuldu..

— İki yıl önce babam beni, dayımın mektubunun gelmesinden hemen sonra buraya, dayımın yanına gönderdi. Dayım bizim atelye de usta, iki senedir onunla birlikte kalıyorum.

Sabah saat sekizden akşam saat yediye kadar çalışıp birşeyler öğreniyoruz.

— Pekiyi ilkokula gidiyordun değil mi?..

— Evet...

— Buraya gelirken okula ne söylediniz?..

— Babam konuştu bilemeyeceğim.

— Okuldan ayrıldığında kaçınıcı sıfıftaydın?

— Dörtten beşe geçmiştim.

— Burada okula gidiyor musun?..

— Hayır..

Siteler’de sanayide çalışan binlerce küçük işçiden daha doğru bir deyimle çocuk işçiden bir tanesiydi. ILO kayıtlarına göre Türkiye’de 13 yaşından küçük tam gün çalışabilmek için okulu bırakmış tam 1 milyon 100 bin çocuk bulunmaktaydı. Oysa TÜRK-İŞ bu yaş sınırını biraz genişleterek 12-18 yaş arasında çalışan 5 milyonun üzerinde çocuk olduğunu ifade ediyordu. Türkiye’deki yasalara göre 13 yaşından büyük çocuklar çırak olarak çalıştırılabiliyorlardı.

— Pekiyi kaç yaşındasın?..

— 13

— Kaç yıldır buradasın?..

— İki yıldır.
— Senin gibi bu işte burada kaç çocuk çalışıyor?..
— Bilemiyorum...
— Pekiyi hiç müfettiş filan gelmiyor mu buralara hanı kravatlı bol soru soran adamlar?..

— Abey bizi sıkı sıkı tembihliyorlar. Böyle sorular sorulduğunda 15 gündür burada çalıştığınızı söyleyeceksiniz. 13 yaşında olduğunuzu söyleyeceksiniz.

— Pekiyi bunları söyleye biliyor musun?...

— Hayır.

— Neden?...

— Böyle adamlar geldi.

ğinde patronlar bizi hep saklarlar.

— Saklar mı nedeye?...

— Yukarıya depoda suntaların arasına.

Evet gerçeği tesbit edebilmenin, sağlıklı bir istatistik yapabilmenin imkansızlığı da burada ortaya çıkıyor. Gerçekten bu işlerde mobilye, oto tamiri ve boyacılığı, komilik, tarım işçiliği gibi işkollarında kaç çocuk işçi var. Bunların dışında okuldan sonra boyacılık yapan, su satan, çekirdek satan, mezar sulayan ve bu yolla ailelerine yardım eden çocukların sayısı kaç.

tır? İlkokul mecburi olduğu halde, bu çocuklar nasıl okuldan velileri tarafından alınıp küçük yaşta, daha çocukluklarını yaşa yamadan ağır çalışma

şartlarının içinde kendilerini buluyorlar?

Bülten, kitap dergi broşür basan bir matbaadan tashih için bana gelen bir çocukla konuşuyorum.

— Kaç para alıyorsun?..

— Haftalık 10 bin.

— Kaç yaşındasın?..

— 15

— Daha önce neredeydin?..

— Síteler'deydim.

— Kaç sene çalıştın?.

— Üç

— Sítelerde ne işler yapıyordun?..

— Temizlik, taşıma, ayak işleri falan.

— Kaç kilo taşıyordun?

— Ne kilosunu abey, kütüphaneyi taşıırken ucundan tut derler, sana kaç kilo dükserse işte...

— Belin filan sakatlanmadı mı?..

— Beli kurtardık da, sağ elimin üç parmağı ucundan yarım santim kadar makineye kaptırdım. Dört ay sonra parmaklarım yeniden çıktı. Bu yüzden oradan ayrıldım.

— Matbaa daha mı iyi?..

— Bıraz daha iyi ama orda da zehir var.

Türkiye'de kimi çevrelere göre, çocuk işçiler, bozuk bir eğitim düzeninin kurbanları, kimine göre sosyo-ekonomik baskıların okuldan kopardığı ve ağır şartların içine ittiği bir grup, kimine göre, ustasının yanından sanat öğrenip altın bilezik sahibi olmaya çalışan bir grup, kimine göre de Türkiye'de çocuk işçi sorunu diye bir sorun filan yok...

TS 3840

MAKİNALARDA İŞ KAZALARINA KARŞI GENEL GÜVENLİK KURALLARI — 1 —

KAPSAM

Bu standard, iş kazalarına karşı makina koruyucularının proje, yapım ve uygulanmaları sırasındaki kriterleri ve makinaların tehlikeli kısımlarına karşı alınabilecek mekanik önlemleri kapsar. Mekanik olmayan tehlikeleri kapsamaz.

AMAÇ VE UYGULAMA ALANI

Bu standardın amacı, çalışma yerinde kazayı önlemek için ilgili tasarımcılar, yapımcılar, satıcı firmalar, tanzim edenler, işçiler, kullananlar

üretim mühendisliği ve bakım ekibi tarafından makina koruyucuna gereken dikkat ve önemin verilmesini sağlayarak kazalarına karşı korunma düzenini yükseltmektir.

Bu standard, makina koruyucularının özelliklerine, tasarım ve kullanım alanlarına uygulanır.

NOT: Bu standard, korunma ile ilgili genel kurulları kapsamaktadır; özel durumlar için ilgili standartlar, yürürlükteki yasalar ve "**İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü**" göz önünde bulundurulmalıdır.

maz, ayrıca zaman ve üretim kaybıyla fabrika ve malzemenin zarara uğramasıyla da sonuçlanır.

Bir makinanın kendinden güvenli olmasını garanti etmek zordur ve tehlike noktasına veya alanına giriş riski ve oluşabilecek zararın önceden görülebileceği durumda korunma sağlanmalıdır.

Ancak, bu temel ilkeyi belirli bir makinanın bütün çalışma alanına uygulamak genellikle elverişsiz olur. Örneğin takım tezgahlarına. Bunlar için güvenlik kuralları, örneğin taşlama, freze ve ağaç işleme tezgahlarında olduğu gibi, güvenli çalışmayı sağlamak amacı ile operatörlerin eğitimi ile birlikte koruyucuları da içerirler. Yukarıdaki ilkenin elverişsiz olduğu durumlarda bunların yerine tehlike anında ani fren düzenli makinalar kabul edilebilir. Böylece bu gibi durumlarda ciddi yaralanmalar da önenebilir.

Korunma ilkelerinin uygulanması için aşağıdaki koşullar göz önüne alınmalıdır.

Tasarım, Koşulları

— Olabildiğince, başlan-

GENEL KORUNMA İLKELERİ

TEMEL İLKELER

Korunmada temel ilke, tehlike noktası veya alanı kendiliğinden güvenli olmadıkça, makinanın tehlike noktasına veya alanına giriş oluşmadan önce tehlikeyi gideren veya azaltan uygun bir koruyucuyla donatılmasıdır.

NOT: Gerekli koruyuculardan yoksun makinalarda bir süre iş kazası görülmeyi-

şi makinanın hareketli bölümlerinin tehlikeli olmadığı anlamına gelmez. Operatör tarafından iyi bir denetleme, iş birliği, eğitim ve sürekli dikkatin önemli bir rolü olmakla birlikte, bunlar düzgün korunma ölçüleri ve bakımları için yetersizdir. Kazalar yalnız yaralanan kişinin acısıyla ve genel olarak moralin düşmesi ile sonuçlan-

güç tasarımı makinanın tehlikeli kısımları ya giderilmeli ya da etkili bir şekilde kapatılmalıdır. Giderilemediğinde tasarım uygun koruyucuları içermelidir. Bu da yapılamıyorsa, tasarım sonradan alınacak güvenlik önlemleri için uygun olmalıdır.

— Makina ile farklı işlemler yapılacağından koruyucu her işe uygun korunma önlemlerini öngörmelidir.

— Hareket edebilen koruyucu, kapak vb. elemanların koruyucu olarak kullanıldığı her durumda kilitlenmeli ve bakım işlemleri sırasında makinalar güç kaynağından tam olarak ayrılmalıdır.

— Yağlama ve olağan bakım işlemleri, olabildiğinde tehlike alanının dışında yapılmalıdır.

— İşlem sırasında yeterli aydınlatma sağlanmalı, taşınabilir aydınlatma düzeni veya elle yapılan işlerde küçük gerilimde güvenli bir aydınlatma sistemi kullanılmalıdır.

— Koruyucunun her mekanizması ve kumanda kısımları olabildiği ölçüde kullanışlı ve güvenli olmalıdır.

Yapım Koşulları

— Bütün koruyucular sağlam ve kusursuz bir şekilde yapılmalı ve yeterli güçte olmalıdır.

— Koruyucular metal, ahşap ince tabakalardan oluşan kalın cam, uygun plastik ya da bunların birleştirilmesi ile yapılabilir. Bu arada malzemelerin parçalanabilme (kırılma) özellikleri de dikkate alınmalıdır.

— Seçilen koruyucunun kendisi tehlikeli bir durum göstermemelidir. Bunlarda kesici, biçici kısımlar, kıymıklar, keskin ve pürüzlü köşeler ya da hasara ve yaranmalara neden olabilecek başka kusurlar bulunmamalıdır. Gıda maddeleri üreten makinelerde, koruyucu kirletici bir kaynak oluşturmamalıdır.

Mekanik veya Otomatik Çalıştırma Koşulları

Makinanın çeşitli kısımlarını ve malzemeyi makinaların içine ve dışına doğru hareket ettirmek için düşünülen otomatik donatım kullanımı halinde bunların yalnızca çeşitli çalışma noktalarındaki kişileri kazalardan koruması düşünülmemelidir malzeme elle hareket ettirildiğinde yaralanma olasılığı da azalmalıdır.

Otomatik beslemeli iletme aygıtları bir yandan operatörlerinin kazalardan korunmalarını sağlarken diğer yandan bakım ekibinin aksaklıkları gidermesi sırasında tehlike yaratırlar. Bu nedenle, bu aygıtların kullanım sırasında alet ve makina parçaları ya da işlenen malzeme arasında kaptırmadan doğacak zararlar meydana getirmemesi için gerekli dikkat gösterilmelidir.

Bakım ekibinin operatöre uygun olan kilitlemeli koruyucular ya da diğer koruyucular ile korunamadığı durumlarda, bakım işlemi yürütülürken, güç kaynağının iştenmeden yeniden devreye girmemesi için sıkı "işe izin" sistemi kurulmalıdır.

Taşıyıcılar, iletim mekanizmaları, konveyörler vb. araçların tehlikeli kısımları

na girişler dikkat gerektirdiğinden, geniş çaptaki otomasyon işlemlerinde, geçitlerde, taşıyıcı köprülerde, geçişyeri noktalarında olduğu gibi güvenli girişlere gereken önem verilmelidir.

MAKİNALARIN OLUŞTURDUĞU TEHLİKELER

Kişi, aşağıda belirtilen nedenler sonucu makinalarda çalışırken kazaya uğrayabilir:

— Makinalarda dokunma, makina ile içinde veya üzerindeki herhangi bir malzeme veya sabit yapı arasında sıkışmak sonucu,

— Makinanın hareket halindeki kısımları tarafından çarpılması ya da sarılması sonucu,

— Makinadan çıkan parçalar tarafından çarpılma sonucu,

— Makinadan sıçrayan malzeme tarafından çarpılma sonucu,

Bunlar mekanik tehlikelerdir. Bazı makinaların da mekanik olmayan tehlikeleri vardır ki bunlar hemen göze çarpmayabilir (elektrik gibi).

MEKANİK TEHLİKELER

Makina parçalarının hareketleri genellikle dönel, kayma, gidip-gelmeli ya da bunların bir birleşimi şeklindedir. Makina elemanlarının durumuna göre kesme ya da ezilme kazaları olabilir.

Dönel elemanlar da sarma

yolu ile kazaya neden olurlar. Makinaların tehlikeli kısımları aşağıda gösterildiği gibi 4 gruba ayrılır.

GRUP 1 (Dönel Hareketli Elemanlar)

— Tek Başına Dönen Parçalar

(Şekil 1-2.3.)

— Şaftlar

Bunlar kavramaları, iş millerini (broşlar), aynaları, kılavuz vidaları merdaneleri ve kasnak kollarını içermektedir.

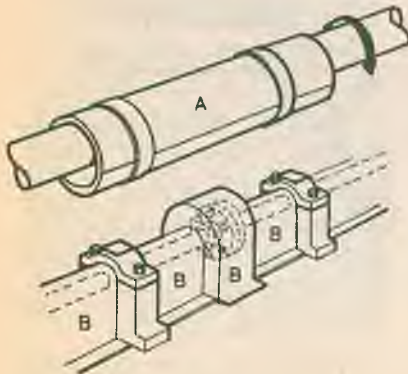
Bunlar yavaş dönerken bile tehlike kaynağı oluşturmurlar.

— Çıkıntılar ve Açıklıklar

Bazı dönel parçalar içindeki çıkıntılar ya da açıklıklar nedeni ile daha da tehlikeli olurlar. Örneğin vantilatör kanatları, kollu kasnaklar, sincir dişlileri, dişli çarklar ve volanlar, karıştırıcı ve döğücülerin kolları, dişli silindirler, taraklama yüzeyleri, santrifüj motorları ve şaftlardaki çıkıntılı kamalar, tesbit vidaları ve pimler.

— Aşındırıcı ve Kesici Aletler

Bunlar malzemeye değe-

Şekil 1: Şaft ve kavramalarda koruma

Şekil 2: Kişilerin dönel kardan mafsallara ve teleskopik şaftlar içine sarılmasının önlenmesi

rek şekil, ölçü ya da yüzey kalitesini değiştirmek için kullanılan aletlerdir.

Örneğin; zımpara taşları ve her çeşit kesici aletler, tepsi (daire) testere, freze bıcağı, freze tezgahı üzerindeki fırıldak bıçakları kalıplama parçaları planya ve zivana makineleri.

— Kısırtıcı Nokta ve Bölgeler

Bunların başlıca üç çeşidi bulunur:

— Ters Yönlere Dönen Parçalar Arasındaki Bölgeler

Bunlar genellikle iki ya da daha fazla mil ya da merdanenin birbirine paralel ve değişik yönlerde kontak halinde ya da olmadan bulundukları bölgelerdir.

Kontak halinde olmadan araya verilen maddenin yattığı kısırtma gözönünde bulundurulmalıdır.

Örneğin, bu tür tehlike dişli çarklarda merdaneli değirmenlerde, karıştırma ve kalender silindirlerinde görülür.

— Dönel ve Teğetsel Hareket Eden Parçalar Arasındaki Bölgeler

Buradaki tehlike aşağıda sıralananların birbirine değmesinden meydana gelen kısırtmadır.

Örneğin, iletme kayışı ve kasnağı, zincir ve dişlisi, kramayer ve kramayer dişlisi,

metal, kağıt, halat ve onların bobin tanburları, bandlı taşıyıcı ve onun çevirici kasnağı veya bir kılavuz kasnağı.

— Dönel ve Sabit Parçalar Arasındaki Bölgeler

Buradaki tehlike, dönel hareket eden parçanın keserken, ezerken veya aşındırırken makinanın sabit parçası arasındaki ilişkiden doğar. Örneğin, el çakı veya volan ile bunların mahfazası; dönel karıştırıcılar ve kaplamalarda korunmasız delikleri olan kıyma mekanizması; kafesli santrifüj kasnağı ve mahfaza aralığının kenarı; zımpara taşının çevresi ile hatalı ayar edilen iş parçası.

GRUP 2- Gidip-Gelme veya Kayma Hareketli Elemanlar

Gidip-Gelme ya da Kayma Hareketleri ve Sabit Parçalar

Bu hareketlerde, hareket halindeki parçalar genellikle kılavuzla desteklenir. Buradaki tehlike, hareket eden parçanın sabit ya da hareket eden bir parçaya yaklaştığı ya da geçtiği zaman oluşur.

— Yaklaşma Tipleri:—Örneğin, şahmerdan çekicinin düşen kütlesi, preslerin kızakları, nokta kaynağı makinasının kutupları, ütü presinin hareketli parçası, iki tabla arasındaki kısırtıcı hareketli baskı makineleri, dö-

küm kalıplama makinaları. Makina aksamının enlemesine hareketi (bir iş tezgahının tablası gibi) ve makinanın çevresindeki sabit elemanlarla bu noktaya doğru hareket eden makina parçaları arasındaki hareketler ve bu tip tehlikeleri oluşturur.

— **Geçiş Tipleri:** Örneğin, metal planya tablası ve gövdesi, vargel tezgahının çakısı ve iş parçası, giyotinin bıçağı.

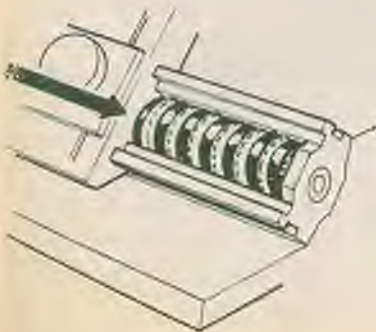
— Sürme Hareketi

Bu harekette, hareket eden ve kayan parçanın esasen var olan tehlikesi parçanın yol açacağı tehlike ile sınırlandırılmıştır.

Örneğin; şerit testerenin dişleri veya şerit zımpara tezgahındaki aşındırıcı kısımlar; aynı zamanda kayış dikişleri ve hızlı hareket eden kayışlı işletme düzeni.

GRUP 3- Dönel/Kayma-Sürme Hareketli Elemanlar

Bazı makinalar, belirli kam-dişli çark tasarımlarında ve bağlantı mil ve mafsalları ve dönel kasnaklar arasındaki kısırtıcı noktalarda kullanıldığı gibi dönel/kayma-sürme birleşik hareketlerini yaparlar. Örneğin; düz yüzeyli bazı

Şekil 3: Körüklü koruyucu

baskı makinalarının yan mekanizmaları, tekstil makinaları.

GRUP 4- Salınım Hareketli Elemanlar

Makina parçalarının bazı düzenleri, pandülde olduğu gibi salınım hareketleri yapmaktadır.

Kantarlı geçit parmaklığı'nın kafes yapısında ya da açık kol germe makaralarının kollarında makaslama hareketi nedeni ile, diğer tehlikeli alan ya da noktalar oluşur.

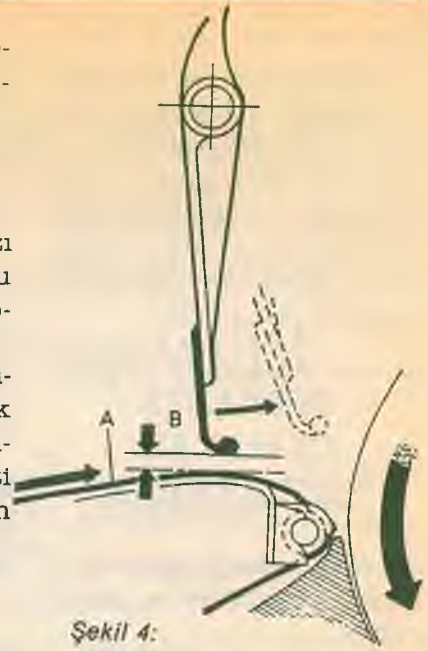
İşlenen Malzemelere Dokunmaktan Kaynaklanan Tehlikeler

Bazı makinalarda, işlenmekte olan malzeme ile temas edilmesi, dönen bir çubuğu elbisenin dolanma tehlikesi ya da presle şekillendirmede metal levhaların çarpması. İşlenen malzemeyi içeren kazalar yalnız malzemeden değil, çoğunlukla malzemeyi çeken kişinin makinanın tehlikeli kısımlarına değmesinden doğmaktadır.

Buna ait örnekler, (Şekil 1 ve 2) de görüldüğü gibi, çamaşırhanelerde kullanılan merdaneli ütülere besleme yaparken ve yatay iki merdane arasına kauçuk beslerken olduğu gibidir.

Makina Parçalarının Fırlamasından Doğan Tehlikeler

Makina, parçalarının fırlamaları da tehlikelere neden olur. Örneğin, dokuma tezgahının mekiğinin, düşey milli kalıplama makinasındaki fırlıdağın gevşek bıçağının kırılan pres parçasının, zımpara

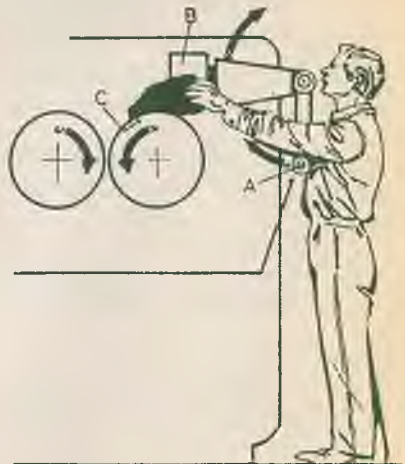
Şekil 4:

Çamaşırhanelerde kullanılan ütü makinası (kalender) üzerinde durdurma aygıtı

taşındaki çatlamış kısımların fırlaması tehlikeleri.

Malzemenin Fırlamasından Doğan Tehlikeler

Çeşitli makinalarda çalışırken malzeme fırlaması sonucunda da tehlikeler oluşur.

Şekil 5:

Kauçuk endüstrisinde kullanılan yatay iki merdaneli karıştırıcı için güvenlik durdurma kolu

Örneğin; metal talaşının iş parçasının basınçlı kalıp dökümü (püskürtme döküm) makinasından sıyrılan erimiş metal parçalarının, kaynak işleminde oluşan kıvılcımların fırlaması veya etrafa sıçraması tehlikeleri.

MEKANİK OLMAYAN TEHLİKELER

Makinalarda mekanik olmayan tehlikelerin başlıcaları:

— Elektrik (statik elektrik dahil)

— İyonlayıcı ışın yayılması

— Radyoaktif kaynaklardan ışın yayımı

— Radyograf aygıtı

— Statik temizleyiciler

— Işınlı kalınlık mastarı

— İyonlayıcı olmayan ışın yayılması

— Yüksek frekans ve mikro-dalga, Endüksiyon ve elektrik geçirmez ısıtıcı işlemler mikro-dalga fırınları)

— Mor ötesi (elektrik ark raynağı, mor ötesi baskı işemleri)

— Lazer

— Kimyasal maddeler

— Zehirli

— Yanıcı ve parlayıcı

— Korozyona neden olan

— Patlayıcı

— Patlayıcı maddeler

— Gürültü ve titreşim

— Basınç veya kum

— Sıcaklık (yüksek, düşük)

— Toz ve duman (sağlığa zararlı ve hava ile patlayıcı karışımlar meydana getirebilen vb.)

Bunlar bilgi olarak verilmiş olup bu standardın kapsamı dışındadır. Bu tür mekanik olmayan tehlikelerin önlenmesi için de etkili önlemler alınması gerekmektedir.

Mekanik ve Mekanik Olmayan Tehlikelerin Bağlantısı

Mekanik olmayan tehli-

kelerin doğal kişisel zararları engellemek için alınacak önlemlerin Madde 1.3'de belirtilen tehlikelerle birlikte düşünülmesi gerekir. Bu bağlantı tasarımı aşamasında düşünülerek gerekli önlemler alınmalıdır.

Böyle hareket edildiğinde daha etkili, ucuza mal olan sonuçlar elde edilir.

SÜRECEK

"MINİ LABORATUVAR"

KURULUYOR

★ TÜRK-İŞ bünyesinde kurulmaya başlanan "Mini laboratuvar" işyerlerindeki olumsuz çalışma koşullarını saptamak amacıyla kullanılacak.

TÜRK-İŞ bünyesinde Genel Eğitim Sekreterliği'ne bağlı olarak yürütülen çalışmalarından birisi de "İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği" çalışmalarıdır. Her geçen yıl bu alandaki çalışmalara daha da ağırlık veren Kofederasyonumuz, işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunun önemini öncelikle çalışanlar açısından değerlendirmektedir. Zira kazaya uğrayanlar, hayatlarını tüketenler onlardır. İşyeri ortamındaki bilinen ve bilinmeyen bir çok zararlı madde ile birlikte çalışıp, sonuçta meslek hastalığına yakalanır ve hayatlarından olurlar. İşçi çalışanlarımızın işyerlerinde etkisinde kaldıkları zararlı maddelerin tesbiti, ve ilgilileri konunun üzerine çekmek amacıyla TÜRK-İŞ bir de "Mini Laboratuvar" kurulmasına başlandı. TÜRK-İŞ/AAFLI ortak projesi çerçevesinde getirtilen gürültü, gaz ve parlayıcı gazları ölçebilecek çeşitli cihazların yanı sıra diğer gerekli cihazların getirilmesi konusunda da çalışmalar yapılıyor. Oluşturulmaya başlanan bu projeye işyerlerimizde küçük çapta ölçümler yapılarak ilgili kurumların ilgisi çekilecek. Bu projenin giderek TÜRK-İŞ Bünyesinde bir organizasyona dönüştürülmesi de düşünülenler arasında.

genişleterek demokratik bir toplumun geliştirilmesi...

5. Avrupa'nın Dünya'da gelişme perspektifinin sağlanması.

Son yıllarda Avrupa ülkelerinde sosyal demokratların yerini sürekli olarak alan liberal ve muhafazakar hükümetlerin tutumlarının, istihdamı olumsuz yönde etkilediği, işsizliğin durmadan arttığı dönemde sendikaların yeni stratejiler tesbit etmesi, bu yönde üyelerin eğitimine ağırlık verilmesi, yeni teknolojilerin neden olduğu meslek ve işkolu değişimi sürecine karşı, yeniden eğitimin en önemli faktörlerden biri olduğu ve benzeri konulara ağırlık verilen kongrede, Avrupa düzeyinde sendikal işbirliği yapılması önerisi de kabul edilerek, işçi sağlığı ve iş güvenliği konuları da değerlendirildi.

KARARLAR

ETÜC 6. Olağan Genel Kurulunda alınan önemli kararların bazıları ise şunlar:

— Avrupa'da demokratik hak ve özgürlüklerin korunması ve garanti altına alınması...

— Barış ve güvenliğin korunması, silahsızlanma ve barışçı işbirliğinin sağlanması...

— Doğu-Batı ilişkilerinin iyileştirilmesi...

— Az gelişmiş ve kalkınmakta olan ülkelerin, kendi olanakları ile ekonomik kalkınma girişimlerinin desteklenmesi...

— Sanayi ülkeleri arasında Avrupa'nın rolünün desteklenmesi/güçlendirilmesi...

— Temel yaşam koşullarının korunması için çevre temizliğinin ve korunmasının sağlanması...

İSTANBUL VALİLİĞİ 28 MAYIS "İŞÇİ MİTINGİ"NE İZİN VERMEDİ

İstanbul Valiliği, TÜRK-İŞ tarafından 28 Mayıs Cumartesi günü yapılması kararlaştırılan "İŞÇİ MİTINGİ"ne, Olağanüstü Hal Kanununun valilere tanıdığı yetkiyle izin vermedi ve bu konudaki Valilik yazısı, 26 Mayıs gün-

nü öğleden sonra TÜRK-İŞ yöneticilerine tebliğ edildi.

Valiliğin bu kararıyla ilgili olarak, TÜRK-İŞ Yönetim Kurulunca yapılan açıklamada şöyle denildi:

YÖNETİM KURULU AÇIKLAMASI:

"Günlerden beri titizlikle hazırlık çalışmalarını tamamladımız "İstanbul İşçi Mitingi"miz, maalesef İstanbul Valiliği tarafından iptal edilmiştir.

TÜRK-İŞ, üye tüm sendikalarla beraber, bu miting hazırlığını sürdürmüş ve Genel Sekreter Emin Kul ile Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Orhan Balaban İstanbul'da yapılan çalışmalara nezaret etmişlerdir. 100 bin aşkın bir işçi kitlesinin katılacağı tahmin edilen bu yürüyüş ve mitingin, bizce hiç de geçerli olmayan sebeplerle Olağanüstü Hal Kanununa sığınarak iptal edilmiş olması, düşündürücü ve üzücüdür.

Bu tutum, iktidarın işçi meselelerine ne şekilde baktığının yeni bir kanıtıdır. Bu iptal kararı, İstanbul'da bir miting yapılması konusundaki arzularımızı daha da kuvvetlendirmiştir. TÜRK-İŞ olarak, İstanbul'da mutlaka büyük bir miting düzenliyerek, işçinin gerçek gücünü bir kez daha gözler önüne sereceğiz. Bunun yanında, diğer bölgelerde de seri mitinglerimize devam edeceğiz. Miting iptalleriyle işçileri sindirmenin mümkün olamayacağı iyi bilinmelidir."

**TÜRK-İŞ
Yönetim Kurulu**

ASGARİ ÜCRET ÇALIŞMALARI

*Asgari Ücret
Tespit Komisyonu
çalışmalarından
bir görünüş...*

TARIM VE ORMAN İŞÇİLERİ ASGARİ ÜCRET ÇALIŞMALARI

Sanayi kesimindeki asgari ücret çalışmaları sürerken tarım ve orman işçilerinin asgari ücretlerini belirlemek üzere çağrılan komisyonda ilk toplantısını 27 Mayıs 1988 günü Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı toplantı salonunda yaptı.

İşçi temsilcilerinin görüşleri TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa Başoğlu** tarafından dile getirildi. **Başoğlu** şu ilkeleri savundu:

“Asgari ücretin süresi dolmadan belirlenmesi birinci derecede önemli değildir. Önemli olan asgari ücretin dayanıklılığı ve gerçeklere uygun olmasıdır. Asgari ücret, uygulanan ekonomik politika ve hızlı fiyat artışları nedeniyle aşınmış ve bu nedenle Asgari Ücret Komisyonunun erken toplanma gereği doğ-

muştur.”

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa Başoğlu**, sanayi kesimi için savunulan görüş ve ilkelerin tarım ve orman asgari ücretleri için de geçerli olduğunu hatırlattı. Asgari ücretin kesim farkı gözetilmeksizin tesbit edilmesini isteyen **Başoğlu**, konuşmasını şu şekilde sürdürdü:

“— Asgari ücret, ülke düzeyinde tek bir ücret olarak belirlenmelidir.

— Asgari ücret işçinin tek başına değil, işçinin ailesi ile birlikte geçimini sağlayan bir ücrettir. Kaldı ki tek başına bile alınsa, geçim ücreti olmaktan çıkmıştır.

— Asgari ücret net ödenmelidir.

— Milli gelir dağılımındaki

bozukluğu düzeltici olmalıdır.

İşçinin hakkını korumak her sendikanın görevidir. Ancak, TÜRK-İŞ'in savunduğu ve taviz vermediği bir diğer husus da Konfederasyon çoğunluğu nedeniyle Asgari Ücret Tesbit Komisyonu'nda tarım işçilerini temsilen Tarım-İş Sendikasının katılmasıdır. Gerçi tercih Bakanlığa aittir. Çoğunluk ilkesini savunduğumuzdan dolayı, toplantıya TÜRK-İŞ, tarım işçilerini temsilen Tarım-İş ile katılmayı benimsemektedir.”

TARIM-İŞ'İN RAPORU

Tarım-İş Sendikası, tarım kesimi asgari ücretin belirlenmesinde günümüz gerçeklerini yansıtmayan verilerin kullanıldığını savunan bir rapor hazırlayarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na sundu.

“Asgari Ücret Tespiti Konusundaki Görüşlerimiz” başlıklı raporda DİE'nin 1973-74 yıllarındaki araştırma rakamlarının

ASGARİ ÜCRETLE İLGİLİ

TÜRK-İŞ GÖRÜŞÜ VE

SAVUNULAN İLKELER:

veri olarak kullanıldığı belirtile-
rek özetle şunlar söyleniyordu:

"DİE'nin 1973-74 yıllarında-
ki araştırmasıyla, sanayii işçisi-
nin günlük kazancının yüzde
56'sını besin dışı harcamalara
ayırıldığının, tarım kesiminde ise
bu oranın yüzde 50 olarak belir-
lendiğinin kabul edildiğine dik-
kat çekildi. Bu rakamların tarım
kesiminde asgari ücretin sanayi
kesimine göre daha düşük belir-
lenmesine gerekçe olarak göste-
rildiği kaydedilen raporda, asgari
ücretin sağlıklı biçimde saptana-
bilmesi için, günümüz koşulları-
nı yansıtan yeni bir araştırmaya
ihtiyaç duyulduğu vurgulandı.

Raporda, tarım işçilerinin
kırsal alanda yaşamaları nede-
niyle ulaşım, konut, yakacak, gi-
yecek, temizlik, dayanıklı tüke-
tim maddeleri alımı gibi konular-
da daha az harcama yaptıklarının
kabul edildiği, anca günümüzde
kırsal alanın ekonomik ve sos-
yal yapısında köylere elektrik
gittiği ve geçmiş yıllarda lüks sa-
yılan tüketim mallarının, kırsal
alanda da kullanıldığı ifade edil-
di.

"Yasa yanlış yorumlanıyor"

1475 sayılı iş yasası'nda "ta-
rım ve orman işçilerinin asgari
ücreti ayrıca belirlenir" şeklinde
hüküm bulunduğu hatırlatılan
raporda, "Asgari ücretin ayrıca
belirlenmesi, daha düşük belir-
leneceği anlamına gelmemekte-
dir. Ancak, sanki tarım işçisinin
asgari ücretini mutlaka sanayi
asgari ücretinden aşağı tespit
etmek gereklimiş gibi bir var-
sayımdan hareket edilmektedir.
Böyle bir uygulamanın hiçbir ya-
sal ve ekonomik gerekçesi yok-
tur." denildi.

TÜRK-İŞ, kuruluşundan beri savunduğu asgari ücre-
tin, işçi ve ailesinin günün ekonomik ve sosyal şart-
larına göre insanca yaşamasını mümkün kılacak, insan-
lık onuruyla bağdaşacak bir ücret olduğu görüşündedir.

TÜRK-İŞ'in asgari ücretle ilgili görüşleri ve asgari üc-
retin belirlenmesinde uyulması gereken ilkeleri, komis-
yon kararında da yer aldı-
ğı üzere şöyledir:

1. Asgari ücret pazarlık ko-
nusu değildir. İşçinin geçimini
sağlayacak yasa ve yönetmelik-
lere uygun, bilimsel, objektif
yöntemler ve güvenilir verilerle
saptanan taban ücretidir.

2. Asgari ücret uzun dö-
nemde ekonomik ve sosyal şart-
ların iyileşmesine yardımcı, hak-
ça gelir dağılımını sağlayıcı ol-
malıdır.

3. Asgari ücret, iller itiba-
riyle malların perakende fiyat
farklılıklarını gerçek olarak be-
lirlemek, bunların asgari ücrete
yansımaları sağlamak suretiyle
ülke çapında tek ücret olarak
saptanmalıdır.

Günümüzde de geçerli olan
asgari ücret, yukarıda sıralanan
"Asgari Ücret Belirlemesinde
Uyulması Gereken İlkeler'e
uyularak belirlenmiştir. "Bilim-
sel, objektif yöntemler ve güve-
nilir verilerle" saptanan asgari
ücret "uzun dönemde ekono-
mik ve sosyal şartların iyileş-
mesine yardımcı" olma işlevini
ne ölçüde gerçekleştirebilmiş-
tir?

ASGARİ ÜCRET NET OLARAK ÖDENMELİDİR

İş yasası ile saptanması ön-
görülen asgari ücretin tanımın-
da; "İşçilere normal bir çalışma
günü karşılığı olarak ödenen ve
işçinin gıda, konut, giyim, sağ-
lık, ulaşım ve kültür gibi zorun-
lu ihtiyaçlarını günün fiyatları
üzerinden asgari düzeyde karşı-
lamaya yetecek" bir ücret nite-
liğinde olması gerektiği vurgu-
lanmaktadır.

Bilindiği gibi ücretin işçi
açısından önem taşıyan yönü,
eline geçen, diğer bir ifadeyle
harcayabildiği gelir, satınalma
gücü niteliğidir. Bu nedenle iş-
çinin geçimini sürdürmesine
olanak veren, besiniçi ve besin
dışı harcamaları kapsayan ihti-
yaçlar için yeterli bir satın alma
gücü sağlayan ücretin "AET" ol-
ması gereği tartışma konusu ya-
pılmayacak kesinliktedir.

Asgari ücretin hesaplanma-
sı yönteminde de "perakende
fiyatlar" kullanılmakta ve har-
cama tutarı belirlenmektedir.

Ancak perakende fiyatlar kullanılarak belirlenen asgari ücretten, gelir vergisi, sigorta işçi payı v.b. kesintiler yapıldığından, net olarak işçinin eline geçen tutar ile **"bilimsel ve objektif"** olarak saptanan harcama kalıbını gerçekleştirmesi mümkün olmamaktadır.

Örneğin 1.7.1987 yılından itibaren 74.250 lira olarak belirlenen asgari ücretten, yasal kesintiler yapıldıktan sonra kalan net 49.094 liradır. Asgari ücret belirleme yöntemi gereği bunun yüzde 44'ü olan 21.601 lira ile besin içi harcamaları karşılamak mümkündür. Oysa perakende fiyatlarına göre yapılan hesaplamalar da besin içi harcamanın 29.730 lira olduğu açıklanmıştır.

Böylece asgari ücret belirlendiği andan itibaren çelişkili ve tutarsız bir durumu sergilemektedir. Bu durumun ortadan kaldırılması için asgari ücretin net olarak ödenmesi kaçınılmaz bir zorunluluktur.

**ASGARİ ÜCRET
BELİRLEMESİNDE
İŞÇİNİN AİLESİ DE
DİKKATE
ALINMALIDIR**

1982 Anayasasının **"Ailenin korunması"** başlıklı 41. maddesi **"Aile Türk toplumunun temelidir"** hükmünü kapsamaktadır. Tüm insanların olduğu gibi işçilerin de aile kurma, çocuklarını yetiştirme gibi temel ve vazgeçilmez hakları bulunmaktadır. Yasalarımız aile reislerinin aile bireylerinin geçimini sağlamakla yükümlü tutulduğunu belirten hükümlere yer vermektedir. Günümüzde işçilerin genelde evin tek çalışanı olduğu dikkate alın-

dığında, işçinin gelirinin ailenin geçim düzeyini etkileyen en önemli unsur olduğu önem kazanmaktadır.

SSK verilerine göre sigortalı olarak çalışanların sadece yüzde 8.5'u kadın sigortalıdır.

DPT'nin kamu kesimi çalışanlarının sosyal durumları ile ilgili yaptığı ve elde edilen sonuçların bütün Türkiye'yi temsil etme özelliğinin bulunduğu vurgulanan anket sonuçlarına göre; işçilerde evlilik oranı yüksek olup, yüzde 89 dur.

Öte yandan çalışanların bakımakla yükümlü oldukları insan sayısı oranı işçilerde 3.77 dir.

Bu veriler, asgari ücret tesbitinde işçinin ailesiyle birlikte değerlendirilmesi gereğini ortaya koymaktadır. Tersine bir yaklaşımın hukuksal dayanağı da bulunmamaktadır. Nitekim 1977 ve 1979 yıllarında Asgari Ücret Tesbit Komisyonu tarafından alınan kararlarda aile faktörü gözönünde tutulmuş ve bağımlılık oranı 1.9 olarak kabul edilerek hesaplama yapılmıştır.

**ASGARİ ÜCRET
BELİRLEMESİNDEKİ
HARCAMA KALIPLARI
DEĞİŞMELİDİR**

Asgari ücret tesbitinde kullanılan besin içi yüzde 44 ve besin dışı yüzde 56 oranında olan harcama kalıbı, DİE tarafından yapılan **"1978-1979 Kentsel Kesim Hane Halkı Gelir ve Tüketim Harcamaları Anketi"** sonuçlarına göre bulunmuştur.

1978-1979 yıllarında yapılan bir anket sonucunun 1988 yılın-

da geçerliliğini savunmak gerçekçi bir yaklaşım değildir. Kaldı ki anket çalışması yapılırken varolan durum esas alınmıştır. Diğer bir ifade ile, gelir düzeyinin düşük olduğu bir dönemde yapılacak harcama çağdaş ve uygarca, insanlık onuruyla bağdaşan bir yaşamı sürdürecektir tutarda değil, elde edilen gelirin elverdiği ölçüde yapılacak demektir. Varolan olumsuzluğu sürdürmeye yönelik bir tesbiti savunmak mümkün değildir. Kaldı ki, Türkiye için bulunan harcama kalıpları eksik ve hatalıdır. Örneğin anılan harcama kalıbına göre, kira harcamasının toplam harcama içindeki payı sadece yüzde 5.5 dir. DPT'nin çalışanların sosyal durumları ile ilgili yaptığı anket çalışmasının sonucuna göre ise, işçilerin oturdukları konutlar için ödedikleri kiranın net aylık ücrete oranı yüzde 34'dür ve işçilerin yaklaşık yarısı kirada oturmaktadır. Görüldüğü gibi asgari ücret tesbitinde kullanılan harcama kalıbı özellikle kira açısından varolan durumu tam olarak yansıtmamaktadır. Bu bakımdan asgari ücret tesbit edilirken kira faktörü öncelikle dikkate alınması gereken bir durumdur.

Bu arada belirtmek gerekir ki; Türkiye için yüzde 44 olarak belirlenmiş olan besin içi harcama oranı, gelişmiş ülkelere göre oldukça yüksektir. Gerçi DPT tarafından yayımlanan 1988 yılı programında, Türkiye'de aile gelirinin ortalama yüzde 41'inin gıdaya ayrıldığı belirtilmesi olumlu bir gelişme olmakla beraber, anılan oranın örneğin Amerika'da yüzde 18; Japonya'da yüzde 37, Federal Almanya'da yüzde 25; Yunanistan'da yüzde 31; İtalya'da yüzde 29; İspanya'da yüzde 36; Norveç'de yüzde 20 ve Kanada'da yüzde 33 olduğu da bir gerçektir.

**ASGARİ ÜCRET
FİYAT ARTIŞLARINI
KARŞILAYACAK
DÜZEYDE OLMALIDIR**

Genel olarak işçi açısından, ücretin yaşama standardını belirleyen önemli bir unsur olma özelliği bulunmaktadır. İşçilerin emek gelirlerine ilişkin en alt düzeydeki amaçları, var olan yaşama standardını korumak olacaktır. Dolayısıyla, fiyatlar yükselirken, gerçek gelirlerde gerilemenin olmaması için, hiç değilse artmış olan hayat pahalılığını karşılamak üzere ücret talebinde bulunmaları kaçınılmazdır.

Örneğin 1.7.1987 gününden geçerli olmak üzere aylık 74.250 lira olarak belirlenen asgari ücret, tesbit edildiği aydan sonraki dönemde meydana gelen fiyat artışlarından dolayı reel anlamda erozyona uğramıştır. Nitekim, aşağıdaki tablodan da görüleceği üzere, tesbit tarihinde yasal kesintilerden sonra net 49.094 lira olan asgari ücret, 1.1.1988'den itibaren asgari geçim indiriminde yapılan iyileştirme ile 50.994 liraya yükselmesine rağmen, sözkonusu on aylık süre içinde yüzde 40 oranında gerilemiştir.

Bazı Temel Gıda Maddelerini Satın Alabilmek İçin Çalışılması Gereken Süre (Birim Kg)

	Mayıs 1987	Nisan 1988
Ekmek	1 saat 1 dakika	1 saat 54 dakika
Et	11 saat 27 dakika	16 saat 53 dakika
Süt	1 saat 56 dakika	2 saat 13 dakika
Beyaz Peynir	6 saat 53 dakika	13 saat 20 dakika
Margarin	3 saat 29 dakika	7 saat 7 dakika

Bu durumda çalışanlar sürekli olarak fiyat artışlarını geriden izlemekte ve belirlenen asgari ücretin satın alma gücü giderek düşmektedir. Nitekim belirlene tarihinde bazı temel gıda maddelerini satın alabilmek için çalışması gereken süre giderek artmıştır.

Bu olumsuz sonucun giderilmesi açısından, asgari ücretin belirlenmesinden sonra oluşacak fiyat artışlarını karşılamak üzere bir pahalılık zammı uygulanması kaçınılmaz olmaktadır. Ayrıca, fiyat artışlarının yüzde 15'i aştığı durumda komisyonun kendiliğinden toplanması izlenebilecek bir yöntem olmaktadır. Fiyat artışlarının yüksek oranlarda seyrettiği bir ekonomik yapıda Asgari Ücret Tesbit Komisyonunun bu bakımdan uzun sayılabilecek bir zaman aralığında toplanması beraberinde sakıncalar

getirmektedir. Nitekim son belirlene tarihinin üzerinden bir yıl geçmeden yüzde 70'leri aşan bir enflasyon oranı, Komisyonun zorunlu olarak toplanmasını gerekli kılmıştır.

**ASGARİ ÜCRET
HAKÇA GELİR
DAĞILIMINI
SAĞLAMAYA
YÖNELİK OLMALIDIR**

Toplumu oluşturan bireylerin ve sosyal kesimlerin üretime katkıları oranında yaratılan gelirden pay almaları, bir bakıma insanlık gelişiminin gösterdiği çizgide sürekli tartışılan bir konu olagelmıştır. Bugün ulaşılan noktada, gelir dağılımının adaleti olarak dağıtılması nihai ve asıl amaç değildir. Önemli olan toplumun temel amacı olması gereken özgürlük, güvenlik, adalet ve refaha ulaşmada gelirin adaletli dağıtımının araç olarak görülmesidir.

Anayasada da ifadesini bulan "Sosyal devlet" anlayışının temelinde de bu hedefin gerçekleştirilmesi bulunmaktadır. Bunun sağlanması açısından belirlenecek asgari ücretlerin en az bir önceki dönemde cari olan asgari ücretlerin yaratılan gelir içindeki oransal payına eşdeğer olması gerekmektedir. Başka bir

Aylar İtibariyle Asgari Ücretteki Değişimler

Tüketici Endeksi			Net Aylık Asgari Ücret	Reel Asgari Ücret
1987	Haziran	100		
	Temmuz	101.9	49.094.-	48.179.-
	Ağustos	103.7	49.094.-	47.342.-
	Eylül	106.7	49.094.-	46.011.-
	Ekim	111.8	49.094.-	43.912.-
	Kasım	118.8	49.094.-	41.325.-
	Aralık	132.1	49.094.-	37.164.-
1988	Ocak	140.0	50.594.-	36.194.-
	Şubat	147.5	50.594.-	34.301.-
	Mart	158.4	50.594.-	31.941.-
	Nisan	166.2	50.594.-	30.442.-

anlatımla gelir içindeki görece payını en azından koruması ve bunun üstünde bazı payları içermesi gerekir. Oysa bu alandaki bir çalışmanın sonuçları, asgari ücrette yıllar itibariyle meydana gelen cari artışların, sözkonusu dönemde meydana gelen kişi başına gayrisafi milli hasıladaki cari artışın gerisinde kaldığını göstermektedir.

linda yüzde 36.8 pay alan maaş ve ücretliler, yürütülen ekonomik politikanın bir sonucu olarak 1987 yılında yüzde 16,3 oranında pay alır duruma düşmüşlerdir.

Milli gelir içinde oransal gerileme gösteren ücret/asgari ücret düzeyi ile hakça bir gelir dağılımının sağlandığını ileri sürmek mümkün değildir.

Asgari Ücret ve Milli Gelirdeki Gelişmeler

Yıllar	Kişi başına GSMH Cari Fiyatlarla	Kişi başına Milli Gelir Endeksi	Brüt Ortalama Asgari Ücret	Asgari Ücret Endeksi
1978	20.270	100	3.300	100
1979	50.529	166.9	4.524	137.1
1980	99.805	329.7	5.400	163.6
1981	143.909	475.4	7.932	240.4
1982	187.094	618.1	10.000	303.0
1983	241.348	797.3	16.200	490.9
1984	374.462	1.237.1	21.750	659.1
1985	550.933	1.820.1	27.339	828.5
1986	762.612	2.519.4	41.400	1.254.5
1987	1.094.846	3.616.9	55.089	1.669.4

1978'den bu yana kişi başına düşen gayri safi milli hasıla cari fiyatlarla yaklaşık 36 kat artmasına karşın, ortalama (*) asgari ücretle aynı dönemdeki artış yaklaşık 17 kat oranında olmuştur. Diğer bir ifade ile asgari ücret düzeyi gelir artışının yüzde 54 gerisinde kalmış, asgari ücretlerin yaratılan gelir içindeki oransal payı aynı oranda düşme göstermiştir.

Kuşkusuz asgari ücret açısından görülen bu gelişme genel olarak ücretlerin sözkonusu dönemdeki gelişiminden bağımsız değildir. Bu alanda yapılan bilimsel bir çalışmanın (Doç.Dr. Süleyman ÖZMUCUR, Boğaziçi Üniversitesi) sonuçlarına göre; yaratılan milli gelirden 1978 yı-

ASGARİ ÜCRETE AYIRIM YAPILMAMALIDIR

Asgari ücret belirlenmesinde dikkate alınması gereken ilkelere biri, asgari ücret kapsamının ulusal düzeyde yapılması gereğidir. Ülke çapında tek asgari ücret uygulaması 1974 yılından bu yana Türkiye'de uygulanmaktadır.

Ancak asgari ücrette halen tarım ve sanayi kesimi biçiminde haksız ve adaletsiz bir ayırım yapılmasında ısrarlı davranılışının yasal ve ekonomik haklı bir gerekçesi bulunmamaktadır.

Asgari ücret, sürekli yine-

lendiği gibi, işçi ve ailesinin insanca yaşamasını asgari düzeyde sağlayacak bir ücrettir. Çalışanların sektörel dağılımı dikkate alınarak yapılacak bir ayırım, asgari ücret felsefesinin inkarını da beraberinde getirir.

Türkiye'nin bugün ulaştığı ekonomik gelişmişlik düzeyi kırsal kesim ile kentsel kesim farklılığını geçmişe göre oldukça törpülemiştir. Nitekim koşulların değişimine paralel olarak "kırsal alan" tanımında da değişikliğe gidilmiştir. Siyasal iktidar tarafından da ileri sürüldüğü gibi bugün kırsal kesim tüketim harcamaları, bir bakıma kentsel yerlerde yaşayanlarla aynı düzeye gelmiştir. Kentsel kesim ile kırsal kesim arasındaki besin içi maddelerin fiyat farklılığı ise sanıldığı aksine kentsel yörelere göre kırsal kesimde daha yüksektir. Nitekim, 1.7.1987 yılından itibaren geçerli olmak üzere yapılan asgari ücret belirlenmesinde, il düzeyindeki fiyatlar esas alınarak yapılan hesaplamalarda bir günlük besin içi harcama 991 lira olarak bulunmuşken, bu miktar kırsal kesimde 997.5 lira olarak saptanmıştır.

Tarım ve orman işçilerinin asgari ücretlerinin ayrıca belirlenme nedeni bu kesimin İş Yasası kapsamı dışında oluşundandır. Meydana gelen yasal boşluğun kısmen giderilmesi açısından 1475 sayılı İş Yasasının geçici 4. maddesinde "Tarım İş Kanunu yürürlüğe girmesine kadar tarım işçilerinin asgari ücretleri bu Kanunun 33 ncü maddesindeki esaslara göre ve ayrıca tesbit olunur" biçiminde ifade edilen hüküm, tarımsal kesimi kapsayacak asgari ücretin sanayi kesiminde belirlenene göre daha düşük tutulmasına gerekçe yapılamaz.

(*) Brüt aylık ortalama asgari ücret, tesbit edildiği tarih itibariyle yürürlükte olan ücretin aylar itibariyle yıllık ağırlıklı ortalamasıdır.

YOL-İŞ BAŞKANLAR KURULU ANKARA'DA TOPLANDI

● **Bayram MERAL:** "Ülkemizde Demokrasiyi koruyacak ve geliştirecek tek güç işçilerdir."

Türkiye YOL-İŞ Sendikası Başkanlar Kurulu 9-10 Haziran tarihlerinde Ankara'da toplandı.

YOL-İŞ Sendikası Genel Başkanı **Bayram Meral**, Başkanlar Kurulu açış konuşmasında Sendikalar Yasası ile Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Yasalarında yapılan değişikliklerin samimi olmadığını belirterek, "Hükümet, sendikacılara konan seçilme yasağını kaldırarak, sendikacıları teslim alabileceğini sanıyorsa, büyük bir yanılgı içinde olduğunu kısa sürede görecektir." dedi.

Meral, yapılan yasal değişikliklerin bir aldatmaca olduğunu ifade ederek, şöyle devam etti: "Değişiklikler, benim grev hakkımı genişletmiyorsa, toplu pazarlık sistemindeki hükümet denetim ve güdümünü kaldırmıyorsa, sendikalaşma özgürlüğünü artırmıyorsa, ne yapayım böyle değişiklikleri?"

Bugün artık biliyoruz ki, ne kadar fedakâr olursa olsun tek

tek sendikaların vereceği mücadeledenin başarısı sınırlı kalmaya mahkumdur.

Bu durumda yapılacak tek şey, sendikacılık hareketinin bir bütün olarak, temel hak ve özgürlükler ve yaşama hakkı için mücadele etmesidir. Bu mücadele üst örgütümüz TÜRK-İŞ'in

çatısı altında ve kardeş sendikalarla birlikte sürdürülecektir.

Ülkemizde demokrasiyi koruyacak, geliştirecek, güçlendirecek tek güç işçilerdir. İşçilerin tek kitle örgütü ise, sendikalar. Sendikalar ve TÜRK-İŞ olarak üzerimize düşen görevin bilincinde olmak zorundayız."

İki gün süren ve çalışma yaşamındaki son durumun değerlendirildiği toplantıda bir de sonuç bildirisi yayınlandı.

ÇİMSE-İŞ TOPLU SÖZLEŞME İMZALADI

**10 bin
çimento işçisine
önemli haklar
sağlandı**

Çimse-İş'le kamu-İş arasında uzun süreden beri devam eden görüşmeler anlaşmayla sonuçlandı.

T. Çimento ve Toprak Sanayi Genel Müdürlüğüne bağlı 22 çimento ve 4 toprak grubu toplam 26 fabrikada çalışan yaklaşık 10 bin Çimse-İş Sendikası üyesi için Kamu-İş Sendikası ile uzun bir zamandır süren toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde anlaşma sağlanması üzerine, 2 Haziran 1988'de Çitosan genel müdürlüğü toplantı salonunda sözleşme imzalandı.

İmza töreninde Çimse-İş Genel Başkanı **Tamer Eralan** ve Genel Yönetim Kurulu Üyeleri, Çitosan Genel Müdürü **Mehmet Gümüşburun**, Devlet Bakanı **Kazım Oksay** ve Kamu-İş Sendikası Genel Sekreteri **Naci Önsal** hazır bulundular.

Çimse-İş Sendikası Genel Başkanı **Tamer Eralan**, imzalanan yeni toplu iş sözleşmesi ile, 10 bin civarındaki işçiye 1. yıl için % 100 ve 2. yıl için ise top-

lam % 200 oranında ücret zammı sağladıklarını söyledi.

Eralan sosyal haklarda da % 100-500 arası artışlar olduğunu belirtti.

Çimse-İş Genel Başkanı **Tamer Eralan**, imza töreninde amaçlarının başcıcı dövmek de-

ğil, üzüm yemek olduğunu belirterek, "**Amaç sağlıklı bir şekilde üzüm yemektir. Uzun süren mücadeleli görüşmeler sonucunda yıllardır düşük ücretle çalışan çimento ve toprak işçisi bu sözleşme ile nefes alır duruma gelmiştir.**" dedi.

Çimse-İş Sendikası Genel Başkanı Tamer Eralan, imza töreninde yaptığı konuşmada, sözleşmeyle işçilerin nefes alır bir duruma geldiğini söyledi.

TEZKOOP-İŞ, TMO'DA GREVE BAŞLADI

Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü ile bağlı 297 işyerinde çalışan 1500 işçi, toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde anlaşma sağlanamaması nedeniyle 16 Haziran günü greve başladı.

Tez-Koop-İş Sendikası Genel Başkanı Kenan Gürbüz "Her türlü baskıya ve işçileri açlığa mahkum etmek isteyen lokavt kararına rağmen, grevimizi başarıya ulaşıncaya kadar sürdüreceğiz." dedi.

Tez-Koop-İş Genel Başkanı işçilere hitaben şu konuşmayı yaptı:

"Tez-Koop-İş sendikası ve siz vefakâr Toprak Mahsulleri Ofis işçileri, bugün tarihi bir gün yaşamamızın mutluluğu içindeyiz. Çünkü grevimiz, insanca yaşama onuru için başlamıştır ve inanç içinde sürdürülecektir. Şuna kesinlikle inanmanızı istiyorum ki; Tez-Koop-İş sendikası, sizleri açlık ve sefaletle mahkum etmek isteyen lokavt kararına karşı daha güçlü bir direnme göstererek etkisiz hale getirecek ve onları yaptıklarına pişman edecektir.

Sekiz yıldan beri, büyük fedakârlıklar gösteren Türk işçilerinin, her türlü baskıya boyun eğmediğini sananlar, bu grevimizle aldandıklarını göreceklerdir. Bu grevimizle bir şeyi daha ispatlayacağız; grevin etkinliğini kıran yasaya rağmen, Toprak Mahsulleri Ofisi işçisi, mücadelesini birlik ve beraberlik içinde yürekli olarak sürdürecektir."

Genel Başkan Münir Ceylan işçilerle toplantıda...

PETROL-İŞ'İN DİRENİŞİ OLUMLU SONUÇ VERDİ

Petrol-İş üyesi 15 bini aşkın işçinin sürdürdüğü ve giderek yaygınlaşan direnişler olumlu sonuç verdi.

İlk olarak Tüpraş'ın (Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.) Aliğa, Yarımca, Batman ve Kırıkkale'deki rafinerilerinde yaklaşık 4.500 işçiyi kapsayan direniş yemek yememe, mesaiye kalmama, servis araçlarına binmeme şeklinde başladı ve giderek topluca revire çıkma, sakal bırakma gibi eylemlerle sürdürüldü.

Petrol Ofisi'nin ülke çapında 100'ü aşkın işyerinde 5.300 işçinin direnişi ise Mayıs ayının son haftasında başladı. Diğerleriyle aynı türden eylemlerle sürdürülen direnişin nedeni Tüpraş'ta olduğu gibi skala ayarlaması idi.

Direnış kısa sürede etkisini gösterdi ve Genel Müdürlüğün 15 Haziran'a kadar ayarlamasının yapılacağına dair söz vermesiyle sona erdi. Ayarlamının gecik-

mesi ya da yetersiz bulunması durumunda işçiler tepkilerini daha etkin bir şekilde ortaya koyma kararlılığında..

Yine Petrol-İş üyesi 1700 işçinin, Gebze Bölgesinde toplam 7 işyerinde, 6 Haziran'da başlattığı direnişler ise, işveren baskılarını kırmaya, sözleşme maddelerini uygulamaya yönelik olarak sürmekte. 600 işçinin çalıştığı Lever-İş'te sözleşme görüşmelerinin uzaması protesto edilirken, direniş sürdürülen diğer işyerleri Marshall, Aysan, Emin-İş, Solventaş ve Pimaş.

Petrol-İş Sendikası Genel Başkanı Münir Ceylan, bu direnişlerin olumlu sonuç verdiğine işaretlerken, Petrol Ofisinde 6.500 işçinin aylık ücretlerine ortalama 65 bin lira, Tüpraş'ta 4 bin işçiye ayda ortalama 50 bin lira ve Petkim'de de 7 bin işçiye yine ayda ortalama 58 bin lira ücret artışı ayarlaması yapıldığını söyledi.

TÜRK-İŞ'İN TEŞKİLÂTA GENELGESİ

“OLUMSUZ VE GERÇEK DIŞI PROPAGANDALARA KARŞI DİKKATLİ OLALIM.”

TÜRK-İŞ, 13 Mayıs tarihinde üye tüm sendikalara bir genelge göndererek **“gerçekleri tahrif eder mahiyetteki bazı olumsuz propagandalara karşı”** dikkatli olunmasını istedi.

TÜRK-İŞ’le Hükümet arasında cereyan eden seri görüşmeleri takiben, 1988/1989 kamu kesimi toplu iş sözleşmeleriyle ilgili bir hükümet tasarrufunun TÜRK-İŞ’e maledilmek istenerek, **“TÜRK-İŞ Hükümetle anlaştı. TÜRK-İŞ Hükümetle toplu sözleşme imzaladı. Sendikalar artık sözleşme yapamaz. ÖZAL-Şevket, zamları tayin etti. TÜRK-İŞ sizi sattı. TÜRK-İŞ döndü.”** şeklinde gerçek dışı ibareler kullanıldığı, böylece işçi ve sendikaların konfederasyon aleyhine kışkırtılmak istendiği uyarısına da yer verilen TÜRK-İŞ Genelgesinde, bu temaslar ve sonuçları hakkında ayrıntılı ek bilgiler de verildi. Kötü amaçlı kişilerce, TÜRK-İŞ’i yıpratılabilmek için ortaya atılan bu şekildeki tezvirat ve gerçek dışı propagandalara karşı, dikkatli ve duyarlı olunması hatırlatılan genelge aynen şöyledir:

“Ülkemizin ve özellikle ücretlilerin ekonomik ve sosyal açıdan yaşadığı bunalımın giderek arttığı bir zaman kesitinde TÜRK-İŞ Konfederasyonunun tüm olumsuz gelişmelere karşı

her alanda verdiği ve sürdürdüğü mücadele bir çok çevreyi rahatsız etmiştir.

Emekçi halkımızın yanında, ulusumuzun geniş bir kesiminin desteğinin gelişmesini, çalışanların Konfederasyonumuza olan güvenlerinin daha da yükselmesini TÜRK-İŞ’in 35 yıllık şerefli mazisine uygun olarak yıkıcı değil, yapıcı bir yönde sürdürmek için Yönetim Kurulumuz azami bir özen göstermektedir.

Hiçbir tahrike kapılmamaması, teşkilatımızın hiçbir tertibin tuzağına düşürülmemesi ve

TÜRK-İŞ’in asıl sahibi Türk işçilerinin maceraya sürüklenmemesi için Yönetim Kurulumuz bugüne kadar sabır, tahammül, kararlılık ve fedakârlıkla davranarak gayretlerini yürütmüştür.

Çeşitli niyet sahiplerinin; içten ve dıştan, her türlü yalana, tezvire dayalı sistemli bir propaganda ile beslenen, TÜRK-İŞ’i ve Yöneticilerini hedef alan, açık veya kapalı, zaman zaman fırsatçı saldırıları sükunet ve kararlılıkla boşa çıkartılmıştır.

Son günlerde ise teşhisini cefakâr Türk işçisinin yurtsever sağduyusu ile yaptığına ve yapacağına inandığımız kişilerin ve çevrelerin yalan ve saptırıcı propagandalarla teşkilatımızı ve yö-

neticilerini yaralamak için fırsatçı gayretlerini artırdıkları görülmektedir.

YANILGIYA DÜŞMEYELİM

Teşkilatımızın içinde geliştirilen son tezvirat ve propaganda özellikle 1988/1989 dönemi toplu iş sözleşmeleri öne sürülerek:

“TÜRK-İŞ Hükümet anlaştı. TÜRK-İŞ Hükümetle toplu iş sözleşme imzaladı. Sendikalar artık sözleşme yapamaz. Özal-Şevket zamları tayin etti. TÜRK-İŞ sizi sattı. TÜRK-İŞ döndü.” şeklinde işçilerimizi, bunaldıkları ekonomik sıkıntıları yönünde tahrik ederek, sürdürülmek istenmektedir.

Teşkilatımızın tüm birimleri yöneticilerinin, bir kısım işçi arkadaşlarımızın sorularına muhatap olabilecekleri düşünülerek, bu tür propagandalara karşı bilgilendirilmeleri uygun görülmüştür.

1. Bilindiği gibi Konfederasyonumuz ve bağlı teşkilatı bir taraftan ülkemizde siyasal demokrasinin çoğulcu ve katılımcı yönleriyle kurulup kurumlaştırılması, diğer taraftan işçi hak ve özgürlükleri önündeki engellerin kaldırılarak bu hak ve özgürlüklerin geliştirilmesi için sürekli mücadeleler vermektedir.

TÜRK-İŞ bu mücadelede in-
kar edilmez bir gerçektir ki, ül-
kemizdeki -siyasal partiler dahil-
tüm kurum ve kuruluşların önün-
de bir çaba sürdürmektedir.

Kaldı ki, son olarak 14. Ge-
nel Kurulumuzdan bu yana ge-
çen yaklaşık 15 aylık bir zaman
içinde TÜRK-İŞ eylemleri, giri-
şimleri tüm çalışmalarıyla her-
gün ülke gündemini birinci sıra-
da işgal etmiştir.

TÜRK-İŞ, Türk işçisini şu
ana kadar maceraya sürüklemen-
den ve Türk ulusunun bütünlü-
ğünü, değerlerini tahrip etmeden
bu yoğun mücadele faaliyetini
yürütmüştür.

Bugün sinmiş gibi görülen
TÜRK-İŞ düşmanları dahi bu ger-
çeği zaman zaman teslim etmek
zorunda kalmışlardır.

Öncelikle bu husus, inkârı
mümkün olmayan bu açık ger-
çek bilinmeli, her türlü yıkıcı
propaganda sırasında bu genel
durum hatırlanmalı, hatırlatılma-
lıdır.

2. Yürütülen bu son tutarsız
propagandaların öncesindeki
1988 yılında sona erecek toplu iş
sözleşmeleriyle ilgili gelişmeleri
hatırlamak ve hatırlatmakta ya-
rar vardır.

KAMUDA ÜCRET ZAMMI

1988 yılında sona erecek ve
yenilenecek olan Kamu kesimi
toplular iş sözleşmeleri için geçen
yıllarda olduğu gibi Kamu İşve-
ren Sendikaları ve Hükümet yet-
kilileri bazı ücret zammı oranla-
rı açıklamışlardır.

Bu ücret zammı oranları bi-
lindiği gibi 1988'de sona erecek
sözleşmelerin 1. yılı ilk altı ayı

için % 30, ikinci altı ayda % 20,
2. yılı için % 15 ve % 15 olarak
dayatmacı bir tavırla ilân edil-
miştir.

Yüksek Hakem Kurulu da
kendisine intikal eden sözleşme
uyuşmazlıklarını maalesef kamu
kesimi için genel olarak bu ölçü-
lere kendisini uyumlandırarak
karara bağlamaya başlamıştır.

1988 yılında kamu kesimin-
de 20 sendikamızın 293.411 iş-
çi adına ve 1989 yılında ise 22
sendikamızın 650.400 işçi adına
toplular iş sözleşmesi bağitlayaca-
ğı anlaşılmıştır.

Üyemiz sendikalar, Kamu İş-
veren Sendikalarının ve Hükü-
metin bu tutumundan şiddetle şik-
ayetçi olmuşlar ve bu şikayet-
lerini gerek toplantılarda ve ge-
rekse Konfederasyonumuzu zi-
yaretlerinde sürekli dile getirmiş-
lerdir.

1988 yılında toplu sözleş-
meleri sona eren bazı sendikala-
rımız ise ilan edilen bu ölçüler
içinde kalan toplu sözleşmeleri
imzalamaya başlamışlardır. Söz-
leşme müzakerelerinde olan sen-
dikalarımız yöneticilerinin ifade-
lerinden **"ilan edilen bu oranları
Türkiye'de hiç kimsenin değış-
tirme kudretinde olmadığı"** şek-
linde yıldırma ve baskılarla kar-
şılaşıldığı anlaşılmıştır.

3. Yoğunlaşan şikayetler ve
bu baskıcı dayatmalar karşısında
Konfederasyonumuz Yönetim
Kurulu bu alanda koordineli ve
etkili bir karşı tutumla mücade-
le verilmesi için 1987 yılı başın-
da yaptığı bir öneriyi geliştirerek
3 Mart 1988 tarihli Başkanlar Ku-
rulu toplantısına tekrar sunmak
ve müzakereye açmak için hazır-
lıklar yapmıştır.

Yönetim Kurulumuz bu ko-
nudaki bir karar tasarısının hazır-
lığını yaparken:

— Konfederasyonumuzca
sürdürülen mücadelede yasal
grevlerin etkin olarak devreye
sokulması,

— Grev yasağı bulunan iş-
kollarında yapılacak toplu söz-
leşmelere aktif bir destek sağlan-
ması,

— İlkeli bir bütünlük içinde
ekonomik çıkarlarımızın koruna-
bilmesi,

— Kamu İşveren Sendika-
larının ve onun arkasında bulu-
nan Hükümetin dayatmalarının
mutlak kırılması ve ilan ettikleri
ölçülerin delinmesi, gibi gerek-
leri gözönünde tutarak, bu görüş-
lerden hareket etmiştir.

Ayrıca Yönetim Kurulumuz,
Kamu-Özel gibi bir ayırımın top-
lu iş sözleşmelerinin genel poli-
tikasında sendikalarımızı güçsüz
bırakmaması için hazırladığı ka-
rar tasarısını ayırımsız **"genel il-
keler** halinde derlemiştir.

Yönetim Kurulumuzca ha-
zırlanan 1988/1989 dönemi toplu
iş sözleşmelerinde izlenecek po-
litikanın ilke ve stratejisini içeren
gerekçeli karar tasarısı 3 Mart
1988 tarihinde yapılan Konfede-
rasyonumuz Başkanlar Kurulu
toplantısına sunulmuştur.

Başkanlar Kurulumuzda ya-
pılan müzakereler sonucunda
Yönetim Kurulumuzun karar ta-
sarısı bu toplantıda aynen ve it-
tifakla kabul edilerek karara bağ-
lanmıştır.

Başkanlar Kurulumuzca ka-
bul edilen bu karar kamuoyuna

ve tüm teşkilatımıza duyurulmuştur.

Tekrar hatırlatmak üzere, 3 Mart 1988 tarihinde Başkanlar Kurulunca kabul edilen kararı aynen aşağıda bilgilerinize sunuyoruz.

“Yurdumuzda çoğulcu ve özgürlükçü demokrasinin tüm kurum ve kuralları ile yerleştirilmesi, işçi hak ve özgürlüklerini hedef alan haksız ve adaletsiz kısıtlama ve uygulamaların uluslararası Çalışma Teşkilatı ilkele-ri ışığında kazandırılması grevli serbest toplu pazarlık düzenine yeniden işlerlik kazandırılması ulusumuzun iktisaden güçsüz durumdaki çoğunluğunun ekonomik ve sosyal sorunlarının çözülerek sosyal devlet ve sosyal adalet ilkelerine dayalı bir düzenin kurulabilmesi amacıyla TÜRK-İŞ 14. Genel Kurul kararına dayalı ve öngörülen tüm eylem biçimleri ile bağlantılı olarak,

1. Toplu iş sözleşmelerinde aşağıdaki temel ilkelerin gözetilmesi öngörülmüştür.

TEMEL İLKELER

(A) Ücret ve Sosyal Yardım Artış Oranı:

Toplu iş sözleşmelerinde ücret artışı oranının bir süredir yaşanan ve özellikle 1987’de gerçekleşen enflasyon nedeni ile meydana gelen reel aşınmayı giderecek, 1988 yılı enflasyon oranı beklentisini karşılayacak bir düzeyden aşağı olmaması ve özellikle kamu kesiminde kamu işveren sendikalarının ortaklaşa tesbit ederek savunduğu, özün-

de işçilerin daha ileri ölçülerde sömürülmelerini amaçlayan zam oranlarının yukarıdaki hedefe ulaştırılması;

(B) Sözleşme Süresi:

Toplu iş sözleşmelerinin yürürlük süresinin kural olarak bir yılı aşmaması,

(C) İş güvencesi ve idari düzenlemeler:

YHK ve Kamu İşveren Sendikaları tarafından iş ve sendika güvencesini ortadan kaldırmak amacıyla toplu iş sözleşmelerinden çıkarılan düzenlemelerin iş ve sendika güvencesi sağlamak üzere yeniden toplu iş sözleşmelerine dahil edilmesine özen gösterilmesi;

2. TÜRK-İŞ;

(A) Birinci maddede sıralanan temel ilkelerin yapılacak ve halen devam eden sözleşme görüşmelerinde öncelikle savunulmasını ve ilkesel anlaşmazlık halinde sözleşme görüşmelerinin derhal kesilmesini,

(B) İlkesel anlaşmazlığın ortaya çıktığı tüm işyerleri ve işkolalarında Yönetim Kurulunca belirlenecek diğer tüm eylem biçimleri desteğinde, uyuşmazlık ve grev işlemlerinin koordine edilmesinin sağlanmasını,

(C) Uyuşmazlık ve grev hallerinde uygulanacak her çeşit dayanışma biçimi ve eylemlerinin, şartlara ve ihtiyaçlara göre Eylem Komitesi’nce tesbitini,

(D) Mecburi tahkime konu teşkil edecek toplu iş sözleşmelerinde YHK bünyesinde işçi görüşünün ne suretle yansıtılacağına, TÜRK-İŞ Yönetim Kurulun-

ca şartlar gerektiğinde tesbitini,

3. Kararın uygulanmasının ve şartlara göre yeniden değerlendirilmesinin TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulundan oluşan Eylem Komitesi tarafından yapılmasını, kararlaştırmıştır” işte karar budur.

4. Başkanlar Kurulunca kabul edilen bu karar dikkatle incelendiğinde iki önemli husus hemen tesbit edilecektir.

Birincisi: Toplu sözleşmelerde öngörülecek ücret artışlarının ilkelerinin tesbit edilmiş olduğudur. Bu ölçü kararın 1/A maddesinde sözlü ilke olarak ve sırasıyla şöyle belirlenmiştir: 1987 yılında gerçekleşen enflasyon nedeniyle ücretlerde meydana gelen aşınma giderilmek ve 1988 yılı enflasyon oranı beklentisini karşılayacak bir düzeyden aşağı olmamak üzere bir zam oranı dahilinde sözleşmelerin ücret zamlarının belirleneceğinin öngörülmesidir.

İkinci önemli husus ise: “ilkesel anlaşmazlık” halindesözleşme müzakerelerinin derhal kesilmesidir.

Kararda görüldüğü gibi, tesbit edilen ve uyulması öngörülen husus sadece “ilkelerdir”.

5. Yönetim Kurulumuzun hazırladığı ve Başkanlar Kurulumuzun onayladığı bu kararın bir “genel grev” eyleminden daha çok daha ciddi sonuçlar doğuracak, yaygın ve sürekli bir mücadelenin yasal olarak sürdürülebilmesini sağlayacak ağırlıkta olduğu derhal anlaşılmış ve bu kararın etkili yankıları olmuştur.

Bir taraftan uygulanan eylem planı doğrultusundaki ey-

lemler, diğer taraftan ciddi, etkili ve yasal bir mücadele vasıtasının devreye sokulması, işveren ve hükümet çevrelerini tutumlarını süratle gözden geçirmeye mecbur bırakmıştır.

TÜRK-İŞ'in şikayetlerinin giderilmesine yönelik temaslara aranmış ve nihayet Sayın Başbakan, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın **Aykut** vasıtasıyla yazılı bir davetle Konfederasyonumuz Yönetimini 30 Nisan 1988 tarihinde görüşmeye çağırmıştır.

6. Yönetim Kurulumuz 29 Nisan 1988 tarihinde Başkanlar Kurulumuzu teşkil eden sendikalarımız genel başkanlarını Ankara'da toplantıya çağırarak 30 Nisan 1988 tarihinde Başbakanla yapılacak toplantıda dile getirilmesi gereken konular hakkında görüşlerini almıştır.

30 Nisan 1988 günü yapılan toplantıya ise bütün genel başkanlar yönetim kurulumuzla birlikte katılmışlardır.

Toplantıda Konfederasyonumuz görüş ve taleplerini Genel Başkanımız **Şevket Yılmaz** dile getirmiştir.

Bu taleplerimiz genel olarak başlıca iki hedefe yöneltilmiştir:

Birincisi: 2821 ve 2822 sayılı Yasalarda yapılmasını istediğimiz değişikliklerin mutlak ele alınarak sonuçlandırılması,

İkincisi ise; 1988/1989 döneminde yapılacak toplu iş sözleşmelerinde Kamu İşveren Sendikalarının önceden ilan ettiği zam oranı dayatmalarından vazgeçilerek sözleşmelerin gerçekçi ölçüler içinde bağitlanarak çıkmazlardan kurtarılması yö-

nündeki taleplerimizdir.

Ayrıca, 1.3.1989 tarihinden sonra sona erecek olan toplu iş sözleşmelerinin yürürlükte bulunduğu işyerlerinde çalışanlara da emsali işyerlerinde olduğu gibi **"toplu ödeme"** yapılması talep edilmiştir.

Yine 1988 yılında halen devam eden toplu sözleşmelerin bağitlanmış olduğu işyerlerinde çalışan işçilere 1987 yılı enflasyonu nedeniyle ücretlerinden kaybettikleri oran itibarıyla ödeme yapılması istenmiştir.

7. Sayın Başbakan ülkenin genel durumu ve öngördüğü beklentilerle ilgili konuşmaları dışında, bu taleplerimize somut olarak cevap vermiştir. Başbakan 2821 ve 2822 sayılı Yasalar üzerinde Çalışma Bakanlığının bir hazırlık yaparak ikmal ettiğini, bu hazırlığın derhal gözden geçirilmesini istemiş, yasa değişikliği tasarılarının hemen Bakanlar Kurulu'na sevk edilerek Mayıs ayı sonuna kadar kanunlaşmasının sağlanmaya çalışılacağını belirtmiştir.

Yine Başbakan: Özellikle **"Kamu İşveren Sendikalarının bağımsız olarak hareket ettiklerini, toplu sözleşmeler konusundaki tesbit ve açıklamalarına karışmayacağını, fakat Hükümetin de elbet bir politikası olacağını"** ifade ederek, **"Kamu kesiminde yapılacak toplu iş sözleşmelerinde işveren sendikalarının izleyeceği ücret politikasının çalışanları enflasyona ezdirmemesi gerektiği görüşünde olduğunu"** belirtmiştir.

Başbakan, **"Kamu sözleşmelerinde verilecek ücret zam-**

larında talebimiz gibi:

a) 1986 ve 1987 yıllarında gerçekleşen enflasyondan dolayı ücret kaybı varsa telafi edilebileceğini,

b) 1988 yılı için tahmin edilecek enflasyon değerinde bir zam verileceğini ve ülkenin ortalama kalkınma hızı oranında bir payın da verilmesinin dikkate alınabileceğini", söyleyerek, bu konuda Kamu İşveren Sendikaları temsilcilerinin de katılacağı bir çalışma yapılması sonuçlarının kendisine getirilmesi için Devlet Bakanı **Kazım Oksay**'ı görevlendirerek toplantı sırasında talimat vermiştir.

Yine Başbakan 1.3.1989 tarihinden sonra sona erecek toplu iş sözleşmelerinin kapsamındaki olan Kamu işyerlerinde çalışan işçilere **"toplu ödeme"** yapılması konusunu incelettireceğini belirtmiştir.

Başbakanın taleplerimize karşı verdiği cevap ve açıklamalar ile bu talimatlar toplantı sırasında ve toplantıya katılan tüm sendikalarımız genel başkanlarının huzurunda yapılmıştır.

8. 30 Nisan 1988 günü Başbakan ile yapılan toplantıdan hemen sonra TÜRK-İŞ Genel Merkezinde tüm Genel Başkanlarımızın katıldığı bir toplantı düzenlenmiş ve bu toplantı sonucunda **"genel olarak olumlu bir toplantı yapılmış olduğu, ancak gelişmelerin ve sonuçların gözlemlenmesi gerektiği"** şeklinde bir değerlendirme yapılmıştır.

9. 4.5.1988 tarihinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın **İmren Aykut** Başbakanın talimatına uygun olarak 2821 ve

2822 sayılı yasalarda yapılacak değişikliklerle ilgili kanun tasarısı üzerinde yazılı metin vermektir. TÜRK-İş Yönetim Kuruluna bilgi vermiş ve açıklamalar yapmıştır.

Ancak bu açıklamalardan tesbit edildiği üzere Konfederasyonumuzun görüş ve istemlerinin bu tasarılaraya yeterince yansımadığı anlaşılmıştır. Basına da bu yönde açıklama yapılmıştır.

Konuyla ilgili olarak yürütülen temaslarda tasarının eksikliklerinin TBMM komisyonu çalışmaları ve genel kuruldaki müzakereler sırasında giderilebileceği ifade edilmiştir.

GELİşMELER İZLENMİşTİR

Yönetim Kurulumuz, TBMM Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunda tasarılar üzerindeki müzakereleri başından sonuna kadar izlemiş ve zaman zaman görüşlerini dile getirmiştir. 11.5.1988 tarihinde saat 00.30'da sona eren TBMM komisyon çalışmalarının sonucunda, genel kurula sevk edilmek üzere belirlenen tasarıların yetersiz olduğu, bir barış ve uzlaşma sağlamaktan uzak bulunduğu Genel Başkanımız tarafından gerek aynı gün gece saat 00.45'te komisyonu izleyen tüm basın mensuplarına açıklanmış ve gerekse yönetim kurulumuz 12.5.1988 tarihinde tüm kamuoyuna bu yönde yazılı bir açıklama yapmıştır.

10. 1988/1989 dönemi kamu kesimi toplu iş sözleşmelerindeki Kamu İşveren Sendikalarının tutumuyla ilgili şikayet ve taleplerimiz konusunda ise Sayın Başbakanın verdiği talimata uygun olarak Kamu İşveren Sendikaları yetkilileri, Devlet Bakanı

Kazım Oksay ve Başbakan Yardımcısı Kaya Erdem'in katıldıkları çalışmalar yapılmıştır. Bu konuda Sayın Kaya Erdem'in başlattığı bir n çalışma geliştirilmiştir.

Bu çalışmalarda beliren ve derlenen görüşler 6.5.1988 tarihinde Başbakan Yardımcısı Kaya Erdem, Devlet Bakanı Kazım Oksay ve Genel Başkanımızın başkanlığında Yönetim Kurulumuzun katıldığı bir toplantıda Sayın Başbakana sunulmuştur.

6 Mayıs 1988 tarihinde yapılan bu toplantıda 1988 yılında süresi sona eren toplu iş sözleşmelerinin yenilenmesinde dikkate alınması gereken ve konfederasyonumuzca önerilen ve Kamu İşveren Sendikaları temsilcileriyle yapılan görüşmelerde de benimsenen "ilkeler" olarak;

"a) 1986 ve 1987 yıllarında gerçekleşen yıl sonu enflasyon oranlarıyla bu yıllar için kamu kesimi toplu iş sözleşmeleriyle verilen ücret zamları ortalamaları karşılaştırılarak tesbit edilecek kayıp oranı,

b) 1988 yılı için bulunacak tahmini enflasyon oranı,

c) GSMH artışından verilecek % 5'lik bir pay oranı, toplamından ibaret olarak bir ücret zammı verilmesi" talebimiz uygun grlmştir.

Ayrıca;

Bu talebimize esas olacak göstergeler olarak **"DİE tketicilerindeksleri değerlerinin alınması ve yapılacak ücret zamlarının bir yıl için altışar aylık iki devrede uygulanması** benimsenmiştir.

Bunun dışında Konfederasyonumuzun talepleri meyanında olan: **"1.3.1989 tarihinde süreleri sona eren toplu iş sözleşmelerinin halen yürürlükte olduğu kamu kesimi işyerlerinde çalışanların emsaline yapılan "toplu ödeme"nin kapsamına alınması benimsenmiş"** ve **"Ekim 1988 ayları ile şubat 1989 ayında olmak üzere üç taksitte sözleşmelerinin sona eriş tarihine göre bu işyerlerinde çalışanlara hak edecekleri ödemelerin tediye edilmesinin"** uygun olabileceği ifade edilmiştir. Yürütülen görüşmelerin sonucu budur.

Konfederasyonumuzca ileri sürülen bu taleplerimizin Sayın Başbakanca benimsenmesi ve uygun görülmesi sonucunda, bu durumu belirleyen herhangi bir tutanak, protokol veya belge de imzalanmamıştır.

İşte: **"TÜRK-İş/Hükümetle toplu sözleşme imzaladı. zal-şevket zamları tayin etti. Sendikalar artık sözleşme yapamaz. TÜRK-İş sizi sattı"** diye koparılan çirkin yaygaraların dayandırıldığı gelişme ve sonuç budur.

11. Yönetim Kurulumuzun 3 Mart 1988 tarihli Başkanlar Kurulumuz kararına uygun olarak yrttğu gayretlerle varılan bu aşama, Başkanlar Kurulunun 1988/1989 dönemi toplu sözleşmelerinin bağıtlanması için ngrdğu **"temel ilkeler"**in ortaya konularak taleplerimizin Kamu İşveren Sendikalarına benimsetilmiş ve Sayın Başbakana onaylatılmış olmasından ibarettir.

nemli olan Kamu İşveren Sendikaları temsilcilerinin 3

Mart 1988 tarihli Başkanlar Kurulumuzun toplantısında belirlenen ücret zamlarıyla ilgili **"ilkeleri"** kabullenmesi ve bunu hayata geçirmek için Yönetim Kurulumuzun gösterdiği yoğun çabadır.

Bilinmelidir ki, Yüksek Hakem Kuruluna intikal eden özellikle kamu kesimi toplu sözleşmelerinde bu **"ilkeler"**in dikkate alınması zorunluluğu da doğacaktır.

1988/1989 toplu iş sözleşmelerinin bağitlanmasında uygulanabilecek olan Konfederasyonumuzun ileri sürdüğü bu **"ilkelere"** göre Kamu İşveren Sendikaları temsilcileri yeni hesaplamalar yapmışlardır. Bu hesaplamaları Devlet Bakanı Sayın **Kazım Oksay** aracılığı ile ve 6.5.1988 günü Sayın Başbakan'a da sunmuşlardır.

Bu hesaplamalar sonucu Kamu İşveren Sendikaları daha önce ilan ettikleri ve 1988 için öngördükleri % 30 + % 20'lik ücret zammının oranlarını % 38- % 29 olarak, 1989 yılı için öngördükleri % 15 + % 15'lik ücret zammı oranlarında % 20- % 16 olarak değiştirmek zorunda kalmışlardır.

Yine sözleşme müzakere masalarında **"Türkiye'de % 30'u 31 yapacak, % 20'yi 21 yapacak, bizim tesbitlerimize bir puan ekleyecek kimseyi göremiyoruz"** beyanıyla dayatma ve baskı yolunu seçen Kamu İşveren Sendikalarının ölçüleri benimsenen **"ilkelerimiz"** sonucu yapılan hesaplamalarda delinmiştir.

İşte TÜRK-İŞ'in Hükümetle yaptığı anlaşma ile belirlendiği

söylenen % 38 ve % 29 oranında zam yapılması ile ilgili rakamlar Kamu İşveren Sendikalarının yaptığı bu yeni hesaplamaların açıklanan rakamlarıdır.

Yani TÜRK-İŞ'in 1988/1989 toplu sözleşmelerinin yenilenmesi konusunda dikkate alınması benimsenen **"ilke"**lerine dayalı olarak Kamu İşveren Sendikalarınca yeniden yapılan -TÜRK-İŞ'çe değil- hesaplamaların rakamlarıdır.

1988/1989 toplu iş sözleşmesi döneminde sendikalarımızca yenilenecek sözleşmeler için sendikalarımızın taleplerini engelleyen bir zorlama söz konusu değildir.

Kamu İşveren Sendikaları bu yeni hesaplamalarını Devlet Bakanı Sayın **Oksay** aracılığıyla Sayın Başbakana da sunmuşlardır. Sayın Başbakan görüşmeler sırasında bu rakamları ifade ederek Kamu İşveren Sendikalarının hesaplamalarının bu sınırdan olduğunu belirtmiştir. Belirtilen bu ölçü kamu kesimi sözleşmelerinde taban olarak yorumlanabilir.

Fakat tartışmasız olarak benimsenen ve uygun görülen husus sadece sözleşmelerin ücret zamlarının tesbitinde esas alınacak **"ilkeler"** olmuştur. Bu ilkelerin kabulü her halde aranan bir çözümün temel unsuru olarak görülmelidir.

Herhangi bir yazılı belgeye dahi bağanmaksızın Başkanlar Kurulumuz kararlarındaki hedeflerin Kamu İşveren Sendikalarına benimsetilerek ve **"ilkeler"** olarak tesbit etmiş olmanın adı **"işçiyi satmak"**, **"Özal-Şevket zamları tayin etti"** demek midir?

Bunun dürüstçe cevaplanması gerekir.

Bunu her yönetici arkadaşı-mız, temsilcimiz vicdanında ve aklında tartarak değerlendirmek ve çilekeş üyelerimize gerçekleri duyurmak zorundadır. Sendikacılık ahlakı bunu gerektirmektedir.

12. Konfederasyonumuzun kamu kesiminde yapılan toplu iş sözleşmeleri konusunda yaptığı tesbitlere göre: TÜRK-İŞ'in, şimdi gerçekler saptırılarak ileri sürülen **"satıldık-sözleşme artık yapılamaz"** denilen bir **"anlaşma"**sının ortada bulunmadığı günümüze en yakın tarihlerde, örneğin 1987 Eylül ayından 1988 yılı başına kadar üyemiz sendikalarca imzalanan sözleşmelerde sağlanan ücret zamlarının 1. yıl için % 25 + % 22, 2. yıl için ise % 18 + % 17 oranlarında bulunduğu bilinen bir gerçektir.

1 Ocak 1988 tarihinden bu yana ise yine üyemiz sendikaların kamu kesimiyle ilgili olarak Kamu İşveren Sendikalarıyla imzaladığı sözleşmelerde sağladıkları ücret zamlarının 1. yıl için % 30 + % 20, 2. yıl için % 15 + % 15 oranında bulunduğu da belgelerle ortadadır.

BİR ANLAŞMA YOK

1988 Mayıs ayına kadar kamu kesiminin bazı işyerlerinde toplu sözleşme imzalayan sendikalarımız şimdi **"hükümetle anlaşma"** diye istismarı yapılan bir **"ayak bağı"** bulunmadığı halde görülmektedir ki, yukarıda belirtilen oranları aşamamışlar, hiç zorunlulukları olmadığı halde belirtilen oranlarda sözleşme-

leri imzalamışlardır.

Toplu iş sözleşmelerinin imzalandığı işyerleri ile bu toplu sözleşmeleri bağıtlayan sendikalarımızın adlarını ve imza tarihlerini burada belirtmeye gerek görmüyoruz. Çünkü niyetimiz sendikalarımızın tutumunu sorgulamak değil, sadece bir durum tesbiti yapmak ve bu çirkin saldırıların ne denli tutarsız olduğunu başka bir yönüyle de belirtmektir.

Bu konuda daha ayrıntılı bilgi vermek mümkündür. Ancak şimdilik bu kadarını herkes bilmelidir.

13. Yönetim Kurulumuz yürüttüğü çok yönlü mücadele sırasında, elbetteki Cumhuriyet Hükümetiyle, Başbakanla, Bakanlarla, Parlamentelerle, her kademedeki yetkililerle, sorumluluğunu müdrük olarak her türlü görüşmeyi yapacaktır ve bundan böyle yapmaya da devam edecektir.

Yönetim Kurulumuz hiçbir şahsın, grubun veya çevrenin vesayeti altında olmaksızın ana tözükten doğan temsil hakkını kullanacak ve kurullarının kararlarını izleyip kataracaktır.

Başbakan ve Hükümeti ilgilendiren bir konu varsa ve TÜRK-İŞ taleplerine uygun bir çözüm ortak görüşmelerle kısmen veya tamamen bulunabilmişse elbetteki Yönetim Kurulumuz TÜRK-İŞ adına işlemler yapacak, uzlaşma ve anlaşmalar sağlayacak ve bunları açıklayacaktır. Barış ve huzura imkanlar elverdiğince elbetteki hizmet edilecektir.

Hükümetlerle, işveren kuruluşlarıyla belirli konularda mutabakatlara varmak TÜRK-İŞ'in ilkeleri ve genel kurul kararları doğrultusundaki faaliyetlerine en-

gel teşkil etmeyeceği gibi, varlığının nedeni olan işlevleri yerine getirdiğine delil olarak yorumlanmalıdır.

Hür sendikacılık anlayışında sendikal örgütler nihai olarak anlaşma ve uzlaşmayı sağlayan kurumlardır. Bu gerçekler de herkesçe bilinmelidir.

14. Ülkemizde yasal düzenlemeler toplu iş sözleşmelerini bağıtlaya yetkisini sendikalarımıza vermiştir.

Konfederasyonlar toplu iş sözleşmesi yapmak yetkisine fiilen ve hukuken sahip değildir.

Dolayısıyla sendikalarımız bu konuda kendi kararlarında ve toplu sözleşmelerle ilgili taleplerini tesbit ve müzakerede fiilen ve hukuken serbesttirler. Konfederasyonumuz Yönetim Kurulu bu hakkı engelleyecek yeni bir istem ve girişimde bulunmamıştır. Ancak sendikalarımızın şikayet ve çıkmazlarına yardımcı olmaya çalışmıştır. Kurullarımız kararlarını hayata geçirmeye uğraşmıştır.

Konfederasyonların yürüttüğü bir mücadelede başvurdukları ilk güç ve araç elbetteki üyesi sendikalardır.

MÜCADELEMİZ SÜRECEK

Bu nedenle konfederasyonlar açılan ve ittifak edilen bir mücadeleden dönse bile o mücadelede kararlı olan üyesi sendikalar mücadeleyi yürütür, her türlü eylemi yapar ve uygular. Bu yolu tıkamak mümkün değildir.

Demek ki, yapılan tezvîr, tertip ve suçlamalardaki durum bir an için varit olsa bile, ne işçilerin hakkı kaybolur ve ne de açılan bir mücadeleden dönülmesi gerçekleşebilir.

Fakat konfederasyonların bir büyük dayanağı da; felsefeleri, ilkeleri ve buna inanan çalışan insanlarıdır. Bu ilişki, yani doğrudan çalışanların konfederasyonla ola manevi, fiili bağları, ilişkileri ve inançları konfederasyonların en büyük gücüdür, destek kaynağıdır.

Bu ilişkinin, bu bağın, bu inancın zayıflatılması yolundaki her beyanın, her tertibin, hangi kademede olursa olsun, **"ben işçi lideriyim, sendikacıyım, emekten yanayım"** diyen hiç kimseye yarar sağlayamayacağıının açıkca bilinmesi gerekir.

Hele bu bağı ve inancı saracak bir kısım beyanlar üye sendikaların yönetim kademelerinde bulunanlar tarafından, konfederasyon yönetiminden hiç bir bilgi sormadan, bilgi edinmek ihtiyacı duyulmadan yapılıyor ve yapılmaya devam ediliyorsa, bu tutumda kasıt aramanın dışında bağışlanır bir yön yoktur.

İşte bu nedenle konfederasyonumuzun Genel Merkezinden bilgi almak ihtiyacında olan arkadaşlarımızı samimiyetle aydınlatmak veya bilgi almak için vakitleri bulunmayan, imkanları olmayan ve fakat basına ve kendi örgütüne beyanat vermeye devam eden arkadaşlarımıza bilgi aktararak onarılması güç hatalara düşülmesini önlemek bakımından bu açıklamanın yapılması zorunluluğu doğmuştur.

15. Konfederasyonumuz Yönetim Kurulu yürüttüğü mücadelenin geçilen her safhasındaki gelişme ve olayları değerlendirek eylemlerini edindiği son tecrübelerle yasal çizgide

(Devamı 15. Sayfada)

İŞÇİ KESİMİNİN TERKETTİĞİ KOMİSYON'DA YENİ ASGARİ ÜCRETLER BELLİ OLDU

- SANAYİ'DE 126 BİN,
- TARIM'DA 117 BİN LİRA..

ŞEVKET YILMAZ: "GERÇEĞİ YANSITMAYAN ASGARİ ÜCRETLER, İŞÇİDE HAYAL KIRIKLIĞI YARATTI" DEDİ.

MUSTAFA BAŞOĞLU: "KARARIN SORUMLULUĞUNA KATILMADIĞIMIZ İÇİN KOMİSYONU TERKETTİK."

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ, işçi kesiminin terketmek zorunda kaldığı bir komisyonda tesbit ve ilân edilen yeni asgari ücretlerin işçiler üzerinde hayal kırıklığı yarattığını ve bu ücretlerin ülke gerçekleri gözönüne alınmadan karara bağlandığını söyledi.

1 Temmuz'dan itibaren yürürlüğe girecek olan yeni asgari ücretin, pahalılık altında inleyen işçinin hayatını idame ettirecek zaruri ihtiyaçlarına göre değil, Hükümet-İşveren ittifakının çıkarlarına göre saptandığını öne sürer TÜRK-İŞ Genel Başkanı Yılmaz, "Türkiye'de ekonomiyi yönlendirip yönetenler, her konuda olduğu gibi, asgari ücret konusunu da halledememişlerdir." dedi.

Genel Başkan Şevket Yılmaz, bu konudaki açıklamasında şunları söyledi:

"5 Mayıs tarihinde toplantıya çağrılan Asgari Ücret Komisyonu bu çalışmalarını dün tamamlamış ve bilindiği üzere yeni asgari ücretleri tesbit etmiştir.

Yeni asgari ücret, sanayi ve hizmet sektörü için 126 bin, tarım sektörü için 117 bin liradan ibarettir.

Brüt olan bu ücretler, kanuni kesintilerden sonra sanayi sektöründe 83.766 liraya, Tarım sektöründe de 77 bin 997 liraya düşmektedir.

Yani, asgari ücretli bir işçi, günde 2 bin 790 liraya kendisinin ve ailesinin geçimini sağlayacaktır.

Sanayi kesiminde asgari ücretlerdeki brüt artış % 69.7, net artış % 65.6'dır. Fiyatlar süratle, peş peşe ve net artarken, asgari ücrete yansıyan artış her nedense brüt olmaktadır.

İşte böbürlenerek, "İşçiyi ezdirtmem" denilerek tesbit edilen asgari ücret budur ve herkesin şahit olduğu gibi, daha ilân edilmeden peş peşe yapılan seri zamlarla bugünden itibaren geçerliliğini kaybetmek üzeredir.

Buna, kaşıkla verip kepeçyle almak denir.

Oysa biz, işçi kesimi olarak asgari ücretin tesbitinde uyulması zaruri olan, uzun yılların tecrübesi ve hesaplamalarıyla ortaya çıkarılan objektif kriterlere bakılmasını ısrarla istemiştik. Bu isteğimiz gözardı edildiği için, yeni asgari ücretler daha bugünden piyasaya yenik düşmüştür.

Biz asgari ücret net olarak ödensin derken, belirgin bir kriteri savunuyorduk. İşçinin geçimine imkân veren, besiniçi, besindışı harcamaları kapsayan ihtiyaçlar için yeterli bir satın alma gücü sağlayan ücretin "net" ödemesi gereğinin, tartışmaya yer bırakmayacak bir ilke olarak benimsenmesini istemiştik.

Yine biz, asgari ücreti pazarlık konusu değil, işçinin devamlı olarak geçimini sağlayacak, kısa sürede enflasyon ve pahalılığa yenik düşmeyecek, yasa ve yönetmeliklere uygun, bilimsel, objektif yöntemlere ve güvenilir verilere göre tesbit edilecek bir taban ücret olarak gördüğümüzü söyledik.

Ayrıca asgari ücret, uzun dönemde ülkedeki ekonomik ve sosyal şartların iyileştirilmesine yardımcı olacak, hak ve gelir dağılımını adaletli sağlayabilecek bir ücret olmalıdır dedik.

Bunları sadece biz değil, uluslararası düzeyde yapılan tesbitler, örneğin OECD raporları da söylemekte ve bizi teyid etmektedir.

Ama Komisyonda çoğunluğu teşkil eden Hükümet ve işveren kanadına mensup üyeler, kendi bildiklerince hareket etmiş ve bu ilkelere itibar göstermeden asgari ücreti kararlaştırmışlardır.

Yeni asgari ücretler işçiler üzerinde hayal kırıklığı yaratmıştır. Türkiye'de ekonomiyi yönlendirip, yönetenler, her konuda olduğu gibi, asgari ücret konusunu da halledememişlerdir.

Yapılan hesaplamalar ülke gerçeklerine ve ihtiyaçlara cevap verememektedir.

Örneğin besiniçi harcamalar için yapılan % 44 oranı da gerçeği yansıtmıyor. Bu oran

aslında % 38 olduğu halde, tütün ve alkol besiniçi değer gibi gösterilip hesaplandığı için, % 44 rakamı ortaya çıkmıştır.

İnsan sağlığına zararlı olduğu için bir yandan sigarayı yasaklayıcı kampanyalar açan Hükümet, öte yandan sigarayı ve ondan da zararlı olan alkolü sanki besleyici özelliği varmış gibi, sanki herkes kullanmak zorundaymış gibi, besiniçi maddeler olarak hesaphyor. Tütün ve alkol besleyici gıda mıdır?

Yine asgari ücret tesbitinde, aile bağımlılığı faktörü de dikkate alınmamıştır. Bugün ülkemizde her çalışanın bakmakla mükellef olduğu ortalama nüfus 3.77 kişidir. Kaldı ki, 1977 ve 1979 yıllarında asgari ücret komisyonu, işçinin aile bağımlılık oranını 1.9 olarak kabul ederek hesabı buna göre yapmıştı. Demek ki, bu konuda da önemli bir gerileme var.

Bu yanlış mantıkla hareket edilip asgari ücretin ülke gerçeklerini yansıtmayan subjektif hesaplara göre tesbit edileceği intibai ağırlık kazanınca ve savunageldiğimiz ilkelere itibar edilmeyince, işçi kesimini temsil eden sendikacı arkadaşlarımız komisyonu terketmek suretiyle karara katılmamışlardır.

Diğer bir haksızlık da, ısrarımıza rağmen tarım işçilerine verilen asgari ücretin tekrar sanayi sektörünün altında bırakılmasıdır.

Asgari ücretlerin tesbit kararına muhalif kalışımız bu nedenlerledir.

Böyle sağlıksız bir asgari ücret tesbitinde, sorumluluk bize değil, bu karara "evet" diyenlere ait olacaktır.

Genel Eğitim Sekreteri Mustafa Başoğlu da, kararın açıklanmasını takiben, "İlkelere uymayan bu komisyonun kararının sorumluluğuna katılmadığımız için, toplantıyı terkttik" dedi.

TÜRK-İŞ VE BAĞLI SENDİKALAR

	TÜRK-İŞ Gen.Bşk.: ŞEVKET YILMAZ Bayındır Sokak No: 10 Tel: 133 31 25-26-27-28-29 ANKARA	14	DOK GEMİ-İŞ Gen.Bşk.: NAZIM TUR Büyük Langa Fabrika Sokak No: 13 Tel: 526 37 84 - 527 86 92 Yenikapı / İSTANBUL
01	TARIM-İŞ Gen.Bşk.: GAZANFER AKÇİN Necatibey Cad. 22 Tel: 231 78 56-57-58-59 Sıhhiye / ANKARA	15	YOL-İŞ Gen.Bşk.: BAYRAM MERAL İzmir Cad. 22/25 Tel: 118 05 95 - 125 78 64 - 125 38 07 ANKARA
02	TÜRKİYE MADEN İŞ Gen.Bşk.: MUSTAFA ORHAN Strazburg Cad. 7/3-4-5 Sıhhiye / ANKARA Tel: 231 73 55-56-57	16	TES-İŞ Gen.Bşk.: Faruk BARUT Meşrutiyet Cad. Karanfil Sokak 34 Tel: 134 49 87-88-89 - 118 58 89 Bakanlıklar/ANKARA
02	GENEL MADEN-İŞ Gen.Bşk.: MEHMET TEZER Mithatpaşa Cad. Okul Sokak Tel: 120 02 - 132 04 ZONGULDAK	17	TEZKOOP-İŞ Gen.Bşk.: KENAN GÜRBÜZ Necatibey Cad. Sezenler Sokak 2/16 Tel: 229 67 97 - 229 47 99 Sıhhiye / ANKARA
03	PETROL-İŞ Gen.Bşk.: MÜNİR CEYLAN Yıldız Posta Cad. Evren Sitesi D Blok Tel: 174 88 96 (4 Hat) Gayrettepe / İSTANBUL	17	KOOP-İŞ Gen.Bşk.: AHMET BALAMAN İzmir Cad. Fevzi Çakmak Sokak 15/11 Tel: 230 08 55 - 229 44 80 Yenışehir/ANKARA
04	TEKGIDA-İŞ Gen.Bşk.: ORHAN BALTA 4. Levent Konaklar Sokak Tel: 164 49 96-97-98 Levent / İSTANBUL	18	TÜMTİS Gen.Bşk.: Selim Paşa Sokak Tümtis Sarayı No: 62 Tel: 524 36 79 - 531 40 75
05	ŞEKER-İŞ Gen.Bşk.: HİKMET ALCAN Karanfil Sokak 59 Tel: 118 42 73-74 - 117 19 88 Bakanlıklar / ANKARA	19	DEMİRYOL-İŞ Gen.Bşk.: MEHMET ACİDERELİ Necatibey Cad. Sezenler Sokak 5/4 Tel: 231 80 29-30-31-32
06	TEKSİF Gen.Bşk.: ŞEVKET YILMAZ Ziya Gökalp Cad. Aydoğmuş Sokak No: 1 Kat: 5-6 Tel: 131 21 70-71-72-73 ANKARA	20	TÜRKİYE DENİZCİLER Gen.Bşk.: EMİN KUL Rıhtım Cad. Denizciler Sokak No: 7 Tel: 144 48 38 - 149 56 29 Tophane / İSTANBUL
07	DERİ-İŞ Gen.Bşk.: YENER KAYA Gençtürk Cad 17/3 Birlik İşhanı Tel: 522 19 89 - 526 28 65 Aksaray / İSTANBUL	21	HAVA-İŞ Gen.Bşk.: ADNAN ÖZCAN İncirli Cad. Volkan Apt. 66/1 Tel: 572 25 98 - 572 35 27 Bakırköy / İSTANBUL
08	AĞAÇ-İŞ Gen.Bşk.: GÜRAL ERÇAKIR Necatibey Cad. No: 20/22-23 Tel: 229 53 95 - 229 08 27 Sıhhiye / ANKARA	22	LİKAT-İŞ Gen.Bşk.: AHMET KURT Necatibey Cad. Sezenler Sokak 4/5 Tel: 231 74 18-19 Sıhhiye / ANKARA
09	SELÜLOZ-İŞ Gen.Bşk.: İSMAIL ÖNAY Ömer Ağa Mah. Hürriyet Cad. Işıl Apt. Kat: 1 Tel: 118 99 - 134 50 İZMİT	23	HABER-İŞ Gen.Bşk.: CUMHUR SARAÇ Necatibey Cad. Sezenler Sokak 1/14 Tel: 230 22 60 - 229 36 12 Sıhhiye / ANKARA
10	BASIN-İŞ Gen.Bşk.: ALİ EKBER GÜVENÇ Necatibey Cad. 20/7 Tel: 230 29 08 - 229 85 65 Sıhhiye / ANKARA	24	SAĞLIK-İŞ Gen.Bşk.: MUSTAFA BAŞOĞLU Necatibey Cad. 23/9-10 Tel: 231 80 45 Sıhhiye / ANKARA
11	BASİSEN Gen.Bşk.: METİN TIRYAKIOĞLU İstiklâl Cad. 311 - Mısır Han Kat: 4 Oda: 15 Tel: 151 99 00 Galatasaray / İSTANBUL	25	TOLEYİŞ Gen.Bşk.: MUSTAFA ARAS Asmalı Mescit Mah. Nergiz Sok. Tünel İşhanı No: 6 Kat: 3-4 Beyoğlu / İSTANBUL Tel: 149 90 52 - 53
11	BASS Gen.Bşk.: TAMER SONALP Sümer Sokak 29 Tel: 230 13 71 - 230 20 28 Demirtepe / ANKARA	26	TÜRK HARB-İŞ Gen.Bşk.: KENAN DURUKAN İnkılâp Sokak 20 Tel: 134 20 00 - 134 20 01 - 134 20 02 Kızılay / ANKARA
12	TÜRKİYE ÇİMSE-İŞ Gen.Bşk.: TAMER ERALAN Necatibey Cad. No: 20 Kat: 4 Tel: 229 53 91 - 229 53 96 - 229 33 28 Sıhhiye / ANKARA	27	TGS Gen.Bşk.: EREN GÜVENER Basın Sarayı Kat: 2 Tel: 527 85 34 Cağaloğlu / İSTANBUL
12	KRİSTAL-İŞ Gen.Bşk.: HASAN BASRI BABALI Kazancı Yokuşu, Ağaçağı Sokak No: 3 Daire: 10 80090 Taksim / İSTANBUL Tel: 151 95 77 (3 Hat)	28	TÜRKİYE BELEDİYE-İŞ Gen.Bşk.: HÜSEYİN PALA Yeni Selim Paşa Sokak 62 Tel: 513 82 54-55-56
13	TÜRK-METAL Gen.Bşk.: MUSTAFA ÖZBEK Akıncılar Sokak No: 14 Tel: 229 17 53-54 Maltepe / ANKARA		TÜRK-SEN Gen.Bşk.: HÜSEYİN CURCIOĞLU 7 A Şehit Mehmet R.Hüseyin Sokak Tel: 72 444 Lefkoşe / KIBRIS